

Leto XVIII. Štev. 262
DIREKTOR »BORBE«
VELJKO VLAHOVIC
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN ŠIBL
UREJA uredniški odbor
List izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

Ljudska
PRAVICA

BORBA
GLASILO ZVEZE
KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE

»LJUDSKA PRAVICA«
USTANOVljena 8. OKTOBRA
1934 • MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK, OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
• OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
KOT »BORBA« ZA SLOVENIJO

TRŽAŠKI RAZGOVORI

Veliki problemi v senci majhnega tržaškega ozemlja

Čemu toliko glavobola zavoljo nekaj desetink kilometrov »obale«? To je vprašanje, ki so ga bralci lahko brali te dni na straneh nekaterih tujih časnikov. Živimo v času, ko ljudje radi preprosto pojmujejo sodobna vprašanja. Tako pojmovanje je včasih plod nepoznavanja stvari, češče pa izvira iz želje, da bi iz teh ali onih razlogov ne našli podrobnejše in solidnejše analize, najčešče pa tiči v tem namen, da bi stvarnost zameglili. V tržaškem primeru so se pokazali vsi trije razlogi. Podrobnejša in temeljitejša analiza tržaškega spora pa kaže, da gre tu najmanj prav za kilometre. Gre za veliko važnejše stvari, toda nekaterim v tujini, kot kaže, je lažje govoriti o kilometrih kakor o važnih problemih. Za neznanim številom kilometrov tržaškega ozemlja stoji tako velika vprašanja, kot so: enako-pravno sodelovanje med državami, najsi so že velike ali majhne, nevmešavanje velesil v notranje zadeve malih držav, poskus vsiljevanja enostranskih sklepov velesil mali državi, imperialistična politika italijanskega iredentizma do Jugoslavije in Balkana, nadaljevanje tradicionalne politike Vatikana proti naši državi, ogrožanje miru in varnosti na svetu itd., itd. Očitno so to prevelika vprašanja, da bi jih bilo moč ogrniti z majhnim tržaškim plaščem, da bi jih bilo mogoče spreprostiti in obsesti s pojmom nekaj desetink kilometrov obale.

njenih odgovornih političnih delavcih! Sestavni del teh spletk je tudi zahteva g. Pelle, naj velesile dosežejo umik jugoslovanskih enot iz cone B, da bi tako baje izenačili pozicije Italije in Jugoslavije. Pri sestavljanju mirovne pogodbe z Italijo je bila glavna naloga italijanske zunanje politike — in ne samo italijanske — preprečiti sklep o priključitvi sedanjega Svobodnega tržaškega ozemlja k Jugoslaviji. Nadalnje obdobje te politike je bila tristranska deklaracija in kasneje uspešno prodiranje italijanske uprave v Trst in cono A. Zdaj pa že zahtevajo tudi umik jugoslovanskih enot iz cone B. Očitno ima ekspanzionistična politika bujno domišljijo. Toda naše enote v coni B bi morale, če že nič drugega, pomeniti določenim italijanskim krogom opozorilo, da se z ekspanzionistično politiko ne smejo igrati in da to politiko poznamo v najrazličnejših oblikah, poznamo pa tudi sredstva za njeno pobljanje.

PAPEZEV BLAGOSLOV

Ta politika proti Jugoslaviji bi ne bila popolna, če se ne bi pojavil tudi papež Pij XII. s svojim blagoslovom italijanskemu iredentizmu. Papež ni mar kot kaže, kaj bodo o njegovem blagoslovu mislili katoliki v Jugoslaviji. Svoj ugled pri katolikih v naši državi je postavil na kocko že med vojno, in tako se mu ni bilo težavno odločiti, da podpre iredento. Toda, ne gre samo za blagoslov. Gre za važnejše stvari. O tem pričajo tudi ukrepi Vatikana, ki jih je storil zato, da bi podprl takšno politiko na širokem področju. Gre za tradicionalno vatikansko politiko proti Jugoslaviji kot državi in za podporo vsakemu ukrepu, ki bi lahko jugoslovansko državo oslabil. Zato je v tržaškem sporu Vatikan zastavil ves svoj vpliv na škodo Jugoslavije. O tem pričča tudi sestanek škofa Santina s papežem, o tem pričča ukaz duhovnikom cone B, naj s priznane podpro italijansko politiko, o tem pričajo tudi članki v raznih katoliških časnikih, ki jih Vatikan kontrolira. Za našo javnost to ni presenečenje, ker od Vatikana ni bilo moč pričakovati drugačne politike, toda naj ne bo tudi Vatikan

presenečen, če pada ne samo pri vernikih — marveč tudi pri katoliški duhovščini v naši državi iz dneva v dan njegov ugled.

TRST JE ZASKRBLJEN

To ugotovitev je čutili že dalje bolj tudi v poročilih o položaju v Trstu. Trst ni samo zaskrbljen, marveč govori po svoje, in sicer dovolj prepričljivo za tiste, ki žele spoznati njegovo pravo razpoloženje. Ogronna večina Tržčanov ne želi vnovič pod italijansko upravo. Trst je proti sklepu ZDA in Velike Britanije. To je važno dejstvo, ki ga je treba upoštevati pri vseh razgovorih o rešitvi tržaškega vprašanja. Znano je, zakaj so Tržčani zaskrbljeni. Vedo, da jih pod Italijo čakajo vedno njihove prihodnosti mračne perspektive. Enkrat so že izkusili italijansko vladanje. Zato ne žele in nimajo potrebe, da bi ga še enkrat izkusili. Trst upira svoje poglede proti zaledju. Na drugi jadranski obali nima kaj iskati.

TRST IN EVROPSKA OBRAMBNA SKUPNOST

Trst pomeni ceno, ki jo je treba plačati Italiji za ratifikacijo evropske obrambne skupnosti. Ta ugotovitev je v ospredju vseh političnih razgovorov v tržaškem sporu. Milo rečeno, ustanovitelji evropske obrambne skupnosti upoštevajo to skupnost na nevdržni načelih in na nevdržni politiki. V temelje te skupnosti je treba vgraditi Francov režim, takšen, kakršnega so ustvarili Hitler, Mussolini in duh münchenske politike. V temelje te skupnosti je treba vgraditi italijansko iredentistično politiko. V temelje te skupnosti je treba vgraditi politiko, ki nagrajuje bivšega sovražnika in pušča na cedilu zaveznika iz dveh svetovnih vojn. Upravičeno je potemtakem vprašanje: mar ta skupnost, namesto da bi bila prežeta s politikom odpora agresiji, ne bo celo preveč prežeta z ekspanzionistično politiko? Če evropska obrambna skupnost v resnici temelji na načelu borbe proti agresiji — kot navadno trdijo — potem bi morala bolj upoštevati razpoloženje jugoslovanskih narodov, ker je stališče Jugoslavije do agresije in agresivne politike predobro znano. To trgovino je izsila Italija, to je izsi-

ljevanje, ki je nedopustno v odnosih med državami, izsiljevanje, s katerim žele velesile zadovoljiti italijanski ekspanzionizem na račun jugoslovanskih narodov. Očitno je takšno računanje preslabo. Ves račun je napravljen brez krčmarja.

IZBRUH NEZADOVOLJSTVA

Deset dni, ki so minili med 8. in 18. oktobrom, so bili ja jugoslovanske narode — kot so to presrečno imenovali nekateri komentatorji v tujini — dnevi izbruha jugoslovanskega nezadovoljstva. To eksplozija je povzročil poskus, da bi Jugoslavijo ponižili in ji vsilili nepravilni sklep. Ta eksplozija je pretresla izven naših meja dvoje zavesti. Pretresla je zavest poštenih ljudi, ki so se postavili po robu nepravilnemu sklepu in politiki izvrženega dejstva. Pretresla je zavest tistih, ki podpirajo italijanski ekspanzionizem. Eksplozija nezadovoljstva v Jugoslaviji je izpričala moč in enotnost naših narodov. Tisti, ki te dni razpravljajo o tržaškem vprašanju, bi morali upoštevati to dejstvo in se postaviti na stališče, ki bi prispevalo k pomirnitvi sedanjega položaja, ki bo pazilo, da ne bi prišlo do novih eksplozij. Veljko Vlahović

SESTANEK ZUNANJH MINISTROV ZDA, VELIKE BRITANIJE IN FRANCIJE

V Londonu ne dajejo nikakih obvestil o poteku trojnih razgovorov o Trstu

Komunike bodo izdali šele v nedeljo popoldne

Od stalnega dopisnika »Borbe«

London, 17. okt. Predstavnik Foreign Officea se je izognil odgovoru na vprašanja, ki so mu jih danes tako kot v vseh zadnjih dneh postavljali novinarji v zvezi s tržaškim vprašanjem. Pač pa je vnovič opozoril na resnost položaja, ki je nastal z izraelsko-transjordanjskim spopadom. Sporočili so, da bodo končni komunikate o razgovorih zunanjih ministrov objavili v nedeljo v zgodnjih popoldanskih urah. Kolikor je bilo mogoče zvedeti, niso

po poročilih, ki se precej vztrajno širijo, na večeršnjem sestanku končali razgovor o Trstu. Na sedanji konferenci se bodo zunanji ministri k temu vprašanju še povrnil. Nadalje mislijo, da iščejo osnovo, ki bi vsebovala anglo-ameriški sklep, toda z nekaterimi spremembami, ki naj bi pustile Italijane zadovoljne, Jugoslovane pa pomirile. »Manchester Guardian« je objavil pod velikim naslovom na prvi strani: »Velesile bodo morda spremenile sklep o Trstu — Italijanska vlada grozi z odstopom — strah pred drugim Münchennom«, komentar svojega londonškega diplomatskega sodelavca, ki komentira na podlagi rimskih komentarjev novice, katere je »iz virov, ki jih ne omenjajo«, prispela v Rim iz Londona, nato pa se je, začinjena z rimskimi komentarji, spet vrnila v London (!).

nišli sklep o umiku svojih čet iz cone A, postavilo na stališče, da ni mogoče verjeti, da bi se Britanija in ZDA tako hitro umaknile pred jugoslovanskimi grožnjami. V italijanskih vladnih krogih poudarjajo, da bi bil preklic sklepa o umiku čet novil München, kar bi resno vplivalo na italijanske politične razmere. Temu rimskemu komentaru dodaja »Manchester Guardian« lastni komentar in piše, da so v Londonu prepričani, da bo Pellova vlada odstopila, če bi ministri zahodnih sil pozvali Italijo, naj se odpove coni A v »političnem in vojaškem smislu«. (Glede na to, da ima v coni A Italija že upravo!) Prav tako menijo, dodaja »Manchester Guardian«, da bi sleherni predlog zahodnih ministrov, s katerim bi Jugoslaviji zanjčili suverenost v coni B, povzročil odstop rimske vlade. B. Pešič

Protestna nota Italiji

Rim, 17. oktobra (Tanjug). Predstavnik jugoslovanskega poslanstva v Rimu Milan Venišnik je izročil italijanskemu zunanjemu ministrstvu protestno noto jugoslovanske vlade zaradi zračnih in ozemeljskih kršitev, ki so jih storile italijanske oborožene sile zoper jugoslovansko ozemlje. Nota protestira, ker so dne 11. oktobra okrog 18. ure trije italijanski vojniki zapustili skupino 20 vojakov in prešli pri Račeh na jugoslovansko ozemlje v globini okrog 50 m. Naslednjega dne je italijansko letalo prišlo okrog 1 km globoko v jugoslovanski zračni prostor južno od Gorice v višini okrog 300 m. Istega dne je 7 km jugozahodno od Kobarida vdrl italijanski bombnik okrog 9 km v jugoslovanski zračni prostor in se vrnil v Italijo v smeri Mangria. Tretji incident istega dne se je pripetil na odseku Vrtojba, ko je neko italijansko letalo kršilo jugoslovanski zračni prostor pri Sentpetru v globini 700 m.

Bebler sprejel indijskega veleposlanika

Beograd, 17. oktobra (Tanjug). Podtajnik v državnem sekretariatu za zunanje zadeve dr. Aleš Bebler je danes popoldne sprejel indijskega veleposlanika v Jugoslaviji g. Binaja Randzana Sena, čigar sedež je v Rimu. Razgovor je trajal približno eno uro.

DOGODKI ONSTRAN KRIVICNE MEJE

Goriški Slovenci so enotni

Prebivalstvo se je zbralo okrog Demokratične fronte — Italijanski šovinisti se selijo v notranjost Italije — O karabinjerjih v uniformah in civilnih oblekah — Italijanska vojska pesimistično razpoložena

Od posebnega dopisnika »Borbe«

Nova Gorica, 17. okt.

Zvedeli smo, da vlada v Gorici te dni veliko razburjenje in panika med italijanskim delom prebivalstva Gorice, ki se še ni ploglego. Poročajo, da je več družin italijanskih šovinistov te dni odšlo iz mesta in se preselilo v notranjost Italije. Pripovedujejo tudi, da so pred trgovinami s kovički velike vrste. Trgovci izjavljajo, da še nikoli niso prodali toliko tega blaga. Prav tako so velike vrste pred okenci goriške

banke, kjer ljudje dvigajo hranilne vloge in denar. Samo v enem dnevu je bilo dvignjenega v eni banki v Gorici 30 milijonov lir.

Nekaj italijanskih zastav, ki so bile izobešene v mestu predvsem na ustanovah in tajništvih strank, so že v nedeljo izginile. Danes skoraj ni opaziti italijanske zastave. Slovensko prebivalstvo Gorice in okolice vsak dan z veliko pozornostjo posluša po radiju protestna zborovanja in demonstracije, ki jih prenaša ljubljanski radio iz raznih delov Jugoslavije.

Pred nekaj dnevi je bilo opaziti v Gorici tudi 1500 italijanskih karabinjerjev v uniformah, ki naj bi predvidoma vkorakali v Trst, da bi — kakor so govorili — v Trstu držali javni red. Te dni pa so opazili tiste karabinjerje v civilnih oblekah, kako se v skupinah sprehajajo po Gorici in si ogledujejo trgovine. Včeraj in danes pa so ti preoblečeni karabinjerji izginili iz Gorice in — kakor domnevajo v sami Gorici — odšli kot šovinisti v posameznih skupinah v sam Trst. Predvidevajo, da so ti tako imenovani fašistični avantgardni odredi pripravljani, da bi kot Tržčani uprizarjali nasilje nad slovenskim in italijanskim prebivalstvom v Trstu.

Med goriškimi Slovenci vlada velika enotnost. Prebivalstvo se je zbralo v politične skupine, ki

Turška vlada sprejela besedilo o sporazumu o tajništvu balkanskega pakta

Beograd, 17. okt. (Tanjug). Turški veleposlanik v Beogradu g. Agah Aksel je danes uradno obvestil državno tajništvo za zunanje zadeve FLRJ, da je turška vlada sprejela besedilo sporazuma o stalnem tajništvu balkanskega pakta. Poročali smo že, da je grški veleposlanik v Beogradu g. Spiros Kapetanides tudi obvestil državno tajništvo o sprejemu istega besedila sporazuma.

Pričakujejo, da bodo predstavniki treh vlad te dni podpisali v Beogradu besedilo sporazuma, s čimer se bo takoj začelo delo tajništva balkanskega pakta.

Pred parlamentarnimi volitvami

Predvolilna dejavnost razvita kot nikdar doslej

Danes bodo velika volilna zborovanja - V Srbiji in Sloveniji so že začeli potrjevati kandidate

V mnogih krajih bodo danes veliki predvolilni zbori. Na njih bodo govorili ugledni politiki in poslanski kandidati. Predvolilni zbori vnašajo v priprave na volitve še večjo živahnost. Po vsej državi sklicujejo zore volivcev, na katerih določajo kandidate za ljudske poslance. V nekaterih okrajih, kjer se zbori volivcev še niso začeli, govore o ljudeh, ki bi prišli v poštev za narodne poslance. V Srbiji in Sloveniji so začeli v nekaterih okrajih potrjevati kandidate. Po vsej državi pa potrjujejo kandidatne liste za volitve odbornikov okrajnih in mestnih svetov proizvajalcev.

Kandidati v trboveljskem okraju

V trboveljskem okraju je večina organizacij SZDL in sindikalnih podružnic priredila predvolilne sestanke že do konca septembra. Na teh sestankih so ljudje izbirali kandidate. Večina članov SZDL se je že od vsega začetka odločila za to, da bi za zveznega poslance kandidirali člana CK ZKS, tovarišico Lidijo Sentjuro, za republiškega poslance pa predsednika Izvršnega sveta LRS in trboveljskega rojaka Miho Marinka. V Radečah je bilo pri izboru kandidatov za republiške poslance največ predlogov za sekretarja okrajnega komiteja tov. Viktorja Kovača, v Hrastniku za tamkajšnjega predsednika MLO Staneta Brečka, v Zagorju pa za sekretarja Mestnega komiteja Zveze komunistov Franca Ludovika in predsednika občine Alojza Lukača.

V predvolilnih pripravah za volitve v zore proizvajalcev je bilo v podjetjih v okraju že čez 60 zborov volivcev-proizvajalcev. V razpravah o kandidatih so se ponekod, zlasti v nekaterih manjših podjetjih, pojavile lokalistične težnje. Posamezna podjetja so namreč potiskala v ospredje nekatere kandidate, od katerih si podjetja obetajo, da bodo zagovarjali predvsem njihove lokalne koristi. V Zagorju je bilo nekaj osamljenih predlogov, naj bi izbrali za kandidate tako zvane »gospodarske strokovnjake«, vendar njihovi predlogi niso obveljali. Med razpravljanjem o gospodarskih problemih so na mnogih zborih volivcev-proizvajalcev opozorili na to, da manjka v okraju lažje industrije, kjer bi

Milovan Djilas kandidira v Titogradu

Titograd, 17. okt. Na vseh zborih volivcev v mestu Titogradu in okraju Titogradu so volitvi z velikim navdušenjem soglasno sprejeli Milovana Djilasa za kandidata pri volitvah v Zvezno skupščino.

našla zaposlitev tudi odvišna ženska delovna sila. Udeležba je bila na zborih volivcev v večini podjetij dokaj obilna, saj se je teh zborov udeležilo v okraju, v celoti vzeto kakih 60% volivcev. Razmeroma najmanj volivcev je prišlo na zore v trboveljskem rudniku (kakih 19%), ker so bili zbori tam površno pripravljeni, kar kaže, da so tamkajšnji politični delavci ob tej priliki nekoliko spali.

Na teh zborih volivcev so volivci predlagali za kandidate v zvezni in republiški zbor proizvajalcev Lojzeta Ribiča, Vilija Skranjarja, Jožeta Klanjška, Marksa Goštega in druge. Vendar pa se razpravljanje o kandidatih še nadaljuje. M. Z.

Predvolilni zbor v Resnju

Resanj, 17. oktobra

Danes je bil v Resnju prvi okrajni predvolilni zbor, na katerem se je zbralo kakih 5000 prebivalcev Resna in resnanskega okraja. Prispeli so s transparenti in zastavami. Na mitingu je prvi govoril član Glavnega odbora SZDL Makedonije Nikola Minčev. Govorec o liku ljudskega poslance in delu bodoče Ljudske skupščine je Minčev rekel, da je treba za poslance izbrati ljudi, ki so ne samo v minulosti stali, marveč, ki tudi zdaj stojijo na načelih socialistične graditve in obrambe neodvisnosti dežele. Dejal je tudi, da imamo pri nas pravo demokracijo, demokracijo za delovne ljudi iz mesta in vasi, ne pa tudi za razne ostanke iz minulosti, ki bi radi socialistični red razbili. Ko je govoril o krivičnem sklepu Angloameričanov, da bi cono A izročili Italiji, je več tisoč poslušalcev govornika čisto prekinjalo ter vzdikalo Titu, jugoslovanski ljudski vojski in socialistični Jugoslaviji.

Govorila sta še dva govornika, potem pa so z mitinga poslali Zveznemu izvršnemu svetu in Generalni skupščini OZN brzojavki,

V Lendavi je govorila Vida Tomšičeva

Lendava, 17. okt. — Sinoči je bilo v Lendavi veliko prevolilno zborovanje v kulturnoprosvetni dvorani Nafta. Pravijo, da se je zbralo toliko volivcev kot še nikoli. Velika dvorana je bila nabito polna. Zlasti so se za zborovanje zanimale ženske, saj so bile obveščene o tem, da bo govorila tovarišica Vida Tomšičeva, organizacijski sekretar Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije. Tovarišica Vida Tomšičeva je govorila o vprašanju Trsta, kaj je Američane in Angleže privredilo do nepravilnega sklepa o izročitvi cone A Italiji in o stališču, ki so ga zavzeli naši voditelji. Omenila je tudi konferenco zunanjih ministrov, ki naj bi zdaj rešila to vprašanje. Govorila je tudi o volitvah in o vlogi zborov proizvajalcev. Navzoči so njen govor prekinjali z vzkliki in dolgotrajnim ploskanjem. Tako se je prevolilno zborovanje kot povsod razvilo v

veliko manifestacijo naše enotnosti in pripravljenosti braniti svoje pravice tudi z orožjem, kadarkoli nas bo pozval naš voditelj, tovariš Tito. P.

V Kamniku

V četrtek je bilo v Kamniku v veliki dvorani podjetja Kamnik množično predvolilno zborovanje. Približno tisoč ljudi je burno pozdravilo svojega kandidata za zvezno skupščino, prvoborca kamniške vstaje tov. Toma Brejca. Tovariš Brejca je govoril o našem boju za Trst in o sramotni kupčiji, ki je razburila naše množice. Nato pa je govoril o važnosti parlamentarnih volitev. Govor so navzoči večkrat prekinili z navdušenimi vzklikanjem in odobravanjem. Po zborovanju pa se je razvil po Kamniku dolg sprevod in spet so ljudje manifestirali za Trst.

Jeseničani predlagajo za kandidata Mirka Zlatnerja in Franca Perovška

Po predhodnih množičnih sestankih terenskih odborov SZDL so se te dni začeli zbori volivcev na Jesenicah, ki so povsod lepo obiskani. Tako so bili v četrtek zvečer zbori volivcev na terenih Podmožaklja, Središče in Stara Sava. Zbora volivcev terena Podmožaklja, na katerem je bilo navzočih približno 150 volivcev, sta se kot gosta udeležila tudi predsednik LOMO Jesenic tov. Maks Dolinar ter sekretar Mestnega komiteja Zveze komunistov tovariš Franc Arh.

Po uvođenih formalnostih se je zbor volivcev terena Podmožaklja (pa tudi povsod drugod) pričel v znamenju nezadržanega ogorčenja zaradi barantanja s Trstom in našim življenjem v coni A. Nato pa je tov. Maks Dolinar govoril o vlogi bodoče Ljudske skupščine in njenih poslancev ter o razvoju ljudske oblasti od osvoboditve do danes. Pri tem je posebno poudarjal pomen zborov proizvajalcev in volitev v bodočo zvezno in republiško skupščino. Njegova izvajanja je izpopolnil še tov. Arh. Franc, nakar so volivci začeli razpravljati o kandidatih, ki so jih predložili posebni kandidati komunisti in pretres. Izmud predlaganih kandidatov je kandidatska komisija potrdila kandidature tovariša Mirka Zlatnerja za republiški zbor ter tovariša Franca Perovška za zvezni zbor, s čimer so se strinjali tudi vsi navzoči volivci.

Zborovanje v Pivki in Postojni

Pivka, 17. okt.

Danes je bilo v tovarni vezanih plošč predvolilno zborovanje, na katerem se je zbralo 320 delavcev in nameščencev. O gospodarskih problemih postojnskega okraja in o dosedanjih uspehih Okrajnega ljudskega odbora je govoril Matevž Haece, ki je tudi pojasnil podrobneje načrt za bodočih deset let in problem okoli Trsta.

Postojna, 17. okt.

V Postojni je bilo veliko protestno predvolilno zborovanje, na katerem je govoril Ivan Regent. Zborovanje je bilo v kinodvorani. Navzočih je bilo okoli 800 ljudi. Ivan Regent je govoril o velikih uspehih, ki jih je dosegla naša ljudska oblast v borih osmih letih, o pomenu socialistične ljudske demokracije, o pomenu borbe, katero vodimo za boljše življenje in za mir v svetu, ter o dogodkih in nesramnem sklepu Angloameričanov v zvezi s Trstom. Govornika so navzoči večkrat prekinjali z burnim aplavzom. Ob koncu zborovanja so poslali tudi protestno resolucijo tovarišu maršalu Titu. Nocoj je bilo tudi zborovanje v Babnem polju, kjer je govoril predsednik Sveta za gospodarstvo OLO Postojna tov. Franc Klobučar.

V Makedoniji predlagajo mnogo kandidatov

Po vsej Makedoniji se vrše zbori volivcev, na katerih določajo kandidate za ljudske poslance. Na mnogih zborih volivcev so določili več kandidatov.

Po desetih letih spet v Dobrnič

Danes slave slovenske žene v partizanski vasici Dobrnič na Dolenskem deseto obletnico proega kongresa Slovenske protifašistične ženske zveze. Slave ga z isto pripravljeno splošno ljudsko oblast in da bo spoje oblasti obvelil o njihovi zahtevi.

Tako odločna je bila zahteva po drugi fronti, da je major Jones, zastopnik zavezniških sil, zatrdjal, da bi bila druga fronta, če bi bilo v njegovih močeh, in da bo spoje oblasti obvelil o njihovi zahtevi.

Proti kongres se je držal v dnevi, ko je slovensko ljudstvo slavilo zmago nad italijanskim fašizmom, ko si je na Kočevskem zboru uzaknilo svojo ljudsko oblast in ko se je pripravljalo na ogorčene spopade z novim okupatorjem.

Ob desetletnici I. kongresa se žene vsega tega živo spominjajo. Razgovori med stariimi borkami in sodelavkami so znova v njih zbudili spomine na vse žrtve, in še je v njih ista borbenost, kot je bila pred desetimi leti, ko so spremljali potek kongresa soražnikov rafali, ko so prihajale žene oblečene v črtno, ker so žalovale za svojimi padlimi in ubitimi svojci.

Kongres SPZZ v Dobrnič je bil živ odraz takratne dobe. Delegatke so z nepopisno požrtvovalnostjo sprejele naše nove naloge, naloge, ki jih je postavil pred njih Provi zbor odposlancev slovenskega naroda v Kočevju. Zmaga nad italijanskimi fašisti jih niso zaslepila. Trezno so gledale na to, da je treba še večjih naporov, da bo treba še več žrtvovati za dokončno in trajno zmago. Vedele so, da je mir za vsako čeno le položeno mir in zato so sklenile, da bodo poslale v vojsko svoje sinove in može, da bodo storile vse, da bodo mobilizirali tudi vsi ostali za orožje sposobni moški in da bodo vsa materialna sredstva dana na razpolago vojski. Matere, ki so žrtvovali več svojih otrok, so pripovedovale o svojih žrtvah in pozivale delegatke, naj ne klonjejo, dokler ne bo naša zemlja očiščena vseh fašistov.

Zavezniški naj ne govore, da je »pravična rešitev tržaškega vprašanja« v tem, da dobi Italija cono A, Jugoslavija pa cono B. S tem pljuvajo na našo borbo, na naše žrtve, na naše zavezništvo. S tem pljuvajo tudi na žrtve svojih lastnih ljudi, ki so se takrat borili proti fašizmu, in tudi ti njihovi ljudje se bodo uprli krivičnim sklepom svojih vlad.

Sovijska zveza sicer danes navidezno protestira proti priključitvi Trsta k Italiji, vendar je prav ona ustvarila pogoje, da so lahko zapadne sile sprejele krivični sklep, ker je z resolucijo kominforma razušila enotnost naprednih sil v svetu.

Vsega tega se naše ljudstvo dobro zaveda in zato so sklenile prejšnje delegatke I. kongresa in z ntimi pred vse slovenske žene, da bodo tudi zdaj žrtvovalle vse do zadnjega za pravilno rešitev tržaškega vprašanja.

S tem sklepom se pripravljajo slovenske žene tudi na volitve v ljudsko skupščino in zore proizvajalcev. Tudi danes velja isto kot takrat, da je ljudska oblast naša največjih pridobitev naše borbe in naše revolucije. Žene, udeležence Kočevskega zbora, ki so na I. kongresu SPZZ v Dobrnič prevzemale naše najtežje dolžnosti, žene, ki so ogromno žrtvovalle pri izgradnji porušene domovine in za zmago socializma, bodo tudi v teh težkih pogojih vložile vse sile za zmago pravice.

Kongres je pokazal, da so slovenske žene prežete z globoko domovinsko ljubeznijo, ki ne pozna meja, da so pripravljene za stvar skupnega boja odprinešle sleherni žrtvi, pa najsi bo še tako velika. Pokazal pa je tudi, da so žene isto veselbo zahtevale tudi od naših zaveznikov.

Energično so zahtevale, naj se vendar enkrat odpro toliko obljubljeni drugo fronto, s katero so zapadni zavezniški slepili naše ljudstvo.

»Če smo me, članice tako malega naroda, žrtvovalle že toliko krvi, naj še oni kaj žrtvujejo!»

Povečajmo našo udarno silo še z večjo in boljšo proizvodnjo

Naši narodi so v javnih manifestacijah pokazali enodušno voljo, braniti svoje pravice do Trsta, Inženirji in tehniki Slovenije smo se v polni meri priključili spontanemu izrazu ogorčenja in pa trdni volji, braniti našo zemljo pred pohlepni tuji. Vendar smatramo, da z demonstracijami in s protestnimi zborovanji niso izčrpani izrazi naše odločnosti, vztrajati v tej borbi do kraja. Zato pozivamo vse inženirje in tehnike na vseh delovnih mestih v gospodarstvu in vse delovne kolektive, da v tem času nadaljujejo manifestacije in demonstracije tudi na delovnih mestih z enotnimi in vzajemnim ciljem, uporabiti najboljše znanje za povečanje proizvodnje, zboljšanje organizacije dela in za mobilizacijo vseh delovnih naporov, ki naj do kraja

izčrpajo vse naše gospodarske možnosti in skrite rezerve. Da bi dosegli čim večji uspeh v tej akciji, so naša strokovna društva pripravljena še v večji meri nuditi strokovno pomoč in postati žarišča za ustvaritev teh ciljev.

Da bi pa mogli udarno mobilizirati te sile, je potrebna enotna volja in enotno prepričanje vseh borcev, zato pozivamo delovne kolektive, ostale množične organizacije, da se pridružijo naši novi demonstraciji.

Zveza društev inženirjev in tehnikov LR Slovenije

Naj ne bo sestanka, zborov volivcev ali družbene prireditve, na katerem ne bi zbirali sredstev za volilni sklad!

DNEVNA KRONIKA

Praznovanje 10-letnice kosovskih brigad v Prištini

V Prištini se je začelo praznovanje desetletnice ustanovitve kosovskih brigad. Že davno je bilo mesto okrašeno z mnogimi državnimi in partijskimi zastavami, gesli in slikami naših vodilnih revolucionarjev. Popoldne so prispeli malone vsi borci kosovskih brigad iz vse države. Prišlo je tudi mnogo ljudstva ter gostov, med njimi predsednik Izvršnega sveta Srbije Petar Stambolić.

Proslava se je začela danes dopoldne s polaganjem vencev na grobove padlih partizanov. Drevo bodo na trgu pred Naro alim gledališčem prikazovali domače filme. V mestu pa bodo velike baklade z ognjemotom. V Domu JLA bo partizanski večer, na katerem bodo voditelji kosovsko-metohijskih brigad obujali spomine na narodnoosvobodilne vojne. Glavni del proslave bo jutri pri Srednji kmetijski šoli blizu nove predilnice bombaža. Paradi kosovsko-metohijskih brigad bo sledil svečani del proslave.

Odlikovanje kosovsko-metohijskih brigad

Predsednik republike Josip Broz-Tito je sklenil odlikovati za dokazano množično junaštvo in posebne zasluge v boju proti ljudskim sovražnikom za osvoboditev naše države z »redom Bratstva in enotnosti I. stopnje« drugo, četrto in peto Kosovsko-metohijsko brigado.

Razen tega je bilo z drugimi ukazi predsednika republike odlikovanih za pokazano hrabrost, delo pri uresničevanju bratstva in enotnosti med našimi narodi in pridobljene zasluge v NOV z različnimi odlikovanji večje številne rezervnih oficirjev, podoficirjev in vojaških obveznikov s Kosova in Metohije. (Tanjug)

Nova premogovnika Kolubara in Kosovo

V Srbiji so z razširitevjo vse zmogljivosti v premogovnikih v primerjavi s predvojnimi dvakratno povečali. Razen tega so začeli obratovati dnevni koplji v premogovniku Kolubara, katerih zmogljivost bo znašala v začetku kakih 2.200.000 ton letno. Proučujejo tudi možnosti, da bi odprli dnevne kope v rudniku Kosovo z letno zmogljivostjo 3.000.000 ton.

Lani so v Srbiji v primerjavi s predlanskim letom nakopali 1,4-krat več rjavega premoga (leta 1939 so ga nakopali 768.000 ton,

lani pa 1.038.000). Lignita so nakopali več kot trikrat toliko. Košičina rjavega premoga na prebivalca se je povečala od 118 na 153, lignita pa od 254 na 276 kg.

Kongres ftziologov Jugoslavije

Niš, 17. oktobra

V Niški banji se bo začel jutri četrti povojni kongres ftziologov Jugoslavije. Trajal bo dva dni. Udeležilo se ga bo kakih 300 ftziologov in uglednih znanstvenikov iz vse države. Na kongresu bodo obravnavali tuberkulozo in boji proti tej nevarni nalezljivi bolezni.

PRED PROSLAVO 10-LETNICE PARTIZANSKIH BRIGAD KOSOVA IN METOHIJE

KOSOVO IN METOHIJA V NARODNOOSVOBODILNI BORB

miteja Miladin Popović. V noči med 22. in 23. julijem so borci tega odreda minirali nekaj stebrov žičnice, kar je za nekaj časa onemogočilo izvoz svinca iz rudnika. Dva dni kasneje je odred izvršil drugi napad na žičnico v Trepčih in zrušil most. V tej akciji je hrabro padel eden izmed partizanskih vodij Todor Miličević. Nekoliko kasneje so v Metohiji formirali metohijski odred, ki je imel 750 borcev. V sredi oktobra je Dobruški bataljon v okolici Peći začel borbo z italijanskim okupatorjem in preprečil aretacije in uboje nedolžnih ljudi ter požig vasi.

V Djakovici so v avgustu formirali diverzantske skupine, v novembru pa organizirali proti okupatorjem velike demonstracije, pri katerih je sodelovalo nad 6000 ljudi. Na velikem zboru je Farid Hodža v imenu Komunistične

partije vprčil Italijanov govoril o narodnoosvobodilni vojni in borbi narodov Črne gore in Bosne za osvoboditev. Preplašeni Italijani niso izdali nobenih ukrepov, čeprav so bile vse njihove zasluge razgrnate. V 1942. letu se je narodnoosvobodilno gibanje v Kosovu in Metohiji še bolj razmahnilo. V Prizrenu, Peći in Djakovici so bile 1. maja prekinjene vse telefonske zveze. Istega leta je bilo na Sari in v okolici Uroševca formiranih nekaj novih partizanskih čet, iz katerih so v septembru ustanovili pet partizanskih bataljonov. Ti bataljoni so tvorili znani šarplaninski odred, katerega poveljnik je bil Petar Brajević, komisar pa Kolj Siroka. V septembru so pri Vitihi formirali prvi siptarski odred »Zejnel Ajdil«.

V istem času je bilo formiranih še nekaj manjših odredov.

nato pa tudi začasni glavni štab za Kosovo in Metohijo, ki naj bi vodil vse vojaške enote v teh krajih.

V 1943. letu je prišel na Kosovo tov. Svetozar Vukmirović-Tempo. Po njegovem prihodu se je gibanje še hitreje razvijalo. V tem času so bili formirani partizanski odredi »Emin Duraku«, »Ramiz Sadiku«, bataljon »Boris Vukmirović« in drugi.

V aprilu 1943. leta je bil ustanovljen glavni štab narodnoosvobodilne vojske in partizanskih odredov Jugoslavije za Kosovo in Metohijo. Poveljnik je postal Farid Hodža, komisar pa Predrag Ajkić. Nekaj kasneje je bila formirana prva narodnoosvobodilna udarna brigada Kosova in Metohije. Kasneje so nastajale druga za drugo nove brigade — II., III., IV., V., VI. in VII.

Dne 31. decembra 1943. leta ter 1. in 2. januarja 1944. leta je bil pri Malisiju na albanskem ozemlju storjen najvažnejši korak za Kosovo in Metohijo v njeni najnovejši zgodovini. Zbrani predstavniki ljudstva iz vseh krajev Kosova in Metohije so izvolili prvi narodnoosvobodilni odbor, prvi organ resnične ljudske oblasti Siptarjev, Turkov, Srbov in Crnogorcev. V predsedstvu odbora so bili: Memet Hodža, Pavle Jovičević, Dževdet Dodja, Fadil Hodža, Zakirje Redža, Ali Sukrija, Milan Zečar in Hajgar Beg Duši.

S svoje ustanovne skupščine je prvi narodnoosvobodilni odbor poslal ljudstvo Kosova in Metohije resolucijo, ki je pozivala na narodnoosvobodilno gibanje, seznanjanje ljudstva s sovražnim delovanjem izdajalcev albanskega ljudstva in zatrdila svojo solidarnost z delom nacionalnega komiteja za osvoboditev Jugoslavije.

Ljudstvo Kosova in Metohije bo 10. obletnico teh pomembnih in velikih dogodkov proslavilo v nedeljo 18. oktobra.

M. Nikolić

NABREŽINA SE NE DA

Od posebnega dopisnika »Borbe«

Trst, 17. okt. V kamnolomu »Cava Romana« v slovenski vasi Nabrežina (conca A STO) stavka že ves teden 90% slovenskih delavcev. V enodnevnih stavko so stopili 10. oktobra iz protesta proti pristranskemu in nepravičnemu sklepu Washingtona in Londona. Stavko so podaljšali, ker jim uprava kamnoloma ni hotela izplačati mezd, zato ker so, kot je sporočila, stavkali proti prikličitvi Trsta in conca A Italiji.

Kamnolom še naprej obratuje, ker je v njem 70% delavcev Italijanov, ki so prišli na delo iz Italije (iz Vicenze).

Slovenskih delavcev niso zaščitili sindikati, ki so v rokah informbirojev in ki izvajajo represalije proti slovenskim delavcem iz istih iredentističnih nagibov, zaradi katerih jim uprava kamnoloma noče izplačati mezd.

Nabrežina je ena izmed največjih občin slovenskega zaledja Trsta. V občinski svet je prebivalstvo na zadnjih volitvah izvolilo 19 Slovencev in 1 Italijana. Prebivalci te občine, kmetje v kamnolomu, železničarji, ribiči, obrtniki so ostro protestirali proti sklepu o prikličitvi Trsta in conca A Italiji. Sklep washingtonske in londonske vlade imajo za nerazumljivi udarec in veliko krivico. Kako bi mogla n. pr. Nabrežina pripasti Italiji, če živi v občini 3600 Slovencev in le 1800 Italijanov, ki so se razen tega priselili v te kraje za časa italijanske okupacije.

Pred prvo svetovno vojno je bilo tukaj le 300 Italijanov, pa še to so bili italijanski državljani, ki so tu ostali zaradi dela. V procesu raznarodovalne politike italijanskega fašizma in razbijanja strnjivosti slovenskega prebivalstva je Mussolini naseljeval v Nabrežini tako kot v vseh drugih slovenskih vaseh tržaškega zaledja Italijane iz Italije. Kljub temu so Italijani tukaj v večini vasi neznačajna manjšina.

Tudi sedaj pod oblastjo anglo-

ameriške vojaške uprave nadaljujejo podobno politiko. Leta 1951/52 so priselili v Nabrežino v barake tako imenovane ribiške naselbine kakih 150 Italijanov. Občinski svet je protestiral proti taki politiki. Na seji sveta so soglasno sprejeli resolucijo proti naseljevanju Italijanov v Nabrežini, ker to naseljevanje nadaljuje staro raznarodovalno politiko, zraven tega pa te nove italijanske naselbine nimajo nikakršne gospodarske osnove za obstanek. Posebni urad, ki je pod

neposrednim nadzorstvom predsednika italijanske vlade, izplačuje sedaj naseljenim Italijanom vsak mesec pomoč. Toda kako dolgo bo to trajalo? Občina v Nabrežini podpira siromašne prebivalce, ki jih je 420. Če bi morala prevzeti skrb za priseljene Italijane, bi popolnoma osiromašila. Spričo tega so poslali generalu Winterstonu resolucijo. Občinski svetniki so hkrati zahtevali, da bi jih vodja anglo-ame-

(Nadaljevanje na 5. strani)

Italijanske čete na jugoslovansko-italijanski meji so podvojili

Od posebnega dopisnika »Borbe«

Nova Gorica, 17. okt.

Od posebnega dopisnika »Borbe«
Kakor smo izvedeli, italijanske čete še vedno dobivajo nove okrepitve. Italijanska vojska se je okrepila zlasti na starih avstrijskih utrdbah na sektorju Vrh, Zdravšči, Petevle in Debela griža. Vse te utrde čistijo in v ves ta sektor je prepovedan dostop prebivalstvu. V Tagliamentu je prav tako opaziti večje okrepitve italijanske enote. Na samem goriskem gradu imajo radijsko postajo. Predvčerajšnjim je v okolico Vidma prišla tudi večja tankovska brigada.

Danes je bilo opaziti povečanje italijanskih čet na sektorju Doberdoba. Italijanske enote so podvojene. Tudi pri Doberdobskem jezeru italijanski vojniki grade utrde in stalno dovažajo s kamioni potrebno gradivo. Na sektorju karavle Lokvice so sinoč opazili 12 kamionov vojakov v polni vojni opremi. Te okrepitve so prispеле na samo mejo in ostanejo na sektorju karavle Lokvice.

Vse slovensko prebivalstvo v Gorici in okolici je postalo spričo govora maršala Tita silno samozavestno. Vzlic temu, da še nekateri neofašisti groze Slovincem z deportacijami in koncentracij-

skimi taborišči, je vendar opaziti, da so na splošno celo italijanski karabinjerji postali zelo vljudni s slovenskim prebivalstvom v Gorici in okolici.

Kakšen strah vlada v šovinističnih krogih in med kvesturini, najboljše kaže dejstvo, da so celo klicali na policijo števerjanskega cerkovnika, češ da je s cerkvenim zvonjenjem dajal znake osvobodilni fronti onstran meje. Celotni šovinisti iz Gorice prihajajo k Slovincem iz same Demokracije. Fronte in jih prosijo, naj jim oproste njihove šovinistične izpade.

F. Vreg

Tržaško vprašanje pred Spodnjim domom

London, 17. okt. (Tanjug). —

Tržaško vprašanje je eno izmed prvih vprašanj, ki ga bodo obravnavali v britanskem parlamentu 20. t. m. Britanski zunanji minister bo moral odgovoriti na vrsto poslanskih interpelacij glede Trsta.

Laburistični poslanec Leslie Hale bo zahteval od zunanjega ministra, naj navede razloge, zaradi katerih je britanska vlada izdala sklep o evakuaciji svojih enot iz conca A STO. Dne 21. t. m. bo laburistični poslanec Kenneth Robinson vprašal, kaj so sporočili vladama Jugoslavije in Italije o namerah britanske vlade pred anglo-ameriško deklaracijo v Trstu in koliko časa so se pred tem posvetovali s tema vladama.

Pričakujejo, da bodo predstavniki britanske vlade morali obširno pojasnjevati položaj, ki je nastal v Trstu. Tržaško vprašanje in druga nujna vprašanja, ki jih je sprožila opozicija, zlasti kar zadeva položaj v britanski koloniji Gvajani, so potisnili razpravo o nacionalizaciji industrije v stran. Nekaj laburističnih poslancev bo napadlo anglo-ameriški sklep o umiku okupacijskih enot iz Trsta in izročitvi conca A Italiji kot neopravičen in izzi-valen.

Pričakujejo tudi, da bo britanski zunanji minister Eden prihodnji teden dal izjavo, ki ji pripisujejo velik pomen v sedanjih razgovorih z zunanjima ministroma ZDA in Francije.

Ptič se s ptičem družiti — žaba z žabo v luži

(Narodni pregovor)

Fotič, vodja jugoslovanske emigracije: »Gospoda, na nas se lahko popolnoma zanesete. Mi smo zmerom služili tujim koristim...«

PELLA PRIČAKUJE . . .

Rim, 17. oktobra. (Tanjug). —
Kakršen koli sklep zaveznikov, ki bi pomenil popuščanje pred jugoslovanskimi zahtevami ali vrnitev na začetni poti, ne bi dovojeval sedanjim vladam, da nadaljuje svojo politiko, ker italijan-

ski parlament ne bi trpel take morebitnosti, je danes izjavil predsednik italijanske vlade Pella v govoru ob zaključku zunanje-politične razprave v senatu. To izjavo si v italijanskih uradnih krogih razlagajo kot grožnjo z odstopom Pellove vlade, če zahodne sile ne bi izpolnile svoje obljube. »Enake posledice,« je dejal Pella, »bi imela zavezniška izjava, ki bi zahtevala od rimske vlade, naj se odpove svojim zahtevam do conca B.«

Nadalje je predsednik Pella izrazil zaskrbljenost, da se ne bi v zvezi s sestankom v Londonu ustvarilo »ozračje«, ki bi skrivalo v sebi različne možnosti. Dejaj je, da njegova vlada »čaka, da bo sklep vlad ZDA in Velike Britanije o izročitvi conca A Italiji uresničen.«

Adenauer sestavlja novo vlado

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

Bonn, 17. okt. — Iz pooblaščenih krogov poročajo, da je kancler Adenauer po daljših razgovorih sestavil novo vlado. Sedma ministrov še niso uradno sporočili. Po teh obvestilih je v novi vladi 20 ministrov. Udeležba posameznih strank je tale: krščansko-demokratska unija 9, krščansko-socialna unija 3, svobodna demokratska stranka 4, blok beguncev 2 in nemška stranka 2 ministra. Kancler Adenauer naj bi obdržal tudi resor zunanjega ministrstva. Sporno je še, če bo postal poslanec krščansko-demokratske unije Blanck, ki je vodil oddelke za vojaška vprašanja, minister. Blanck je večeraj pismeno pozval kanclerja, naj bi njegovo ustanovo spremenili v ministristvo.

R. V.

Goriški Slovenci so enotni

(Nadaljevanje s 1. strani)

dom za podporo, ki so jo nudili v sedanjih borbi za Trst.

Iz vseh slovenskih vasi v okolici Gorice, prav tako tudi iz briških vasi poročajo, da je tu slovensko prebivalstvo enodušno na strani jugoslovanskih narodov v pogledu odločilnih zahtev. Vsi domači fantje izjavljajo, da žele kot prostovoljci v Jugoslovansko armado in da nikakor ne bodo dopustili, da bi jih mobilizirali v italijansko vojsko. Slovensko prebivalstvo si s posebnim ogleduje italijansko vojsko, ki se vko-pava na starih avstrijskih položajih pri Doberdobi, kjer čistijo stare in zidajo nove utrde.

Cepprav je prebivalstvu prepovedan vstop v to cono, vendarle prihajajo v stik z italijanskimi vojniki in oficirji, ki so zelo pesimistični in pravijo, da je Trst za Italijo izgubljen in da se za izgubljenost stvar ne bodo borili.

Prebivalstvo vzdolž meje vsak dan z navdušenjem posluša demonstracije na jugoslovanski strani. Vaščani St. Mavra in Sabotine redno opazujejo demonstracije v Solkanu in navdušeno izjavljajo, da je ljudstvo Jugoslavije enotno in da ga ne bo mogel zlomiti nikakršen nasilen diktat s strani dveh zahodnih velesil.

F. Vreg

Bidaultov, kompromisni predlog?

Od stalnega dopisnika »Borbe«

Pariz, 17. okt. — V Parizu je bilo mogoče danes le malo zvedeti o dosedanjih rezultatih londonskih razgovorov glede Trsta, čeprav so skoraj vsi tukajšnji listi, ki imajo sicer stalne dopisnike v Londonu, poslali v britansko prestolnico ob tej priložnosti tudi svoje urednike zunanje-političnih rubrik. Njihova poročila, ki so nekonkretna in v glavnem splošna, vsaj za sedaj niso odgrnila zavese s sinočnjih londonskih razgovorov. Sicer pa se v vseh teh poročilih kaže nejasno formulirana misel o francoskem posredovanju v tržaškem sporu in o posredovanju turške veleposlanika v Londonu. Po tej zamislil naj bi Francija zelo obzirno ponudila svoje »dobre usluge« tako Rimu kot Beogradu.

Nekaj več jasnosti vnaša dopis zunanje-političnega urednika no-vočasne lista »France Soir«. Ta list piše, da je Georges Bidault predlagal »kompromisno rešitev, ki naj bi končala zaostreni spor med Beogradom in Rimom glede Trsta.«

Baje naj bi ta predlog, ki ga je »zelo pristržno« podprla tudi Turčija, dobil obliko trojnega posredovanja, skupnega posredovanja vseh treh zahodnih velesil. Predlog naj bi bil tale: »prvič, ostali naj bi pri anglo-ameriški deklaraciji o prepustitvi uprave nad cono A Italiji; drugič, za nedoločeno dobo naj bi ohranili status quo s tem, da bi anglo-ameriške čete še naprej ostale v conci A; tretjič, trije zavezniki naj bi ponudili svoje posredovanje, da bi v ozračju, ko bi postalo mirnejše, na konferenci dokončno rešili spor.« Neopisano naj bi se tri zahodne velesile zavzele, da bi Rim in Beograd ta predlog sprejela.

Če se bo to obvestilo zunanje-političnega urednika lista »France Soir« izkazalo za pravilno, potem je tukaj zelo težavno govoriti o »kompromisni rešitvi«, še manj pa o ohranitvi statusa quo. Očitno je namreč, da pomeni izročitev uprave nad cono A Italiji, kar je jedro zloglasnega sklepa z dne 8. oktobra, temeljito spremembo statusa quo, to je dose-danega položaja v anglo-ameriški coni tržaškega ozemlja, seveda v škodo narodov Jugoslavije. Nič manj ni značilno tudi to, da ta predlog Georgesa Bidaulta sploh ne omenja, da bi se morala Italija odreči svojim nadaljnjim

ekspanzionističnim prizadevanjem proti Jugoslaviji. Vsi pariški listi so danes na vidnih mestih objavili daljše iz-večke iz večerajšega govora tovariša Milovana Djilasa v Požarevu. Ob tej priložnosti objavlja »France Soir« pozitiven komentar govora tovariša Djilasa. Ko namreč razčlenja ta govor, poudarja pripravljenost Jugoslavije, da »dokaže pomirljivega duha, ki bi lahko služil za izhod iz sedanje zagate s pogojem, da bodo Italijani tudi pripravljeno to stori.« Posebno pozornost je pritegnil tisti del govora, ki poudarja odločnost Jugoslavije, da se do konca upre italijanskemu prihodu v cono A.

M. Vitorović

Turški tisk pričakuje vesti z londonskega sestanka

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

Carigrad, 17. okt. V pričakovanju rezultatov trojne konference v Londonu je turški tisk poln protislovnih novic o tem, če bo prišlo, oziroma če ne bo prišlo do evakuacije zavezniških čet iz conca A.

Vsi tukajšnji listi poročajo, da je začel v Beogradu izhajati list »Večernje novosti«. Ko prenašajo pisanje tega lista o Trstu, poudarjajo predvsem tisti del, v katerem je rečeno, da daje londonska konferenca priložnost za objektivno proučitev sedanjega položaja.

Spričo tega poudarja turški tisk, da bi bilo treba pričakovati od londonske konference konkretnih rezultatov in da daje pomenju Beograda ta sestanek Veliki Britaniji in ZDA priložnost popraviti napake, ki so jih

zagrešile glede Jugoslavije. Današnji listi pišejo tudi, da je Milovan Djilas v svojem govoru v Požarevu izjavil, da Jugoslavija ne bo nikoli popustila pred sklepom Anglo-Amerikancev in da je treba obrzdati italijanski imperializem.

Z. P.

Koča Popović bo novembra obiskal Dunaj

V prvih desetih dneh meseca novembra bo državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popović uradno obiskal Dunaj. Po prvni diplomatski poti zdaj proučujejo sporod bivanja in določitev natančnega datuma obiska jugoslovanskega državnika.

Koča Popović bo na Dunaju vrnil obisk dvostrijskemu ministru zunanjih zadev G. Karlu Gruberju, ki je lani junija uradno obiskal Jugoslavijo. (Jugopres)

Jugoslavija

Ena misel in en drget prešinjata dušo in telo Jugoslavije v teh, ozlic vsemu prazničnih tržaških dneh. Proo in drugo je novo, toda v njih plamti nepogašen in neugasljivo ogenj jugoslovanske revolucije.

Za nami ostaja tegobna kapitalistična minulost s svojimi zakletimi provincialnimi meščansko-fedalnimi nazori, z ngnasilljivo krvoločnostjo proti tujemu šovinističnemu brlogu. In v korak jo spremlja, opotekajoč se, naduta državno kapitalistična stvarnost z njenimi lokalizmi, pristojnostmi, prioriteta, »specifičnostmi«, z državnimi tradicijami, z njeno topostjo misli in okorelostjo čustev, z njenim klečoplastom navzgor in grobstvo navzdol. Proo in drugo, čeprav živo in žilavo, čeprav še zakoreninjeno v našem življenju, se že umika zdravemu in mlademu brstenju, ki nastaja na površju našega življenja in buči mimo obojega.

Kje sta Trst in conca A? Gledano skozi zbor v Skoplju, v Makedoniji, skozi zbor v Mladenovcu — v Srbiji... Povsod sta, povsod v Jugoslaviji je izmučena slovenska zemlja, povsod so Slovenci, Jugoslavoani. Povsod namreč raste pravica in svoboda, socializem in demokracija. Vsi smo začeli enako ljubiti svojo zemljo, njene — svoje — ljudi in njihova — svoja — dejanja, njene — svoje — gore in vode, krš in obale.

To novo čustvo, ta novi polet in nova misel so že stvarnost. In ker je to stvarnost, je neuničljivo in lahko klub vsemu namo zmaguje. Seme te nove velike resnice, te nove stvarnosti so bili komunisti, strnjeni okrog istega ideala brez vere in nacije, ki je sčasoma postal vojni in delovni polet in napor večine Jugoslovanoov. Komunisti so morali žrtvovati vse, da je prišlo do nove stvarnosti. Zdaj je ta stvarnost ne le komunistična enotnost, marveč še nekaj drugega, novega. Celotno geslo »bratstvo in enotnost« bi bilo, da ni o njej tudi nove osebine, novega smisla, stano in zoeleno bi kakor nekaj, kar razdaja. Ker pa ni tako, je tudi, čeprav »staro«, mlado in našim srcem drago. V njegovem vojnem zarodku se je razvilo novo in čvrsto telo. Bratstvo in enotnost zdaj nista samo stvar zavestne avantgarde ali potrebe v boju za obstoj ali pogoja zmage v vojni za svobodo. Ne, zdaj je to že običajno, vsakdanje, novo življenje vseh ljudi. Novi rodovi že dihaajo s polnimi prsi, že mislijo in čutijo jugoslovansko, celo ne da bi to opazili, ne da bi se zavedali, kaj se z njimi dogaja. Ničče jim ni ne predpisal, ne ukazal, kako naj delajo. In vendar — delajo... Najgloblji, najbolj borbeni in najrahločutnejši naši duhovi se tega že zavedajo. In zavest o tej novi jugoslovanski stvarnosti že stopa pred nas tudi kot nova oblika v našem življenju, v načinu gledanja, v posebnem in globokem čustvoanju do vsega, kar se je rodilo in kar se poraja na naši zemlji... Vse to se večinoma dogaja tako, da se stare oblike (srbska, hrvatska, slovenska, makedonska in črnogorska) polajajoma polnijo z novo vsebino — z jugoslovanstvom. Bodoči Srb, Hrvat itd. je začel tudi, če govori srbski, hrvatski itd., če ne poptepta nič svojega, srbskega, hrvatskega itd., misliti in čutiti jugoslovansko. To je tisto novo čustvo, tisto novo ozdušje, to je tisto veliko, največje, kar je nastalo in kar nastaja pod vplivom samega življenja. Komunisti so posejali pravo seme, ki se je prijelo, ki raste in se razraša, zdaj celo samo od sebe.

Teško je natanko določiti čas nastajanja jugoslovanske ideje. V naših deželah je šla skozi različne faze in njena osečina je bila različna. Kot meščansko demokratska ideja je imela svoj polet in padec. Demokratski duhovi so se je že zdavnaj oklenili. Izkoristila pa jo je tudi najbolj črna centralistična reakcija minulosti. Sedanje jugoslovanstvo ni porojeno oziroma se ni rodilo, pa tudi ni bilo forsirano iz enega kraja ali enega mesta, celo ne iz enega naroda ali upravnega središča. Skovano je bilo in prekalilo se je v boju za obstoj in enakopravnost narodov Jugoslavije. S to krvavo prakso je rasla tudi sama ideja — praksa ji je dajala kri in moč, praksa je delala iz nje stvarnost, ideja pa je prakti na njenih strmih poteh razsvetljevala daljina in lepša obzorja. Toda mi smo zdaj tudi to že pustili za seboj, zdaj smo v nečem novem. Zdaj jugoslovanstvo nastaja tudi samo od sebe. Za njim stoji prepletanje naraščajočih gospodarskih sil: razvijanje novega prometa, gibanje delovne sile, kulturno sodelovanje, graditev in planiranje po potrebah in pogojih vse dežele itd. Toda gospodarske sile niso edine. Delujejo tudi drugi zunanji in notranji činitelji, nevarnost pred tujimi vdori, odstranjevanje državnega centralizma in nacionalnega zatiranja ter spontana želja delovnih ljudi po zblizanju. S tem ne nastaja nova nacija, marveč se preprosti da-lovni ljudje ne glede na jezik, običaje ter kulturne in psihične posebnosti spajajo v celoto, ki živi in ustraja za svobodno, zmeraj pripravljeno, da to tudi brani, dokler bo tu svet, ki se noče sprijazniti s človeško svobodo, za nas že običajno in naravno — da o sadonih dela odloča njihov tvorac... Življenje bo pregazilo in že gazi vse zabuljene birokratske lokalizme, kakor je pregazilo meščanski nacionalizem... Ni »vodilne vloge« nobenega naroda. Država, oblast, imata postransko vlogo. Posebnosti ne izginjajo. Zdaj nacionalne, bodo te posebnosti jutri že nekaj drugega — drugačni vonji, barve in zvoiki o harmonični celoti. To, kar se dogaja, to ne uprizorjeno, neforsirano zblizovanje, spajanje naših narodov, ki se razvija ob čuvanju, pa tudi ob razvijanju posebnosti (jezikovnih, kulturnih), je namreč praznaprav osovobajanje človeškega dela, je dejansko osvobajanje Jugoslavije izpod na pol kolonialnega jarma. To je praznaprav že novo jugoslovanstvo. To je dejansko oblika, v kateri se izraža in konkretno uresničuje socializem. To je socializem.

Po svetu tega še ne razumejo. To nerazumevanje se je na svoj, birokratski način, pokazalo prek Kominforma (leta 1948), zdaj pa na svoj, meščanski način v krizi s Trstom. V Sovjetski zvezi so mislili in mislijo, da je to pravoslavna in slovanska čreda, ki naj ji komandirajo carski in birokratski maziljenci. Na Zahodu pa menda še zmeraj mislijo, da je tu balkansko kmečko meso, ki ga lahko sekajo in mrcvarijo ter barantajo z njim na borzah, kakor z vsako surovino. So celo takšni ljudje, ki so mislili, da zanima Trst samo Slovence in nekoliko Hrvatov. Vse, kar mislijo, pa velja za minulost in celo ne za našo junaško minulost, marveč za njihovo preživelno mnenje o tej minulosti, zgrajeno na temelju njihove hegemonije nad nami. Da, bili smo kmetje, drobili so nas, skripali smo z zobmi, krvaveli in čakali, čakali in krvaveli. Zdaj pa smo tudi mi Evropa. Toda ne tista druga, ne antiazijska, marveč proazijska, tista nova, v kateri se na novo drami duh pravice in svobode, tista, ki hoče izbrisati razlike med narodi. Mi smo vest Zahoda in Vzhoda, vest njihov gospodarjev. Ta vest je zmeraj budna, kakor je budno življenje. In že jih obtožuje pred svetom in ne le v svojem, marveč v imenu vseh, ki se nočejo sprijazniti z minulostjo, meščansko ali birokratsko — z minulostjo, ki ko mōra teži ljudi in narode.

Pritiski od oseh strani... Toda naj pritiskajo na nas. Tudi to nas združuje. In sicer ne samo politično, idejno. Ne, zdaj se s tem združuje tudi naše duše. V doeh, treh tednih je Tito govoril pred dobrim milijonom ljudi. In povsod sta bila misel in vzklík ista. Z enim duhom diha in z enim srcem utriplje naša čudovita dežela.

Milovan Djilas

PISMO IZ PARIZA

KRIZNRSKA VOJNA VATIKA NA proti francoskim duhovnikom-de avcem

Od stalnega dopisnika »Borbe«

Pariz, oktobra

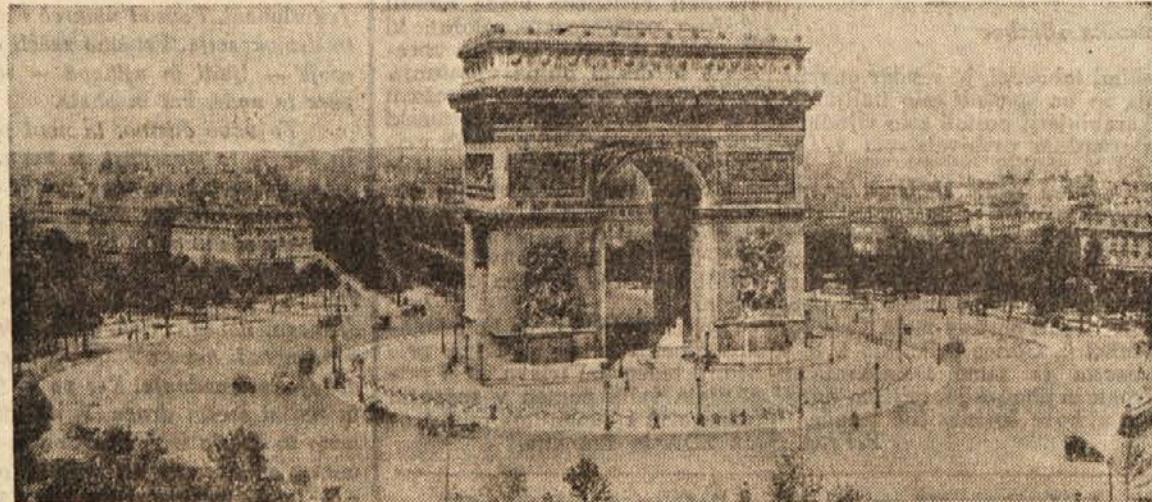
Zgodovino skoroda vseh kolonialnih osvajanj bi lahko spravili v tale klasičen okvir: Najprej katoliški misijonar, zatem trgovska kolonija, a kaj za tem — vojne ladje. S svetim pismom v eni roki, s steklenico žganice v drugi, so bili misijonarji pomembna predhodnica, ki je utrjala pot kolonialnemu ropanju. »Hvaležni potomci« — se pravi, kolonialistični krogi v metropolah — so dostojno počastili njihov spomin: v vseh kolonialnih muzejih na svetu so portreti teh misijonarjev razobešeni na najvidnejših mestih.

Toda prišli so novi časi. Prvič, razdobje klasičnega kolonialnega osvajanja dotlej neosvojenih azijskih in afriških ozemelj je že zdavnaj zaključeno. Drugič, mnoge bivše kolonije so se osvobodile kolonialnega suženjstva in postale neodvisne države, za vedno izgubljene za svoje bivše osvajalce. In ta proces teče dalje. Oba omenjena činitelja sta napravila misijonarje odvečne. Zdej so v glavnem brez dela in, kar je najvažnejše, brez perspektive. Zato se je katoliška cerkev v zadnjih letih usmerila v nova »neosvojena področja« — k delavskemu razredu. Tako so tu nastali novi, sodobni misijonarji. To so duhovniki-delavci.

nikov, ki jih po potrebi pošiljajo na posebno »razkristjanjena« področja: na ladje, velika gradbišča, na javna dela, pa celo v znanstvene laboratorije. Da bi se usposobili za to vlogo, gredo med početnicami semenišniki francoske misije na »prakse« v tovarne, rudnike in sploh med proletarijat.

BUMERANG

Toda sadovi te obširne akcije katoliške cerkve so se izkazali

Slavolok zmage v Parizu

KATOLIŠKA CERKEV IN DELAVSKI RAZRED

V književnosti in publicistici katoliške cerkve v Franciji pojasnjujejo nastanek duhovnikov-delavcev takole. Ze od renesance dalje je cerkev začela izgubljati stik z gospodarskim in političnim razvojem družbe. Z bremenom »minulih oblik« na ramah se je cerkev znašla v novi industrijski dobi slabo oborožena. Med cerkvi in širokimi proletariziranimi množicami je zazeval prepad, ki se čedalje bolj širi. Mnoga področja sodobne družbe so globoko »razkristjanjena«. V petnajstih pariških okrožjih, naseljenih pretežno s siromašnimi sloji, obiskuje izmed 244.000 prebivalcev ob nedeljah cerkev samo 30.000, in med njimi samo 1300 delavcev. V Saint Etienne je izmed 6000 rudarjev samo 300 bogovernih...

»Veliko in boleče dejstvo, ki zaznamuje našo dobo« — je nedavno dejal pariški kardinal Feltrin — je prepad, ki loči delavski svet od cerkve.« Ta prepad je treba premostiti. Zaustavitelj je treba proces »razkristjanjevanja«. Toda kako? Stare metode temu niso več kos. »Navzlic naporom krščanske delavske mladine in z drugimi apostolskimi deli« — nadaljuje kardinal Feltrin — »širina in globina zla se nadalje raste. Ta delavski svet, ki je od cerkve oddaljen, ima svojo zgodovino, svoja izročila, svoja duhovna bogastva in določeno enotnost, ki povzroča, da delavsko okolje ne sprejema tuja, ki mu pride predavati. Da bi na te ljudi lahko vplivali, je treba biti priznan kot njihov človek.«

V tem zadnjem stavku pariškega kardinala tiči bistvo ideje o duhovnikih-delavcih. Ni naključje, da se je ta zamisel porodila prav leta 1944, tik pred osvoboditvijo Francije izpod hitlerjevske okupacije, ko so francoske množice dosegle svoj revolucionarno-osvobodilni vzpon. Kardinal Suhard, tedanji pariški nadškof, je ustanovil takrat posebno ustanovo, Pariško misijo, ki je začela vzgajati duhovnike-delavce. To so pretežno mladi ljudje, vzgojeni v asketskem misijonarskem duhu, v idejah zgodnjega krščanstva, pripravljani na težko življenje in odpovedi.

Ta delavski svet — so jim dejali vrhovi katoliške cerkve — je za nas popolnoma zaprt. Popolnoma je nedostopen za klasične metode evangelizacije. Cerkev lahko prodre samo s popolnoma novimi oblikami. Bodite potrpežljivi, pripravljani na žrtve! Delite z njimi njihovo usodo, njihovo težko življenje! Potrudite se, da se ne bi od njih v ničemer razlikovali! Ne pišite nič, govorite malo. Živite, kot žive oni!...

Zdej je v Franciji okrog 90 duhovnikov-delavcev. Zaposleni so v tovarnah, velikih metalurških podjetjih, v rudnikih, v velikih pristaniščih, na veleposelstvih. Njimajo svoje župnije in niso odvisni od župnij, v katerih žive. Kot ostali delavci opravljajo iste posle, sprejemajo isto borno mezdjo, stanujejo prav tako bedno kot drugi!

Skupščina kardinalov in francoskih nadškofov je razširjala to »popolnoma novo obliko evangelizacije« in pred dvema letoma poleg Pariške misije ustanovila še eno podobno ustanovo — Francosko misijo. Le-ta upravlja posebno semenišče, kjer v duhu »nove oblike« vzgajajo duhovnike. Naloga tega semenišča je, vzgajati posebne potujoče udarne skupine devetih ali desetih duhov-

drugačni, kot so pričakovali. Duhovniki-delavci, ki so jih poslali, da bi se »vživel« v proletarijat, so se preveč vživali. Namesto da bi vplivali na okolje, so bili duhovniki-delavci vplivani od njega. Z drugimi besedami, spoznali so resnico: težaško, izčrpavajoče delo, bedne mezde, glad, siromašna stanovanja, kapitalistično izkoriščanje, proletarsko tovarištvo. In čim bolj se je razredni boj v Franciji v zadnjih letih zaostrel, tem manj so ti duhovniki-delavci mogli stati ob strani. Se zlasti, ker so v razredni solidarnosti delavcev videli uresničitev velike humanistične ideje bratstva med ljudmi, ki jo je razglašalo tudi zgodnje krščanstvo. Drugače niso mogli: če se stavk ne bi udeležili, bi se spet in za vedno ločili od okolja, v katerem so že tako blit prihleeli.

Vrhovi katoliške cerkve so upravičeno postajali čedalje bolj zaskrbljeni. Zlasti po tisti zadevi z demonstracijami proti generalu Ridgwayu lani. Takrat je pariška policija aretirala na ulici dva duhovnika-delavca, ki sta varovala ranjenega demonstranta. V demonstracijah sicer nista aktivno sodelovala, bila pa sta tam iz solidarnosti do svojih tovarišev iz tovarne. Po prihodu iz zapora sta ta dva duhovnika, Bouryer in Cagne, objavila v levčarskem katoliškem časniku »Témoignage chrétien«, kaj sta doživela na policiji, kjer so ju hudo pretepli.

Izpoved teh dveh duhovnikov, ki jo je ponatisnilo nekaj časnikov, je povzročila v Franciji precejšnje razburjenje. Celo pariški nadškof ju je moral vzeti v varstvo.

V letošnjem velikem stavkovnem gibanju so sodelovali tudi duhovniki-delavci. Ko pa sta sindikalni vodstvi »Force Ouvrière« in katoliških sindikatov sredi stavke podpisali sporazum z vlado, je skupina duhovnikov-delavcev objavila proglas, v katerem je obtožila vodstvo katoliških sindikatov, da je izdalo stavko in koristi stavkajočih množico.

Zdej so vrhovi katoliške cerkve odkrito napadli svoje gojenice. Začeli so z javnimi obtožbami: pot, po kateri so krenili duhovniki-delavci, drži v pekeli; podlegli so »marksistični okužbi« in »grehom čutnosti«; »bratstvo delavcev dajejo prednost pred bratstvom človeštva«; usvojili so »teorijo razrednega boja« itd. Te obtožbe so samo delno točne. Duhovniki-delavci niso postali marksisti. Niso se odrekli niti veri, niti prepričanju v prednost duha pred materijo, niti svojemu navnemu poslanstvu, ki so ga istovetili z idejami zgodnjega krščanstva. Res pa so postali krščanski socialisti, ker verujejo, da je moč nauk o razredni borbi — katerega resničnost so izkusili na lastni koži — združiti s krščansko ideologijo. Skratka, odpravila izkoriščanja človeka po človeku je za te duhovnike-delavce samo ena izmed oblik krščanskega humanizma.

Vrhovi katoliške cerkve niso tvegali radikalnih ukrepov proti temu sodobnemu »protestantizmu«. Zato se je Vatikan sam odločil, da stopi v akcijo. To je storil odkrito in brutalno.

Vatikanski kardinal Pizzardo,

prefekt Svete kongregacije semenišnikov, je poslal pretekli mesec pismo vsem francoskim kardinalom in nadškofom. V pismu je dobesedno rečeno, da »Sveta kongregacija... absolutno prepoveduje vsem semenišnikom v Franciji brez izjeme staž na delih kakršnekoli vrste. In da ne bi bilo nobenih izjem, Sveta kongregacija prosi Njihove Ekselence Reverendissime nadškofe in škofe, naj prekličejo vsako dovoljenje, ki je bilo morebiti dano...« V pismu pa je sicer odkrito re-

čeno, da so skušnje pokazale, da je pobuda za duhovniki-delavci svoj cilj zgrešila.

Hkrati je novi apostolski nuncij v Franciji monsignor Marella sprožil nekaj odločnih akcij, kot da je Francija papežev fevd. Najprej je imel tri sestanke s škofi v Toulouseu, Lilleu in Parizu, potem pa je bil 23. septembra v Parizu sestanek vseh francoskih kardinalov, nadškofov, škofov in starešin posameznih katoliških redov. V papeževem imenu je monsignor Marella svoje vazale krepko krenil po prstih, češ da je treba končati z »eksperimentom z duhovniki-delavci«.

Kaj so na tem sestanku pravzaprav sklenili, ni znano. Vendar lahko sklepamo po nekaterih dogodkih, ki so temu sestanku sledili. Čeprav se je šolsko leto že začelo, semenišča Francoske misije še niso odprli. Vse predavatelje tega semenišča pa so razgnali in nemudoma poslali v njihove diocese na »nove dolžnosti«. Kar zadeva duhovnike-delavce, kaže, da del vrhov francoske katoliške cerkve navzlic ostremu in nestrpnemu pritisku Vatikana zanerkat še okleva, da bi odkrito prepovedal ustanovo duhovnikov-delavcev, zato predlagajo nekakšno »reorganizacijo«, se pravi, da bi jih odpravili z manj bolečimi ukrepi. Poglavitni vzrok tega oklevanja pa tiči v tem, da francosko javno mnenje in celo tudi znaten del katolikov (te dni je znani katoliški pisec, Nobelov nagradjenec za književnost François Mauriac v uvodniku »Figara« duhovnike-delavce odločno branil), odkrito upri telj grobi inkvizitorski hajki Vatikana na »čarovnice« v katoliški cerkvi sami.

M. Vitorović

PISMO IZ ZDA

Vojna na ameriškem „vodnem bojišču“

Kaj se dogaja v ameriških sindikatih? — Medsebojne obtožbe o vplivu gangsterjev na sindikalne organizacije — AFL izključuje pristaniške delavce — Birokracija si je prisvojila delavske sklade — Taft-Hartleyev zakon začel delovati

(Od posebnega dopisnika Borbe) New York, oktobra.

Torišče bojev: vzhodna obala ZDA. Vojskujoč se stranki: sindikat pristaniških delavcev v (ILA), ki je bil nedavno izključen iz ameriške federacije dela (AFL) — proti lastnikom ladij, vsemu tisku in novemu sindikatu, ki ga skuša AFL zdaj ustanoviti v severnoameriških atlant-

To so obtožbe voditeljev AFL proti tej zvezi pristaniških delavcev, ki jo je kongres AFL izključil iz svojih vrst.

Preveriti vse te hude obtožbe je skorajda nemogoče. Mar se ni tudi izkazalo, da je tudi državna oblast nesposobna ugotoviti kaj takega? Če birokracija iz ILA zares pobirajo zase poseben davek, če zares dovoljujejo, da se zaposlijo samo tišči delavci, ki privolijo v to, da eno, dve ali celo več plač dajo gangsterjem, potem je izključitev iz AFL mnogo premila kazen za Rayanov sindikat.

Vsi časniki poudarjajo, da je stanje res takšno: oblasti preiskujejo zadevo in trdijo, da so delavci preveč uplašeni, da bi priznali, da so žrtve bivših robijašev in sedanjih aktivnih funkcionarjev ILA. Rayanovi pristiži pa se bratijo s protinapadom.

Stavka je eden izmed elementov njihove obrambe. Je preizkušnja njihovih sil in vpliva v zvezi. Razen tega pa navajajo tudi protibtožbe, ki so prav hude, kot tiste, ki jih je izrekla AFL.

Ameriška federacija dela, pravijo, si je našla čudne zaveznike in boju proti ILA. Tisk, ki zastopa kapitalistične koristi; oblasti, ki so v službi lastnikov; politiki, ki zastopajo kapital; vsi ti napadajo ILA, lastniki ladij pa, ki zastopajo same sebe in svoje koristi, pa so se pridružili AFL, tisku, politikom in oblastim in čakajo, da bi AFL ustanovila svoj sindikat, ki bi stavko razbil. Takšna je vloga »ru-

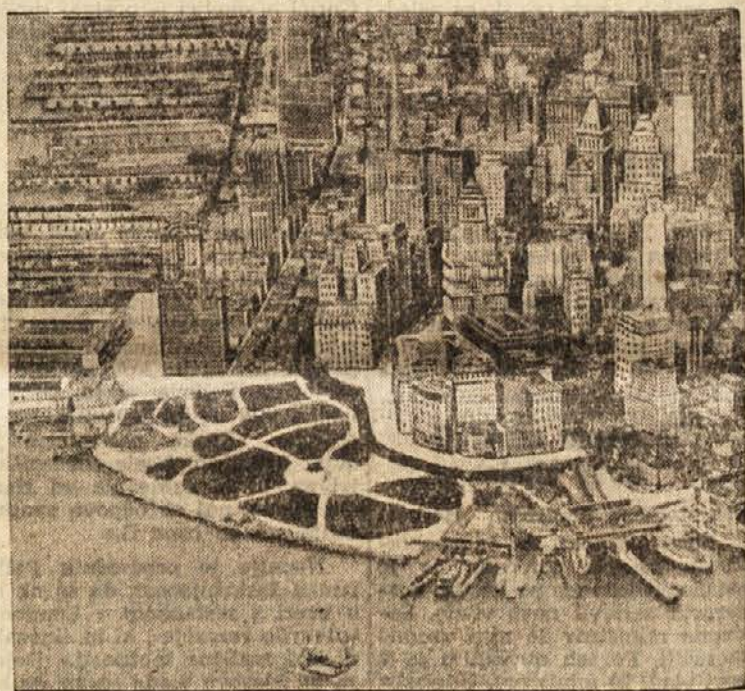
odgovornega za Junkersova dirkališča, so ubili na pragu njegove hiše v Brooklynu. Morilca je doletela ista usoda: policaj, ki je bil po naključju prisoten, ga je ustrelil, ko je skušal zbežati. Avtomobil, ki je krožil po bližnjih ulicah, je izginil, ko je bil morilec ubit. Toda neki očividci so si zapisali njegovo številko. Soudeležencem umora se je čez dva tedna prijavil policiji na prigovarjanje svoje žene. Klopčič se je začel odvijati. V pisarni 32 E so odkrili umazanije, v katero so bili zapleteni funkcionarji AFL in politika ILA je slavila zmagovaljve.

Preiskava je ugotovila, da je stanje na newyorških hipodromih vsaj takšno, kakršno je v podružnicah sindikata pristaniških delavcev. Krajevni voditelji AFL so se ukvarjali s posli, zaradi katerih je državna komisija nemudoma zaprla dirkališča in začela objavljati podatke o voditeljih gangsterskih družin, izsiljevalcih in »poslovnih ljudeh«, ki so vmešani v afero okrog tega uboja.

Policija je ugotovila, da je bil ta umor posledica obračuna med tekmeči »poslovnih skupine« v pisarni 32 E. V zvezi s tem je zadeva za AFL postala skrajno neprijetna, saj je tudi guverner Ruy izjavil, da ga stanje v tej podružnici spominja popolnoma na stanje v podružnicah ILA.

HAJKA NA KRIMINALCE

Dejstvo je, da leži na mizi državnega tožilca v New Jerseyu še 1405 neresenih obtožb in da je večina izmed njih povezana

New York s pristaniščem

skih pristaniščih. »Vojne sirote«: potniki preokooceanskih ladij, ki morajo sami nositi svoje kovčge in ki jih izkrujujejo v Halifaxu in morajo potem z vlaki potovati v New York.

Ena izmed običajnih stavek? Ne: 65.000 članov ILA ni začelo boja toliko zavoljo kolektivnih pogodb samih, katerih rok je minil. Njihovi voditelji, kot splošno sodijo, s tem pritiskajo tudi na AFL in na vlado in na lastnike ladij in na politične stranke in na policijo, ki proizvaja vpliv kriminalcev v tem sindikatu. ILA se hoče uveljaviti in zmagati v spopadu, ki je privedel do njene izključitve iz AFL.

Predsednik Eisenhower je na temelju Taft-Hartleyevega zakona uporabil svojo avtoriteto, da bi stavko prekinil za 80 dni. Delavci so se vrnili na delo, toda policija še vedno nadzoruje »vodno bojišče«, na katerem lahko spopad vsak čas spet izbruhne. Lastniki ladij nočejo podpisati pogodb, češ da ne vedo, s kom naj se pogajajo. Kdo zastopa pristaniške delavce, vpršašunje, ILA ali nova konkurenčna unija AFL?

GANGSTERJI V SINDIKATIH?

ILA je polna gangsterjev, ki upravljajo njene forume. Zakaj Krepki Tonček, Antonio Anastasia, voditelj pristanišča v New Jerseyu ni dovolil, da bi pregledali sindikalne knjige, če ne zato, ker bi le-te pokazale, da delavci plačujejo davek sindikalnim funkcionarjem-izsiljevalcem? Zakaj je Rayan odklonil, da bi »očistil hišo« in tako izpolnil pogoji, ki mu ga je AFL postavila pred svojim nedavnim kongresom?

Z VSEH STRANI SVETA

VIETNAM

Vietnamu ni potrebna »francoska unija«

Saigon, 17. okt. (Reuter). Vietnamski nacionalni kongres Bao Daijevih pristašev je izprosil večeraj sprejeti sklep, da Vietnam zapusti francosko unijo. Amandma na večerajšnji sklep pravi, da Vietnamu ni treba pristopiti k »francoski uniji« v njeni sedanji obliki.

GVAJANA

Razvrstitev stavkovnega gibanja

Georgetown, 17. okt. (AFP). Stavkovno gibanje v Gvajani se je večeraj zelo razširilo. Na plantazih vzhodne obale nekaj novih velikih skupin ni prišlo na delo, ki poteka že nekaj dni v zelo počasnem tempu. Guverner Gvajane sir Alfred Sevedge je poslal preko radija poziv stavkajočim, naj se v skupnem interesu vrnejo na delo. Zdi se, da ta poziv ni imel uspeha. Straže v ladjedolnicah v Georgetownu so podvojene. Stražarji so dobili ukaz, naj v primeru potrebe streljajo.

VENEZUELA

Uradno poročilo spričo dogodkov v Gvajani

Caracas, 17. okt. (AFP). Uradno poročilo venezuelskega zunanjega ministrstva ob dogodkih v Gvajani pravi, da so »vazalske države in ohranjen kolonialni režim danes na ameriškem kontinentu mahronizem«. Hkrati izraža upanje, da lo Velika Britanija spoštevati načelo svobode samoodločbe in da se bo spor med Veliko Britanijo in britansko Gvajano uredil.

EGIPT

Izvršitev smrtnih obsodb

Kairo, 17. okt. (Reuter). Davi so obseli tej Egiptčane, ki jih je revo-

lucionarno sodišče obtožilo na smrt zaradi volunstva. Dva izmed njih sta bila uslužbenca egiptovskega vojnega ministrstva, tretji pa je bil namočenec v štabu britanskih sil v Faidu. Razprava je bila večidel tajna.

ZDA

Amerika ima 160,228.000 prebivalcev

Washington, 17. oktobra (AFP). Po podatkih, ki jih je objavil biro za popis prebivalstva, so imele 1. septembra ZDA 160,228.000 prebivalcev. V primerjavi z zadnjim popisom 1950. leta se je prebivalstvo v ZDA povečalo za 9,095.000 prebivalcev ali 6%.

TURCIJA

Opozorilo zahodnim silam zaradi tržaškega problema

Washington, 17. oktobra (AFP). Turška vlada je opozorila zahodne sile na potrebo, da je treba ukreniti ukrepe za miroljubno ureditev tržaškega problema. Če je potrebno, naj se skliče mednarodna konferenca, ki bi to dosegla. Izvedelo se je, da je predstavnik turškega veleposlanstva v Washingtonu večeraj med razgovorom z nekim visokim funkcionarjem ameriškega ministrstva zunanjih zadev izrazil zaskrbljenost v vodilnih krogih v Ankari zaradi sedanjega položaja na STO.

IZRAEL

Londonski tisk o izraelskem napadu na jordansko ozemlje

London, 17. oktobra (AFP). — Današnji britanski tisk komentira izraelski napad na jordansko ozemlje in protest, ki ga je britanska vlada ob tej priložnosti izročila izraelski vladi. Londonski »Times« poudarja, da se britanska vlada nima navade vme-

šavati v spore drugih držav, hkrati pa poudarja, da so tri zahodne sile v deklaraciji maja 1952 poudarile, da se ne strinjajo z uporabo sile v odnosih med Izraelom in arabskimi državami.

»Times« opozarja tudi na britansko-jordansko pogodbo o miru in večnem prijateljstvu iz 1948. leta kot vzrok za britansko intervencijo.

Laburistični »Daily Herald« meni, da bi morali zunanji ministri treh velevali, ki so se sestali v Londonu, določiti morebitne skupne ukrepe zaradi najnovejših dogodkov na izraelsko-jordanski meji.

KOREJA

Ujetniki grozijo z begom

Pan Mun Jom, 17. oktobra (UP). Skupino 250 kitajskih ujetnikov, ki odklanjajo repatriacijo, so davi s kamioni prepeljali včasne objekte, kjer bodo poslušali »obrazložitev« predstavnikov kitajsko-severnokorejskega poveljstva, ki jih bodo prepričevali o potrebi, naj se vrnejo domov. Razen teh 250 ujetnikov bo danes postalo »prepričevanje« še 250 drugih kitajskih ujetnikov.

Severnokorejski ujetniki, ki odklanjajo repatriacijo, so večeraj zagrozili z množičnim begom in tudi s prelivanjem krvi, če jih bodo prisilili postopati »razloga« severnokorejskih oficirjev.

Aretacije volunov

Soul, 17. okt. (UP). Danes so v Soulu zaprti Jan Vu Janga, vplivnega člana parlamenta, in urednika lista »Jon Hap Simmun« z obtožbo, da je volunl za sovražnika. Zaprti so ga po seji južnokorejske skupščine, na kateri so mu vzeli parlamentarno imuniteto. Po izjavah južnokorejske vlade je bil Jan zapleten v afero, zaradi katere je zaprt tudi čung Kuk Un, glavni urednik »Jon Hap Simmun«, ki tudi čeka na razpravo.

z razmerami na »vodnem bojišču«. ILA pa niti ne skuša zamikati obtožb AFL, marveč samo pravi: »Niti pri vas ni stanje boljše.«

Priskavo nadaljujejo. Emigracijske oblasti so sprožile postopek za denaturalizacijo dveh funkcionarjev ILA: Anastasia in Genovegia. Oba sta italijanskega porekla, njuni kartotečni podatki pa kažejo še prekrške iz dobe prohibicije. Prvi je razen tega osušen kot član brooklynske gangsterske tolpe »Hooj d. d.«, drugi pa je znan izsiljevalec. Razen njih ima še okoli deset funkcionarjev pristaniških delavcev na duši grebe zoper zakon, ki prepoveduje prodajo mamil, krajo, rop, izsiljevanje itd.

V naslednjih 80. dneh, ko bo stavka časno ustavljena, bosta ILA in AFL preizkusili svoje sile. Pojem pa se bo bitka na »vodnem bojišču« nadaljevala z isto ogorčenostjo in istim orožjem. Kajti zločin je začel kraljevati po pristaniščih in se vtihotalpil celo med birokratične sindikalne voditelje Amerike.

Obisk generalnega ravnatelja mednarodne letalske federacije v Jugoslaviji

V tork 22. t. m. bo prisel v Beograd g. Karol Roderig Gilman, generalni direktor mednarodne letalske federacije, ki bo v naši državi 40 dni gost Letalske Zveze Jugoslavije.

V Letalski zvezi Jugoslavije menijo, da bodo v razgovoru z generalnim direktorjem g. Gilmanom sprožili vprašanje balkanske letalske federacije, v katero bi vstopile Jugoslavija, Grčija in Turčija ter vprašanje svetovnih in balkanskih letalskih ger, kakor tudi vprašanje vzajemne tehnične pomoči med članicami Letalske federacije.

Jaša Levi

Izjave predsednika republike diplomatskemu sotrudniku „Observera“

Vkorakanje italijanskih čet v cono A pomeni slej ko prej napad na Jugoslavo

Mi nočemo vojne - Mi se borimo za mir - Ako pa bi Italijani vkorakali v cono A in se mi ne bi uprli, bi nastale nedogledne posledice

Beograd, 17. okt. Predsednik republike maršal Tito je 16. oktobra sprejel diplomatskega sotrudnika londonskega lista „Observer“ g. Lajosa Ledererja in mu odgovoril na vprašanja, ki mu jih je zastavil v zvezi s tržaškim vprašanjem. Besedilo intervjuja je naslednje:

Italijanske provokacije

Pravijo, da ste bili soglasni s sklepom zahodnih sil v Trstu. Ali je to res?

— Predvsem moram kategorično izjaviti, da ne jaz ne kdo drugi v imenu jugoslovanske vlade ni soglašal s sklepom, ki sta ga sprejeli britanska in ameriška vlada o Trstu predtekli teden. Kakor pred tako tudi po naših razgovorih z g. Edenom sem poveljno javno razložil naše stališče. To je storil tudi Kardelj. Med našo vlado in vlada Anglije in Amerike ni bilo nikakega tajnega sporazuma ne nesporazuma o tem vprašanju. Mi smo se dejansko razgovarjali o različnih načinih, kako naj se reši tržaško vprašanje. G. Eden je opozoril na predlog, da bi bilo mogoče rešiti vprašanje tako, da bi se ohranil status quo. Jaz sem mu dejal, da bi bila to ena izmed najslabših rešitev in da se mi z njo dokončno ne bi mogli strinjati. Ne bi želel dvomiti o dobri volji gosp. Edena, toda nikakor mi ni mogoče razumeti, kako bi se bile utegnile te moje besede napačno tolmačiti. Ako je g. Eden tolažil moje prepričevanje ob priliki razgovorov na Bledu pred letom dni kakor tudi v Londonu letos meseca marca, da se mi zaradi Trsta ne bi vojskovali, ker nadevamo mir, ako je to tolažil za znamenje našega soglasja za kakršnekoli sklep, tedaj smo našli razlog našega nesporazuma. V vsakem primeru se je po naših razgovorih z g. Edenom zgodilo mnogo stvari v naših odnosih z Italijo. Omeniti hočem le koncentracije italijanskih čet na naših mejah pred mesecem dni ter italijanske provokacije, ki so jim sledile. Vprašanje naše varnosti glede na ponovni pojav italijanskih čet nasproti Istri je terjalo, da smo vse to skrbno proučili. Sredi prizadevanj, da doženemo pravi pomen italijanskih namer, smo bili postavljeni pred dovršeno dejstvo.

Izvršeno dejstvo

Ali ste bili prej obveščeni, da obstaja tak sklep?

— O tem sploh nisem bil obveščeni. Nas je odločitev popolnoma presenetila, čeprav so se pojavile sumnje, da se za koncentracije italijanskih čet na skrajnem morda nekaj pripravlja. Razlog naše bojzani se je opiral na prepričanje, da bi italijanski čet ne bilo mogoče na tak način koncentrirati brez vednosti zaveznikov ali vsaj brez delne njihove vednosti.

Prvič sem o tem sklepu slišal 8. oktobra ob 10. uri, ko sta me obiskala predstavnika Velike Britanije in ZDA ter me obvestila o njem. To ravnanje me je zadelo ko strela z jasnega neba. Ze samo dejstvo, da smo bili obveščeni tako nenadno, pa čeprav so se pri tem poslužili diplomatske zgovornosti, je pomenilo, da gre za skrajno resno novico. Pojavila se je kakor ultimatum. Skratka, tega sklepa ni bilo mogoče razumeti. Ko sem bil vprašan o roku objave tega sklepa, sem svetoval, da bi bilo potrebnih vsaj 24 ur časa, da bi se lahko sestala zvezna vlada in se posvetovala. Dejstvo je, da je bil sklep službeno objavljen, še preden mi je bilo mogoče priti v stike s člani jugoslovanske vlade, le nekaj ur potem, ko sem bil sam o njem ob-

veščen, prej, kakor je bilo naši vladi mogoče odgovoriti na obvestilo.

Italijanskim protenzijam na Zahodu nihče ni oporekal

Kakšni činitelji so vplivali na to, da ste odklonili sklep o Trstu?

— Nemogoči način, kakor nam je bila sporočena tako življenjsko pomembna odločitev, sem smatral, da je globoko žaljiv za našo državo. To da se je z nami ravnilo na tak način, je prispevalo k spoznanju, da utegne biti taka odločitev samo prva etapa v izpolnjevanju tržaške deklaracije. Prav to je tudi potrdil g. Pella že v svoji prvi izjavi, ki je na Zahodu nihče ni demantiral.

Ta odločitev je popolnoma ignorirala naše interese v cono A. Postavila nas je pred dovršeno

dejstvo in nam vzela sleherni možnost kakršnihkoli nadaljnjih razgovorov z Italijo.

Kakšen je bil namen vaše odločne izjave o stališču Jugoslavije za primer, da bi italijanske čete vkorakale v cono A?

— Predvsem bi želel opozoriti na svojo izjavo v Leskovcu, ko sem docela jasno povedal, da bi prihod italijanskih čet v cono A smatral za akt agresije in da ga mi ne bi trpel. Ko sem iz reaktivnosti na to moju izjavo spoznal, da je svet ni popolnoma razumel, da so v nekaterih krogih govorili o njej kakor o bluffu, sem bil prisiljen, da sem v Skopiju precizno izjavil, da bomo mi vkorakali v cono A v tistem trenutku, ko bo vanjo stopil prvi italijanski vojak. Tako je postalo naše stališče popolnoma jasno in sem onemogočil sleherni nesporazum o njem.

Svojega stališča nismo niti najmanj spremenili

Ali je jugoslovanska vlada v zadnjih sedmih dneh spremenila svoje trdno in odločno stališče?

— Svojega stališča nismo niti najmanj spremenili. Mi čakamo, da bomo videli, kakšne sklepe bo sprejela konferenca zunanjih ministrov, in, ali bodo sprejeli naše predloge za razgovore.

Mi trdno smatramo vkorakanje italijanskih čet v cono A za napad proti Jugoslaviji, to tem bolj, ker je italijanska vlada po g. Pelli potrdila, da je to samo prva faza. Se več, mi smatramo to dejanje tudi za kršitev mirovne pogodbe in Jugoslavija kot eden izmed činiteljev, ki so odgovorni za upravo STO, ne more enostavno dovoliti, da bi se uprava enega dela Svobodnega ozemlja prenesla na Italijane, to toliko manj, ker so se oni vojskovali proti nam.

Prenos tega mandata na Italijane in sklep, da se njim prepušči cona A, pomenita kršitev mirovne pogodbe in napad na interese Jugoslavije. Jugoslovanska vlada smatra za zelo resno izjavo g. Pella, v kateri je dejal, da je to prva faza na poti za pridobitev STO in da pride potem na vrsto cona B. Prisiljeni smo bili tako ostro reagirati, da bi preprečili, da se to zgodi.

Mi nočemo vojne. Mi se borimo za mir. Toda ko bi Italijani vkorakali v cono A in se mi te-

mu ne bi uprli, bi to izzvalo nedogledne posledice. To bi ne bila nikaka rešitev, marveč napaka, ker bi bil spopad z Italijo v prihodnosti neizbežen. Mi želimo to preprečiti in želimo definitivno, sporazumno rešitev.

Po drugi strani ni zahteva od nikogar nikake garancije glede nadaljnje italijanske penetracije preko Jadrana, ker so naša vojska in naši narodi zadostno poročila za nedotakljivost naših meja. O tem torej ne more biti govora. Stvar je v tem, da se odločitev na nek način spremeni, namreč, da se spremenijo tako, da nam omogoči razgovore. Gre za to, da Italija ne more širiti svojih nadaljnjih protenzij nasproti cono B, ker bi to pomenilo nadaljnji spopad.

Ali bo jugoslovanska vojska vkorakala v cono A tudi v primeru, da so tam še zmeraj anglo-ameriške čete?

— Odločno bi rad izjavil, da se naše čete ne bodo borile proti anglo-ameriškim četam. Ako bi italijanske čete vkorakale pod zaščito angleških in ameriških čet ali z drugo besedo pod zaščito Atlantskega pakta, bi nastala v Jugoslaviji katastrofalna reakcija. Mislim, da morajo ljudje v tako resnih trenutkih jasno govoriti, ker je mogoče le na tak način preprečiti nesrečo.

Odnosi v Balkanskem paktu

Ali sklep o Trstu izpodkopuje stabilnost na Balkanu in ali bo vplival na odnose Jugoslavije z ostalima dvema podpisnicama Balkanskega pakta in z zahodnimi državami?

— Ako bi se tak sklep, kakor je bil sprejet, izpolnil, je razumljivo, da bi ogromno vplival na stabilnost na Balkanu. Mi ne moremo vnaprej dognati, kako bi se stvari razvijale pri nas, kar se tiče odnosov naših narodov z zahodnimi državami, toda po drugi strani mislim, da bi to, pa čeprav bi otežilo poglobljanje odnosov, vendar ne zaustavilo razvoja odnosov med državami, ki so ustvarile Balkanski pakt. Podčrtati pa moram, da vseh posledic ni mogoče dognati, ker sta dve podpisnici Balkanskega pakta tesno povezani na Atlantski pakt. Naša želja bi bila, da bi to ne zaviralo nadaljnega poglobljanja odnosov.

In s Sovjetskim blokom

Ali sklep o Trstu vpliva na jugoslovansko stališče do Kremlija in njegovih satelitov?

Sklep o Trstu ne more vplivati na nas, da bi se zaradi njega okrenili na drugo stran, ker smo neodvisna država, ki vodi samostojno politiko. Mi smo sicer vzpostavili odnose s temi državami in ti se lahko normalizirajo s popraviljem vsega onega, kar je bilo hudega prizadejanega naši državi, ne pa s pomočjo tržaškega vprašanja. Mi nismo vzpostavili odnosov z vsemi državami sovjetskega bloka prizadevam pa si, da bi jih vzpostavili.

Simpatije britanskega naroda

Kako je reagiral najnovejši razvoj na jugoslovansko-britanske odnose?

— Nedvomno je bila prizadejana škoda našim odnosom, vendar ne tako, da bi je ne bilo mogoče popraviti. Britanskemu narodu se ni treba vznemirjati spriču demonstracij, do katerih je prišlo v Jugoslaviji. Kar se tiče incidentov, ki so se odigrali v teku demonstracij, moram odločno reči, da jih smatramo za najhujšo napako. Mislimo pa, da je zlonamerno, če se takji incidenti prikazujejo, kakor da bi bili inspirirani od zgoraj. Naša vlada stori vse, kar je mogoče, da se ne bi zgodili. Mi obsojamo razbi-

SAH DVA REMIJA IN PET PREKINITEV V CURIHU

Curih, 17. okt. — Danes je bilo tu odigrano XXVI. kolo v turnirju kandidatur za svetovno prvenstvo. Rezultati so bili: Bronstein : Smislov remi, Reshevsky : Keres remi, Gilgorel : Geller prek. (Kraljeva indijska obramba), Tajmanov : Kotov prek., Najdorf : Boleslavski prek., Petrosjan : Stahlberg prek., Averbah : Euwe prek. Szabo je bil prost. Stanje po XXVI. kolu: Smislov 16 (+), Reshevsky 14,5, Bronstein 14, Kotov 13,5 (+), Najdorf 12, Gilgorel 12 (+), Petrosjan 12 (0-+), Averbah in Tajmanov po 11,5 (0-+), Averbah in Boleslavski po 11 (0-+), Euwe 10,5 (0-+), Euwe 10,5 (0-+), Stahlberg 6 (0-).

GROŽNJA, KI BI JO BILO TREBA IZPOLNITI

Pella straši z ostavko vlade če bi se v Londonu premislili

Rim, 17. okt. (Tanjug) Predsednik italijanske vlade Pella je danes zagrozil v rimskem senatu ob zaključku njegove zunanje-politične razprave, da bo vlada podala ostavko, če Anglija in Amerika prekličeta svoj sklep, da se bodo njune oborožene sile umaknile iz cono A STO in da bosta to področje prepustili Italiji. Zahteval je, da se anglo-ameriški sklep nemudoma izpolni. Ze večraj je obvestil zastopnike vseh treh zahodnih sil, ki se sedaj posvetujejo v Londonu, da bi sleherni odločitev, ki bi pome-

nila popuščanje nasproti Jugoslaviji, »sedanja italijanski vladi onemogočila, da bi se še nadalje obdržala«.

V svojem govoru je insistiral tudi pri tem, da »italijanski pristane na anglo-ameriški sklep še ne pomeni, da se Italija odpoveduje svojim zahtevam do cono B«. Glede končne ureditve tržaškega vprašanja je znova zagovarjal svoj predlog o plebiscitu na vsem Tržaškem ozemlju.

Kar se jugoslovanskega predloga za konferenco štirih zainteresiranih držav tiče, je dejal, da je Italija pripravljena sodelovati na taki konferenci, toda le, če Angliji in Američani pred tem izročijo cono A Italiji, tako da bi »med Italijo in Jugoslavijo nastalo ravnovesje sil«. Pella je poudaril, da se Italija ni odrekla svoji zahtevi po vsem Tržaškem ozemlju in da je proti sleherni jugoslovanski aneksiji cono B. Nazadnje je spet zagrozil, da italijanski parlament ne bo ratificiral pogodbe o Evropski obrambni skupnosti, dokler ne bo rešeno tržaško vprašanje v smislu italijanskih zahtev.

V senatu so po njegovem govoru izglasovali zaupnico vladi in sprejeli resolucijo, v kateri zahtevajo, naj vlada nadaljuje politiko za ureditev vsega tržaškega vprašanja, in odobravanje anglo-ameriški sklep z dne 8. oktobra. Glasovanja so se vzdržali Nennijevi socialisti in informburojevi.

Naš veleposlanik pri Edenu

London, 17. okt. (R). Angleški zunanji ministar Anthony Eden je nocoj sprejel jugoslovanskega veleposlanika in imel z njim daljši razgovor. Zvedelo se je, da je Eden obvestil jugoslovanskega veleposlanika o poteku razgovorov zunanjih ministrov zahodnih držav o tržaškem vprašanju.

Eden se je sestal tudi z italijanskim veleposlanikom.

Nekateri listi v zvezi z razgovori o Trstu na londonski konferenci poročajo, da se Francija ni ponudila za posredovalko med Anglijo in Ameriko ter Jugoslavijo. Objavili so tudi vesti o taki nameri turški vlade. Te vesti pa še niso potrjene.

LONDONSKA KONFERENCA TREH

Zaključki o tržaškem vprašanju bodo objavljeni v domačem službenem poročilu

London, 17. okt. (Tanjug). Zastopnik zunanjega ministrstva je nocoj izjavil novinarjem, da so zunanji ministri Anglije, Francije in Amerike zaključili razgovore o tržaškem vprašanju, da pa ne more niti ena od njih povedati o sklepih, ki so bili sprejeti v zvezi z njim. Kar se tiče sovjetske zahteve, da se tržaško vprašanje obravnava in reši v okviru Varsovskega sveta OZV, v Londonu niso sprejeli nikakega sklepa.

Zastopnik zunanjega ministra je še dodal, da za nocoj ni pričakovati nikakega komunikacija o današnjih razgovorih. Jutri popoldne bo objavljeno zaključno službeno poročilo, ki bo zajelo vsa vprašanja, o katerih so govorili na konferenci.

London, 17. okt. (R). Zunanji ministri Anglije, Amerike in Francije so danes nadaljevali svojo konferenco. Tudi danes sta bili dve seji. Pred popoldansko sejo se je zunanji ministar Eden posebej sestal z Dullesom in pozneje še z Bidaultom.

Kakor zatrjujejo v krogih zunanjega ministrstva, so na konferenci doslej sprejeli dokončne sklepe le o skupnem odgovoru, ki naj ga dajo SZ glede konference štirih zunanjih ministrov. Še večraj popoldne so proučili Adenauerjeve pripombe in jih delno upoštevali, tako da je bilo končno besedilo odgovora v ostavku, ki govori o varnostnih garancijah SZ, nebitveno spremenjeno. Znano je, da se je

Adenauer zavzel za to, da bi dali SZ ustrezne garancije šele po uveljavljenju pogodbe o Evropski obrambni skupnosti.

Kakor poročajo iz Bonna, je bil davi angleški visoki komisar Miller pri Adenauerju in mu predložil končno besedilo zahodne odgovora na zadnje sovjetsko noto. Zatrjujejo, da se je Adenauer z njim strinjal. Odgovor zahodnih sil bodo poslali v Moskvo jutri ali pojutrišnjem.

Medtem so danes, kakor poročajo nocojšnji listi, razpravljali prvenstveno o vprašanjih Daljnega vzhoda. Nesporazum med Ameriko in Veliko Britanijo o ureditvi teh vprašanj še zmeraj ni poravnani. Na Churchillovo zahtevo je Eden danes še posebej zagovarjal angleško stališče, da

bi morale sodelovati pri reševanju tu vprašanju tudi neposredno prizadete nevtralne države. Dulles pa je vztrajal pri sklepu 15 držav in se je protivil zlasti sodelovanju Indije na korejski politični konferenci.

Bidault je danes poročal o položaju v Indokini in posebej o sklepih vietnamskega nacionalnega kongresa, ki delno odklanja vključitev Vietnamu v Francosko unijo in se zavzema le za zvezo s Francijo. Bidault je vztrajal pri tem, da Francija Vietnamu kakor ostalima dvema indokitajskima deželama zagotovi suverenost, če v okviru Francoske unije ostanejo povezane s Francijo.

Kar se tiče posebnih razgovorov Edena in Bidaulta, poročajo, da so se nanašali o Evropski politični in obrambni skupnosti.

NABREŽ NA SE NE DA

(Nadaljevanje s 3. strani)

riške uprave sprejel, da bi mu lahko razložili razmere. Toda na to prošnjo se niso prejeli odgovora. Najverjetneje je, da ga tudi ne bodo prejeli.

»Po hladni poti poskušajo nasilno nadaljevati politiko, ki jo je začel italijanski fašizem. To delajo različno.

Te dni je n. pr. ravnatelj osnovnih šol v Nabrežini spročil slovenskemu katoliškemu duhov-

niku, da ne more več predavati verouka italijanskim dijakom. To delo bo prevzel italijanski duhovnik, begunec iz Istre. Jasno je, zakaj so tako napravili, kajti tudi verouka ne predavajo zaradi verouka, temveč le zato, da bi koristili političnim namenom Rima in Vatikana. Zato je treba od predavaj izločiti slovenskega duhovnika in pripeljati italijanskega iredentista. Učitelj iz italijanske osnovne šole pa je n. pr. spročil večraj učencem, da morajo 4. novembra, ob iredentističnem prazniku (tega dne 1918. leta je Italija okupirala Trst z okolico) prinesli v šolo rože, v šoli pa bodo za to dobili italijanske zastavice.

Tudi izraziti fašisti dvigajo glave.

Eden izmed njih je predvečrajšnjim odstrani s trga na Nabrežini slovensko zastavo (Slovenici so v vsej cono A razobesili svoje zastave) in si z njo obrisal čevlje.

Vemo, kdo je to bil, pravijo Slovenci, zapomnili smo si ga...

V Nabrežini so ogorčeni. Maja 1945 je bil ta kraj osvobojen, nato pa so ga prepustili v upravo tujcem, s čimer je prišel pod iste vplive in postal žrtev podobnega ravnanja, kot v vseh zadnjih 27 letih italijanske teroristične oblasti, sedaj pa naj bi ga vnovič izročili na milost in nemilost fašistom, ki spet dvigajo glave. Odpor slovenskega prebivalstva naraste, kljub izdaji Vidaličevcev, ki igrajo vprv sedaj v hudem boju za Trst svojega najdražjega vloga. Sedaj protestirajo z resolucijami, s protesti proti raznarodovalni politiki, z delavskimi stavkami proti sklepu o priključitvi Trsta in cono A Italiji. Vse to so znamenja, da je ljudstvo Nabrežine ogorčeno, saj izkušnje v, kaj se pravi priti pod italijansko oblast. S. Glumac

TUDI GRČIJA V SKRBEH spriču italijanskega imperializma

Atene, 17. okt. (Tanjug) V zvezi z anglo-ameriško namero glede Trsta je danes bilvi ministar v Plastras-Venizelosovi vladi Leonidas Spais govornik v dopisniškom Tanjuga in mu dal nekaj izjav. Spais spada med vodilne člane grške liberarne stranke.

Ker je že znana stvar, je Spais dejal, da Trst ne more živeti brez svojega zaledja, nastaja vprašanje, zakaj Italija ne mara, da bi ga internacionalizirali. Mar ne potrjuje zadnja papeževa izjava o Istri, da stoji za italijanskim stališčem Vatikan? Pri nas smo zaradi tega v skrbeh, ker za italijanskim stališčem se skrivajo nevarnosti za ves Balkan. Tržaško vprašanje se ne tiče samo Jugoslavije, marveč tudi drugih balkanskih držav, ki imajo še v svoji nalovski zgodovini slabe izkušnje z Italijo. Fo-

sebno mi Grki ne bomo zlepa pozabili italijanskega bombardiranje Krfa in napad iz leta 1940. Ni se ne nameravamo maščevati nad Italijanskim ljudstvom, toda upravičeno gledamo s skrbjo na našo budodotnost. Tržaško vprašanje je postalo tudi za nas nacionalna zadeva.

Vem, da so čustva balkanskih narodov na jugoslovanski strani. Pri nas ne bomo pozabili da sta Jugoslavija in Grčija zmeraj sodelovali in da je grška vojska zmagovala nad italijansko z jugoslovanskim strelivom.

Toda ne glede na vse to je anglo-ameriški sklep o Trstu krivičen. Jugoslovanski predlog za konferenco štirih je dejansko edina možnost, da se naše pametna rešitev tržaškega vprašanja.

DANES PO SVETU

Pella je nervozen

Grozil ton večrajšnjega govora italijanskega predsednika Pella v senatu vsiljuje zaključek, da je dosejana navidezna hladnokrvnost še zapustila italijanskega ministrskega predsednika, da je izgubil dobre živce, s katerimi se je hvallil zadnje dni. Ni se zadovoljil s poslanico, ki jo je v razgovoru s predstavnikom revije „Estere“ in ustno preko veleposlanikov nastovil konferenci treh zahodnih velesil v Londonu, ampak je v govoru pred senatom še bolj nepomirljivo ponovil svoje nesprejemljive zahteve.

Pella soprozarja, da Italija ni več Italija iz leta 1941, premagana, da ne bo pristala na nikakršno konferenco o Trstu, dokler ne zasede cono A STO, da ne pristaja na nikakršni delitev STO, da se italijanska vlada ne bo odpovedala zahtevi po cono B, da je treba anglo-ameriški sklep o izročitvi cono A Italiji hitro uresničiti in da bo njegova vlada odstopila, če bi ta sklep razveljavili.

Kaj je navdihovalo ta izsiljevalni govor? Kaj je pripravilo italijanskega predsednika do tega, da se je tako ultimativno vnovič obrnil na zahodne ministre in jim zagrozil? Dovolite mi moj skvadram, da vkorakajo v Trst ali pa bo demokratska vlada odstopila? To je toliko značilne spričo dejstva, da so bile prejšnji teden tako uradne izjave kot tudi propaganda Rima nekoliko vzdržljivejše in na videz pomirljivejši, zlasti po »neprimerni Pellovi izjavi, da je anglo-ameriški sklep le prvi korak, zaradi katerega so ga darovali grajali in mu zamericili.

Očrtno mi Pella brez razloga spremenil tona. Razgovor je bilo več.

Zaključni privilegiji

Posamezna podjetja, ki često nepravilno dosežejo visoke dobičke, oskodujejo skupnost za milijonske zneske. Njihovi organi samoupravljanja napačno uveljavljajo svojo ologo, saj postavljajo svoje kolektive v poseben privilegirani položaj, ker jim dajejo na lastno roko proizvode, kot so tekstil, cement, čokolado, testenine itd. po nižjih cenah.

Oblike in metode, ki jih uporabljajo pri izigranju plačilnega sistema, so zelo različne. Oglejmo si nekaj najznačilnejših primerov, ki jih je odkrila Zvezna inšpekcija. Splitska tovarna cementa »Partizan« je samo v mesecih junij, julij in avgust prodala delavcem 108 ton cementa po cenah, ki so bile za 20% nižje od cen, po katerih prodajajo cement drugim potrošnikom. Tudi druge tovarne cementa v Splitu prodajajo cement svojim delavcem v času, ko ga na ključnih objektih primanjkuje in ko ga v prosti prodaji prodajajo po 50 dinarjev kilogram, se pravi, trikrat dražje, kot znaša normalna cena. Ni izključeno, da delavci, ki na ta način dobe cement, špekulirajo z njim in dosega do nedovoljene dobičke.

Tako je ravno tudi gradbeno podjetje »Tehnika« v Ljubljani, ki je prodalo svojim delavcem in uslužbencem okrog 13 ton cementa. Razen tega je to podjetje prodalo cement raznim drugim podjetjem in celo nekaterim zasebnikom.

Tekstilna tovarna »Inteks« v Kranju je lani takole povečala plačni sklad za okrog 15 milijonov din. Vsem delavcem in uslužbencem je brezplačno dala delovne obleke, čeprav je komisija ugotovila, da je imelo pravico do teh oblik samo 30 delavcev. Ko so v tovarni tekmovalne brigade, so najboljšo brigado obdaruili s tekstilom.

Upravni odbor mariborske tekstilne tovarne je februarja letos sklenil dovoliti osakemu delavcu nakup blaga z napakami v znesku deset tisoč din letno. Ta tovarna je odprla v svojih prostorih tudi posebno prodajalno, v kateri lahko nakupujejo blago samo njeni delavci in uslužbenci. Prodajalna ni niti prijavljena niti nima dovoljenja oblasti. V njej prodajajo ostanke, blago z napakami in drugovrstno blago. Razen tega je to blago veliko cenejše kot na trgu.

Sindikalne podružnice mariborskih tekstilnih tovarn so kupile v tovarni v Polzeli večje količine nogavic, ki so jih prodali svojim delavcem in uslužbencem po kupni ceni. Mariborska tržna inšpekcija je prijavila Tovarno nogavic v Polzeli pristojnim organom zaradi nedovoljene trgovine.

Takih primerov je več. Posamezne tovarne so se navadile prodajati svoje blago tudi sindikalnim podružnicam ustanov in uradov, in sicer občasno tudi po znižanih cenah. Tako so storile Mariborska tekstilna tovarna, Mariborska predilnica in tkalnica, Tovarna volnenih in vigoigne izdelkov ter Tovarna svile v Mariboru. V prvem tromesečju so te tovarne prodale za nad 2.223.000 dinarjev blaga raznim ustanovam in podjetjem, med njimi tudi podružnicam Narodne banke, ljudskega odbora in drugim.

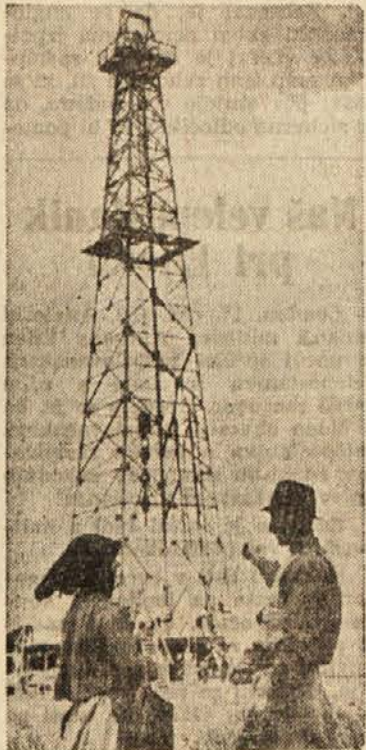
Tudi Mestni ljudski odbor v Mariboru se ni postavil na pravilno stališče. Sodi, da naj o prodaji blaga sindikalnim podružnicam odloča delovni kolektiv podjetja, vendar s pridržkom, da lahko prodaja samo blago z okvarami. Toda tudi to prodajo je treba opraviti po redni poti in mora biti dostopna ne samo posameznim podružnicam, marveč osem kupcem, kajti sicer ustvarjamo prednost, ki so tuje naši družbeni ureditvi in ki nujno pridejo tudi do drugih zlorab.

Zoper vse te nepravilnosti, ki jih je odkrila Zvezna inšpekcija ob sodelovanju republikanskih in lokalnih inšpekcij, bodo storili potrebne ukrepe. Toda izkoreniniti jih bo mogoče šele takrat, ko bodo delavski svetovi videli, kako škodljivo so.

Pred vojno 3 tone, zdaj pa skoraj 800 ton dnevno

Naftna industrija se je med industrijskimi panogami procentualno najbolj razvila

Pred vojno v Jugoslaviji naftne industrije malone sploh ni bilo. Leta 1939 so načrpal v Medjimurju samo 1122 ton surove nafte ali 3 tone na dan. Rafinerije nafte (vštevši tudi novoosvojenega kraja) so pridelale 1939. leta 202.000 ton nafte. Izdelale so

V Slavoniji je zrastle več vrtilnih stolpov

50.000 ton bencina, 40.000 ton petroleja, 40.000 ton plinskega olja in 42.000 ton olja za gorivo.

Ne le proizvodnja, marveč tudi potrošnja naftnih derivatov je bila pri nas majhna. Leta 1938 je odpadlo v Jugoslaviji na prebivalca 13,8 kg naftnih derivatov proti 57,4 kg v Avstriji in 181,8 kg v Franciji. Rafinerije nafte niso predelovale surove nafte, marveč so uvažale mešanico naftnih proizvodov. Tako so bili naftni derivati zaščiteni z visoko carino. Zato se naprave za rafinerije niso obnavljale, niti modernizirale. Rafinerije so izdelovale predvsem običajne proizvode, kakor so petrolej za razsvetljavo, običajna tekoča goriva, industrijska olja in drugo, ki niso zahtevali posebne tehnološkega postopka.

Tovarno traktorjev bodo gradili

Novi tovarni »Pobeda« v Novem Sadu in »Zmaj« v Zemunu, z zmogljivostjo 5500 ton letno, izdelujeta vse kmetijske stroje: kosilke, grablje, samovezalke, mlatilnice itd. Glede na potrebe kmetijstva pa je predvideno znatno povečanje zmogljivosti naših tovarnih kmetijskih strojev. Zavodi »Aleksander Ranković« v Zemunu izdelujejo strojne in kanalizacijske potrebščine, stroje in razne naprave. V tem podjetju so se začeli pripravljati tudi na graditev nove tovarne traktorjev. Tovarno »Ivo Lola Ribar« v Zeleniku, ki izdeluje težke orodne stroje, stroje za metalurgijo in valjarne, bodo znatno povečali. V Smederevu pa so zgradili novo tovarno gradbenih strojev, ki izdeluje gradbeno dvigala, žerjave, betonske črpalke in transportne gradbene stroje.

Belokranjski vlak neprenehoma kleplje svojo klepetavo pesem. Vozimo se sredi vinogradov, odetih v zlatorjavo barvo. Pri Rožnem dolu brzimo vzravnjo nizdol in otožna lirika poznojesenske krajine brez prestanka pronica v slednjo bit človeške zavesti. V Črnomlju izstopimo. Po novo tlakovani cesti se spuščamo v mestno središče. Črnomelj daje podoba mesta, ki pravkar nastaja zaradi neke mrzlične nuje, iz pobud, ki

Črnomelj z okolico

Novi naftni vreli

Takoj po osvoboditvi so se začela obširna dela na že odkritih naftnih vrelih v Dolnji Lendavi in Gojlu pri Kutini. Razen tega so začeli strokovnjaki iskati nafto tudi tam, kjer je kazalo, da so v zemlji njeni vreli. Prvi napori so rodili tudi prve sadove. Začeli smo izkoriščati nove naftne vrele na Mrmor brdu in v Šumecanih. Nove vrele pa so našli v Bunjanju in Kloštru (Hrvatska) ter v Veliki Gredi, Jermenovcih in Lukvah (Srbija). Na področju Bunjanov in Kloštera nafto že črpajo, na banaških poljih pa jo bodo začeli črpati prihodnje leto. Nafto iščejo tudi v Črni gori, v Buljaricah pri Petrovcu, v Crvinci in na Ucljinskem polju, v Srbiji pri Rankoviću, Bečeju in Elemiru, v Bosni pa pri Tuzli.

Ko bodo začele v prvi polovici leta 1954 obratovati nove rafinerije in kompresorske postaje v Lendavi, ko bodo začeli črpati nafto iz novih vrelcev na Hrvatskem in v Srbiji, računajo, da je bodo dali vsi vreli leta 1955 kakih 350.000 ton. Ker pa potrošnja naftnih derivatov hitro narašča, bomo z domačo nafto krili samo kakih 38% potreb naših rafinerij. Njihova zmogljivost se bo namreč po dograditvi ključnih objektov znatno povečala.

Razen 350.000 ton surove nafte bomo dobili iz zemlje oziroma rafinerij še 350 milijonov kubikov metana, 12.000 ton propanbutana in 3000 ton gazolina. Te derivate bomo uporabljali kot pogonsko gorivo za motorna vozila ter kot zelo dobro gorljivo snov za industrijo in gospodinjstvo.

Novo zmogljivost naših rafinerij

Zaradi povečanja potrošnje naftnih derivatov, zlasti bencina in plinskega olja, pa tudi zato, ker smo dobili novo gorivo (petrolej za reaktivna letala) in ker je treba te drage surovine kar

najskrbneje uporabljati, smo začeli graditi za predelavo nafte nove moderne naprave.

Konec predlanskega leta je začela v Bosanskem Brodu obratovati nova rafinerija industrijskih olj z zmogljivostjo 18.000 ton olja za vretena in ležaje na leto. Lani januarja je začela obratovati nova rafinerija na Reki (moderne naprave za pridobivanje prvovrstnih motornih olj). Ta rafinerija izdeluje zelo drage derivate, ki smo jih prej izključno uvažali, in omogoča boljše izkoriščanje surovin. Lani februarja je začela v Bosanskem Brodu obratovati nova čistilnica bitumena z zmogljivostjo 12.000 ton letno. Tudi te naprave omogočajo boljše izkoriščanje surovin. Naše rafinerije so dobile moderne naprave in s tem se je številno v njih izdelanih naftnih derivatov povečalo. Izdelujejo zlasti več vrst industrijskega olja, ki smo ga morali prej uvažati.

Ko bo naša ključna kapitalna graditvena končana, bo začela v Sisku obratovati nova kombinirana tovarna za predelavo surove nafte in tekočega goriva (in sicer v glavnem prvovrstnega motornega bencina) in petroleja za reaktivna letala) z zmogljivostjo 330 tisoč ton surove nafte na leto. V Bosanskem Brodu bodo kmalu dograjene pomožne naprave za predelavo ostanikov nafte in v visokotokanski bencin z zmogljivostjo 128.000 ton na leto. Tam grade tudi tovarno parafina z letno zmogljivostjo 30.000 ton destilatov.

Ko bodo vse te naprave zgrajene, bodo naše rafinerije predelale na leto 910.000 ton surove nafte, ali trikrat več, kakor leta 1939. Proizvodnja naftnih derivatov bo po dograditvi vseh tovarnih krila vse naše potrebe po tekočih gorivih, razen visoko oktanskega letalskega bencina. Potrošnja naftnih derivatov bo znašala potem na prebivalca 54 kg, ali 3,7 krat več, kakor leta 1939.

Mednarodni gospodarski pregled

Na svetu je zdaj več tako imenovanih malih svojih okrog navidezno drobnih vprašanj, ki pa imajo daljnosežne posledice. Zadaje čase je spornih zadev vedno več. Znaki pojemanja gospodarske dejavnosti se množijo in to postavlja na dnevni red vprašanja, na koga in kako prevažati breemena morebitne krize hiperprodukcije, kako se izogniti večjim motnjam, itd.

BOJ ZA TRGE

Ekspanzija zunanje trgovine Zahodne Nemčije in Japonske je eno zelo važnih vprašanj, ki znova vpliva kot čimtel zaostribe protislavij med koristni na svetovnem trgu. Dežele Srednjega vzhoda, Jugovzhodne Azije in Latinske Amerike postavljajo čedalje izrazitejša žarišča ostrega konkurenčnega boja. Nemške in japonske konkurence se ne boje samo Velika Britanija in druge zahodnoevropske dežele, marveč se ta strah čedalje bolj polaska tudi ZDA. Politiki krogi ZDA že več mesecev v posredni ali neposredni obliki opozarjajo na nevarnost, da bi utegnili izgubiti posamezne trge v raznih delih sveta. Čeprav nasprotujejo vmešavanju države v gospodarstvo, čeprav zahtevajo zase prostje roke, se enako zavzemajo tudi za pomoč države, za takšno pomoč, ki bi bila omejena na skrb za ugodnejše pogoje, za njihovo ekspanzijo na zunanem ter v začetku pred tujo konkurenco na notranjem trgu. Zavzemajo se za široko politiko subvencije in za večjo carinsko zaščito, kombinirano s sistemom omejevanja in kontingentiranja uvoza. Seveda pa so hkrati pristajali vladne politike, ki jo vlada uveljavlja na mednarodnem šorišču z geslom svobodne trgovine, proti vsem omejitvam, itd., vsem ko hkrati odločno zagovarjajo zaščito notranjega trga. Poglejmo nekaj primerov, kako se ta nasprotujoča si politika konkretno uveljavlja.

SPOR Z ZAHODNOEVROPSKIMI DEŽELAMI

V Ženevi je zdaj osmo zasedanje Splošnega sporazuma o carinah in trgovini. V prvi vprašanji so ZDA na zatožni klopi. Holandska, Danska, Avstralijska, Nova Zelandija, itd. so odločno nastopile proti ameriški politiki omejevanja uvoza metenih izdelkov, kar povzroča gospodarsku teh dežel občutno škodo, ker omejuje njihove možnosti glede zasluska dolarjev. ZDA niso izpolnile prejšnjih obljub, da bodo to vprašanje proučile in omejitve morda ublažile. To pa se ni zgodilo. In ne samo to. Delegat ZDA je na tem zasedanju govoril tako, da o ublažitvi omejitve ne bo duha ne sluha. Njegova naloga je bila, da bi to vprašanje odložili, kar se mu je tudi posrežilo. Njegovi argumenti so bili: na bazi intervencije, na trgu angleških izdelkov je se razvila velika industrija, notranje cene

so večje od svetovnih in v pogoltni svobodnega prometa bi to pomenilo velik uvoz tujega in kopicenje zalog domačega blaga, ki ga mora država kupovati. Duktaknil pa so ni vprašanja, da so notranje odkupne cene metenih izdelkov visoke, in da kot takšne vplivajo na omejitve potrošnje, da so hiperprodukcija in velike zaloge posledica omejene potrošnje.

SPOR S TURCIJO IN GRČIJO

Nastal je tudi spor med ZDA na eni ter Turčijo in Grčijo na drugi strani. In sicer v vprašanju surovega grozdja. ZDA mnogo suhega grozdja izvažajo in da bi čimbolj razširile zunanji trg, so uvedle subvencije za izvoz. To jim je omogočilo prodati na trge, ki sta jih še nedavno Zdržava. Turčija je na to odgovorila, da zaradi uvedbo subvencije, Grčija pa zaradi svojih gospodarskih razmer tega ni mogla storiti.

Ameriški delegat ni odnehal od tega sklepa, češ da žele ZDA samo obratiti svoje stare trge, seveda na obracun ostalih izvoznih dežel. Edla-na koncesija, ki so jo storile Grčija je bilo znižanje subvencij za izvoz. Toda subvencije kot čimtel, ki naj bi pomagali obratiti izvoz in osvoboditi trge, so slej ko prej ostale. V glavnem so tudi to vprašanje svzvele z dnevnega reda zasedanja, potem ko je procedura njegovega obravnavaanja zadovoljila vse formalnosti.

SPOR TUDI Z JUžno AFRIKO

V vprašanju subvencioniranja ameriškega izvoza pomaranč je prišlo do spora z Južno Afriko. Subvencionirani ameriški izvoz polagoma odide Južni Afriki trge v Evropi, spet se prepove, da ZDA ne nameravajo svojega izvoza povečati, marveč hočejo samo obratiti če pre osvojenega trga. Potem ko je ameriški delegat izjavil, da je pripravljen vprašanje proučiti, so to vprašanje odložili. Ko pa se bo položaj ameriških pomaranč bolj utrdil, bodo to vprašanje dejansko uredili.

To je bilo nekaj primerov malih svojih, ki ZDA in ostalim deželam, primerov, ki so v sedanjem trenutku najbolj pereči. To je samo izrez iz velikih nasprotij med ameriškim protekcionizmom na notranjem trgu in njihovo imperialistično politiko na svetu, ki dejansko povzroča čedalje ostrejši boj za trge.

POLOZAJ JAPONSKE

V boju za trge je Japonska v izjemnem položaju. Japonska ni članica Splošnega sporazuma o carinah in trgovini. Zato tudi ni deležna plašav, ki jih dajejo članice tega sporazuma, medsebojno priznavajo. To ovira njeno ekspanzijo. Toda vsi njeni poskusi, da bi se pridružila sporazumu, so se doslej izjalovili. Japonska se je zatekala k raznim formulam za svoj pristop, včlanjenju državam je dajala razna zagotovila, privolila je, da bi jo sprejeli samo začasno, toda vse je bilo zaman. Navsezadnje, akcija zainteresiranih krogov in industriji proti njenemu sprejemu v članstvo Splošnega sporazuma o carinah in trgovini je postala zadnje čase zelo ostra. Splošni sporazum o carinah in trgovini je postal tako nekakšna prerajala pred konkurenco, ne glede na načela mednarodnega gospodarskega sodelovanja, ki bi jih po mnenju nekaterih lahko uveljavljali samo v mejah popolne zaščite konkretnih koristi.

VELIKA BRITANIJA IN SKUPNOST ZA JEKLO

Na trgih v Zahodni Evropi in zunanji ne pa se ta čas ostri boj med deželami, ki izvažajo jeklo. Pri tem se poljavi nov čimtelj: odnosi med Veliko Britanijo in Evropsko skupnostjo za premog in jeklo. Velika Britanija zadnje čase posega v aktivni boj za znižanje cen nekaterih jeklenih izdelkov, ki so zdaj cenejši od enakih izdelkov Skupnosti. Ta akcija Velike Britanije bo nedvomno prisilila Skupnost, ki enakemu ukrepu. Ali bo to sprožilo vojno na področju cen jekla, ali pa se bo zaveda končala s kakim sporazumom med Veliko Britanijo in Skupnostjo, bo pokazala bližnja prihodnost. Hkrati imata Skupnost in Velika Britanija čedalje večje skrbi s premogom. Prevoz po morju se je namreč pocenil in tako je ameriški premog v Evropi zdaj cenejši od angleškega. Velika Britanija izvažala čedalje manj koekovca, ker imajo države, ki ga uvažajo, večjo in boljše izbiro.

In tako sodobno gibanje v svetovnem gospodarstvu kaže na celo vrsto značilnih znakov, v katerih je izražena zaostribe vprašanja trgov.

Vlada Milenković

Prispevajte v volilni sklad!

drughih stvari, nekdanji neljudski režimi zanemarili. Položili so nekaj cevi, ki jih bo treba pregledati, vrhu tega pa opremiti črpalnico s stroji in krmilnimi napravami. Napeljava tega vodovoda bo veljala približno 16 milijonov dinarjev.

Te dni se je belokranjski kmet močno razvul: dogodki okrog Trsta so vzburkali njegova patriotična čustva in vsi predvolilni shodi potekajo v znamenju borbenosti in pripravljenosti, braniti Trst pred italijansko vojsko. Titove odločne besede so potisnile v ozadje običajne gospodarske skrbi, da celo slednje pomisleke proti kandidatom SZDL na bližnjih volitvah v republikah in zvezni zbor. Pri izbiri kandidatov za republikanski zbor so imeli volivci združenega kočevsko-črnomeljskega okrajja precej lažje stališče. Precej so se odločili za štiri ali pet ljudi, ki imajo nemalo zaslug za gospodarski prostep obek okrajja in ki so le-tod znani tudi iz časov NOB. Med najuglednejšimi mandatorji omenjajo tov. Žuglija, sekretarja komisije ZK, potem predsednika Okrajnega ljudskega odbora v Črnomlju tov. Zuniča, predsednika Gospodarskega sveta tov. Belopavloviča in pa Tineta Suštaršiča, ki se je doslej kot ljudski poslanec v Beli krajini resno zavzemal za dvig tamošnjega gospodarstva.

Bela krajina v predvolilni perspektivi

V predvolilni razgibanosti pihajo do izraza tudi pobude in predlogi za zgraditev domače industrije

jih narekuje rastoča industrija in vsesplošna preosnova gospodarstva. Ta površna sodbja se v resnici ne oddaljuje mnogo od stvarnosti. V Črnomlju rasto stanovanjske zgradbe, kulturni dom in zasebne stavbe v skladu z gospodarsko rastjo; stari obrati se umikajo ali pa se bodo morali umakniti novim. Postavimo železovlvaro: kdaj že so potrebe našega trga po komercialni litini prerasele zmogljivost starega obrata s 150 tonami na leto in nekaj deset delavci. To je industrija, ki ima zaradi povpraševanja po izdelkih, v črnomeljskem okraju kot enem izrazito pasivnih predelov naše ožje domovine, najugodnejše pogoje. Če se nastanku plitline industrije in predilnice v Beli Krajini lahko zoperstavljajo dvomi spričo skopnosti surovinske baze in šibkega povpraševanja po tekstilnih izdelkih, potem to za livarno ne velja. Načrti za novo železovlvaro v Črnomlju so potencialno stvarni; kapaciteta 750 ton in predvidenih 108 delovnih mest je utemeljena in 150 milijonov dinarjev, kolikor je predvidenih za

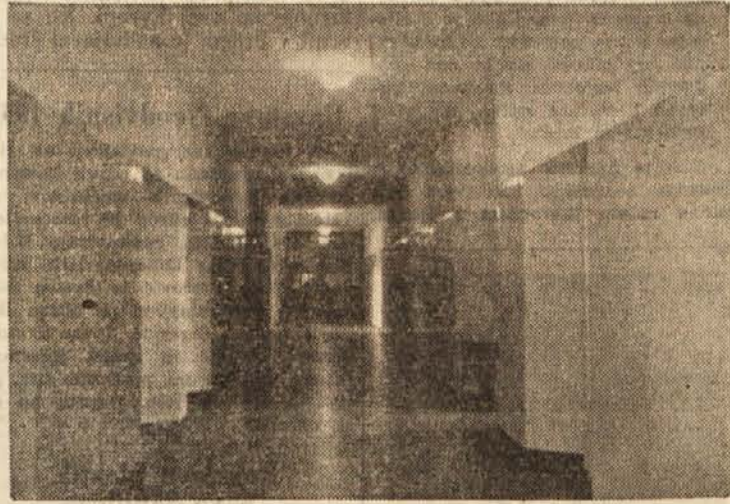
gradnjo in opremo nove železovlvarne, ni proč vržen denar. Novi kulturni dom v Črnomlju, ki ga preurejajo in obnavljajo že nekaj dolgih mesecev, pa je predmet najrazličnejših kritik in pogovorov. Najmočnejši so glasovi, ki pravijo, da je ta dom s prezidavo izgubil svojo zgodovinsko vrednost kot zgradba, v kateri je pred dobrimi devetimi leti zasedal SNOS. Vrhu tega v Črnomlju prevladuje mnenje, da bi bilo pametneje graditi na drugem mestu nov dom za kulturne potrebe, starega pa pustiti nedotaknjena. Naj bo temu tako ali tako, gradbeno dela v prenovljenem domu teko in Črnomeljci so bili zaradi teh prezidav vso preteklo zimo brez kinopredstav in drugih kulturnih prireditiv. Ko govorimo o obnovi Bele krajine ter o preosnovi gospodarstva in kulturnega središča Črnomlja, ne moremo iti mimo nekaj števil, ki odkrivajo tudašnje ljudi in republike za dvig gospodarskega in kulturnega življenja. Mnogo je ljudi v Beli krajini, ki menijo, da je ta obno-

va vse prepočasna, čeprav je bilo v teh nekaj letih po osvoboditvi na novo pozidanih okrog 2554 stanovanjskih hiš in gospodarskih poslopij v vrednosti nad 122 milijonov. Resnica pa je, da se spriče razdejavanja, ki ga je pustila vojna, vsaka nova gradnja v Beli krajini nekako izgubi in da so tudi resnične potrebe po solidni gospodarski bazi tamkaj nujnejše kot mnogokje v Sloveniji. Druga stvar, ki zasluži vso pozornost, je preskrba z vodo v črnomeljskem okraju. Črnomelj je v sušnih dneh malone brez vode, še huje pa je v krajih ob Kolpi, na primer v Predgradu, kjer morajo pogostokrat hoditi po vodo tudi več kilometrov daleč, često na hrvatsko stran. Veliko je naprednih stvari, ki so jih ljudje v obkolpskih krajih dobili šele po osvoboditvi, na primer elektriko, mnogo tega pa si tedaj še žele. Težave so zaenkrat še v kreditih, kajti tamošnje občine imajo spričo pasivnosti le malo dohodkov. Načrt za vodovod v Starem trgu ob Kolpi so napravili že pred vojno, vendar so ga, kakor većino

Pomembna pridobitev v celjski bolnišnici

Odprli so nov operacijski oddelek

Celje, 17. okt. Danes popoldne so v celjski bolnišnici imeli pomembno slavnost; pomembno ne le za zdravstvo v celjskem okraju, temveč za vso Slovenijo. V poslopiju bolnišnice so odprli nov operacijski trakt, ki je opremljen po vseh načelih moderne kirurgije. Urejevanje in opremljanje novega trakta je trajalo nič manj ko šest let, vse skupaj pa je stalo nad pol milijarde dinarjev. Nov trakt ima samo operacijske sobe, ambulate, več popolnoma opremljenih laboratorijev, renigene in drugo, skupaj nad 50 sob. Prostor so opremljeni z modernimi aparati in instrumenti, ki omogočajo zdravniškemu osebju kirurški del. S to pridobitvijo je postavljena osnova moderne bolnišnice, ki se še izpopolnjuje. Toda to, kar je zgrajeno sedaj, je odlično za ves nadaljnji strokovni in gradbeni razvoj, hkrati pa je to osnova za boljši razvoj zdravstva v celjskem okrožju.

Hodnik v operacijskem traktu

Če so prodajalci preveč ustrezljivi, kupci pa sebični in nenasitni...

Gospodarski svet MLO je že v petek, nato pa še v soboto in ponedeljek obvestil poslovojdce vseh poslovalnic Specerije, Hrane, vseh pekarn in mlekar, prav tako pa tudi drugih trgovin, naj prodajajo normalne količine živ. Toda nekateri poslovojdci tega niso upoštevali. Tajništvo za notranje zadeve mesta Ljubljane je moralo proti njim primerno ukrepati: zaprlo je nekaj poslovalnic in nekaj poslovojdij. Najbolj so grešile poslovalnice Specerije, Poslovojdja v Povšetovi 55, Ivan Geržinič, je kljub prepovedi prodajal do 100 kg moka in do 50 kg sladkorja skupaj in dajal eni in isti stranki večkrat po 20 kg sladkorja. Prav tako na veliko je prodajal tudi poslovojdja Milan Kavčič iz Pokopališke ulice in se tudi sam dobro založil s sladkorjem, moko in maslom. Sodišče so predali tudi Miro Miklavc, prodajal v prodajalni Specerije v Bohoričevi 11. Ljudmila Žan, last-

niki, ki jih neizkušeni zdravnik kje drugje ne bi znali smotno izkoriščati. Zdravniški kolektiv se popolnoma zaveda največjih pridobitev in si bo prizadeval, da jih bodo potrebovali. F. K.

Bralci nam pišejo: Ali smo pozabili na upokojece?

Zvišanje plač 1. avgusta t. i. nekaterim kategorijam uslužbencev so upokojevalci sprejeli z negotovanjem, češ na nas se pa pozabili.

Upokojevalci so mnenja, da ta uredba o zvišanju plač nekaterim kategorijam uslužbencev od VII. do XX. plačilnega razreda (hkrati se jim zvišala tudi pokojninska osnova) ne da bi tudi zvišala že obstoječe pokojnine, ne uresničuje načela o izenačenju plač in pokojninskih osnov. Upokojevalci se upravičeno sprašujejo, zakaj so nanje pozabili. Hkrati pa opozarjajo tudi, da so razlike med pokojninami prevelike. To bi lahko odpravili tako, da bi višje pokojnine nekoliko znižali v korist manjšim. To zlasti velja za družinske pokojnine, saj je 80 % teh v Sloveniji minimalnih (3.500 din). Ta znesek pa nikakor ne zadostuje za primerno življenje upokojevalcev. Pravilno bi bilo, da to vprašanje rešijo upokojevalci sami, odnošno njihova organizacija.

Kar se pa tiče uredbe o zvišanju plač uslužbencev, pričakujejo upokojevalci, da Zvezi izvršni svet kmalu dopolni to uredbo s členom, po katerem se sorazmerno povišajo tudi že obstoječe pokojnine.

Marijan Kranjc

Zemljo je dobilo 316.415 kmečkih družin

Ljudska oblast je črtala kmetom za štiri milijarde dolgov. V stari Jugoslaviji je bilo na eni strani 400.000 kmečkih gospodarstev brez zemlje, veleposestnikov, in bogatih kmetov z nad 20 ha zemlje pa je bilo v vsej državi 40.000, od tega samo v Srbiji 23.800. Pred vojno so znašali kmečki dolgovi pri Agrarni banki in v privatnih bankah v vsej državi sedem milijard predvojnih dinarjev, od tega v Srbiji štiri milijarde.

503.476 ha zemlje; dobilo jo je 316.415 kmečkih družin. Razen tega je bila z novim zakonom o zemljiškem fondu zemljiška posest še bolj omejena in zemljo so dobili v obdelovanje tisti, ki jo dejansko obdelujejo. Kratkoročni krediti so znašali leta 1949 v Srbiji 1.326 milijonov, lani 8.980 milijonov, do 30. junija letos pa že 13.707 milijonov din.

V prihodnjih desetih letih bodo investicije za pospeševanje kmetijske proizvodnje še mnogo večje. Več milijard bomo porabili za mehanizacijo, umetno namakanje, za umetna gnojila in za graditev kmetijske predelovalne industrije, kar vse bo znatno vplivalo na zboljšanje gmočnega položaja kmečkega prebivalstva in sploh vseh prebivalcev naše države.

Na Brdu se je položaj razjasnil

Prejšnji teden so na Brdu izklučili iz Socialistične zveze Emila Margona, nekdanjega trgovca in gostilničarja. Črtali so ga tudi iz članstva Zveze borcev, čeprav se val zavodni ljudje na Brdu sprašujejo, kako je mogel Margon sploh biti član te organizacije. Emil Margon starejši namreč ne le, da je zelo malo časa podpiral osvobodilno gibanje, marveč je leta 1942 postavljen v nazivnik OE. Pri njem so se redno shajali Italijani in belogardisti, katerim je njegova žena peka, z njimi pisala in jim bolj strekla kot domačinom. In ne samo to: znano je, da so Margonovi Italijanom poklanjali darila in pri okupatorju veljali kot najbolj zaupne osebe na Brdu. Upokojevalci profesor Mencec, ki so mu Italijani kakor mnogim Brdčanom zažgali hišo in uničili dragoceno knjižnico, zatrjuje, da je Margonovo na dan množičnih požigov 23. julija 1942 videl brezskrbno opazovati požar, medtem ko je znano, da le-ta v razburjelih, nevarnih trenutkih nikdar ne ostaja ravnodušna. 30. avgusta 1942 je bil prof. Mencec navzoč, ko so Italijani z utemeljiljo, da je ugoden in zapen človek Margon v njegovi gostilni poudaril vlogo komandirja zaščitne straže. Margon se je obotavljal brkone zato, ker se je dr. Mencec bal, in Italijani so odločili, naj bo komandir brdskih belogardistov Margonov sin Emil pod očetovim vodstvom. Tudi dejstvo, da so se partizani Dolomitskega odreda Margonove hiše na dan 23. oktobra izklučili iz omenjenih organizacij ne je umestna, temveč edino pravična stvar.

Zakaj je potrebno po desetih in več letih iztrgati pozabi Margonovo preteklost in ponovno utemeljevati njegovo izključitev iz SZDL in ZB? Mar zaradi tega, ker bi si brdski ljudje morebiti ne bili svesti, da so ravnali pravično? To je potrebno zato, ker večina ljudi, ki so se po vojni na Brdo priselili, ne pozna Margona, niti njegovih nakan. Letem se namreč Margon prikazuje kot ustrežljiv, prijazen, sposoben mož, ki trpi zaradi spletk, ki so jih naperili proti njemu nekateri ljudje iz sovravnosti in iz osebne mrznice. Naklonjenost teh ljudi je Margon izkoristil do take mere, da jih je skrivoma, iz pekarnice, kjer je nameščen, navduševal za zbor volivcev, na katerem naj bi razpravljali o vprašanju gostine v njegovi hiši, za katero se je pogotova njegova žena. Margon bi

tudi nosil kazensko odgovornost za sklanjanje tega zbora, če ne bi vodstva na njem prevzela in ga s tem legalizirala v zadnjem trenutku obvesneli predsednik odbora (SZDL) Janežič in ljudski poslanec Vrbovec. Na tem zboru in na kasnejšem odprtem partijskem sestanku se je dokončno pokazalo, da osnovna organizacija ZK na Brdu političnega položaja ne obvlada in da je s svojo nebudnostjo dala pobudo apolitična in nam nasprotujoča ljudem; namesto da bi komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala svoje dračične obeležje predvsem smešna borba za Margona ali proti, za gostilno ali proti njej. Če bi se bila osnovna organizacija na Brdu zavedala svojih nalog, Margon nikdar ne bi uspelo zvrstiti med ljudi, ki ga komunisti na Brdu vodili tamkajšnje politično, gospodarsko in kulturno življenje, se zapletajo v malenkostne spore, kakršnim je dala

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH REVIJ

Mladi književniki in njihovo glasilo „Beseda“

Intervju z urednikoma Jankom Kosom in Cirilom Zlobcem

Ne vem, ali je točen vtis, da se je naša javnost leta bolj živo zanimati za revije, za tista tih žarišča, v katerih se zrcalijo najnovejša literarna, literarnokritična, esejiistična in sploh kulturna prizadevanja. V našem listu smo se seznanili z nekaterimi problemi jugoslovanskih revij, v posameznih intervjujih z njihovimi uredniki smo brali prav zanimive in dostikrat tehitne misli o najbolj pekočih problemih literarnega ustvarjanja. Zaradi tega menim, da ne bo odveč, če izve naša javnost tudi nekaj o »Besedi«, o reviji, ki — kakor vse revije mladih, bojevitih ljudi po svetu (vzemimo n. pr. zagrebške »Krugove«) — stalno vzbuja zanimanje in tudi nekaj hrupa v starejšem literarnem svetu. Zato bi Vaju prosil, da mi povesta nekaj besed o dosedanjem historiatu »Besede«, o njenem nastanku, in o vrtanju, ki ga je vzbujala s svojimi prvimi koraki v slovenski kulturni javnosti?

gosteje omenjale, v bolj obširni in podrobni obliki, bolj kritično in analitično, kot se običajno dela. Končno gre vendar za literarni razvoj cele generacije.

Pri reviji, ki jo vidva urejata, se pogosto govori o »mladi generaciji«; ne da bi hotel prisegati, se mi vendar dozdeva, da se okrog »Besede« zbirajo nekateri resni mladi ustvarjalci, ki bi sčasoma lahko opodobili mrtve njive naše literature. Mene, pa tudi našo javnost bi brez dvoma zanimalo, ali ima ta »generacija« kakšne esotne umetniške in literarne nazore in ali ima kaj takega, kar bi lahko imenovali »program«. To Vaju vprašam zaradi tega, ker krožijo o »Besedi« zelo nasprotujoča si mnenja, zlasti glede njenega gledanja na sodobno stvarnost. Gotovo lahko kot urednika dasta jasen odgovor na to?

Na Vaše vprašanje o gledanju »Besede« na našo stvarnost sva deloma že odgovorila. Ob prvem letniku »Besede« so reviji očitali, da se ozira v preteklost ali na dekadentni zapad. Teh očitkov je vedno manj in so neresni, ker jih ni mogoče utemeljiti z značajne večine prispevkov, ki jih revija prinaša. Bilo bi vendar smešno trditi, da je vsa povojna slovenska literarna generacija na napačni in v preteklost usmerjeni poti. Seveda pa je razumljivo, da se najdejo v reviji stvari, ki so v tem ali onem

Milan Milunović: Jutro

oziru idejno in umetniško problematične, kajti današnja slovenska literarna produkcija ni tako plodna in razvita, da bi lahko iz nje izbirali in objavljali samo najboljša. Misliiva, da je za naš današnji literarni razvoj celo nujno in neogibno, da objavlja revija tudi problematične in celo dvomljive stvari, kajti edino v takšni širini bomo razvili literarno dejavnost in obenem našli pravi literarni izraz našemu času. Obenem pa zahtevamo tudi resno in načelno kritiko, ki naj analizira in pretrese problematične prispevke. Takšna kritika se nama zdi nujen in neobhoden pogoj za širino, o kateri sva govorila, in obenem zelo važen čimtelj našega literarnega razvoja.

Pri vseh mladih prozalkih lahko opazimo, da si v stilnem in tehničnem pogledu prizadevajo prenoviti izraz slovenske proze ob vzorih modernega svetovnega pripovedništva. To dejstvo se nama zdi v skladu z

razvojem slovenske proze. Zanimivo je videti, da je iz proze naših mladih pripovednikov skoraj popolnoma izginila kmečka problematika, in da vsi, čeprav so nekateri tudi kmečkega rodu, opisujejo mestnega, predvsem »mlega« človeka in inteligentna, s posebnim zanimanjem za moralna in prav tako socialna vprašanja njegovega življenja. Skušajo ga odkriti in opisati v njegovi vsakdanji, neheroični podobi, s posluhom za njegove človeške strani in pogosto s poudarkom na temnih straneh njegovega življenja. Prikazujejo ga običajno bolj skozi njegovo individualno, osebo problematiko in morda premalo v kompleksu širšega družbenega dogajanja. Ne misliiva, da je to najboljša možnost prikazovanja življenja, vendar se nama zdi, da je pojav zakonit in s stališča našega povojnega literarnega razvoja celo nujen kot prva priprava za širše opise življenja. Upajmo, da se bo razvoj naše proze kmalu obrnil v to smer. O negativnih idejnih in estetskih pojavih v tej prozi vam na tem mestu pač ne moreva govoriti. To je zadeva javne kritike, ki je je pa — kot rečeno — premalo oziramo je v pravem pomenu besede sploh ni. Takšna kritika mora imeti seveda literaren značaj, biti mora literarna kritika.

Tudi poezija kaže mnogo, morda še več skupnih lastnosti kot proza. Za razliko od te in v skladu z našim literarnim razvojem ne hlata za modernizmi in živi stilno predvsem s tradicijo, s poudarkom na preprostosti in realističnem izrazu. Teža te poezije je predvsem v vsebini, ki zajema, morda še bolj kot proza, predvsem iz individualne problematike življenja, zato ne posega v velika družbena vprašanja. Tudi v tem vidiva, kot v primeru proze, razumljivo in zakonit pojav. Seveda ne izključujeva možnosti, da bo iz njega že kmalu peljala pot v širšo, družbeno tematično, kar pa ni odvisno samo od samih pesnikov. Uredništvo si kajpak želi čimbolj raznovrstne in široko zajete tematike, z izborom prispevkov pa skuša podpreti že omenjena stilsna prizadevanja v prozi in poeziji.

Izkanje mlade generacije spremlja naša kulturna javnost z umiljivo pozornostjo. Srečujemo vse polno novih, posvečenih imen. Ko prebiramo njihove prispevke, se nam zdijo polni obetov, drugi pa seveda (kaj je v literaturi sploh bolj pogostega) enodnevnice. Ali mi lahko povesta kaj o sodelavcih »Besede«?

Krog sodelavcev »Besede« zajema praktično skoraj vso povojno slovensko generacijo: Vanj so seveda odprta vrata mladim, še neznanim talentom, ki jih revija želi podpreti, čeprav bo morda marsikateri med njimi ostal enodnevnica. Glavni sodelavci »Besede« so pač tisti mladi pesniki in pisatelji, ki se v reviji redno pojavljajo, ki pointjo tudi ostale slovenske revije in ki so že več ali manj formirane osebnosti, mnogi med njimi so objavili že zbirke in knjige. Večina je včlanjena v Društvo slovenskih književnikov. Več nama o njih pač ni potrebno govoriti, saj so njihova imena v naši javnosti dovolj znana. Če bi že bilo o kom potrebno posebej govoriti, potem bi morala omeniti primer mladega »književnika«, ki je zagrešil sramotno in v vsakem pogledu nemoralno dejanje. Misliiva na Igorja Sentjurca, ki smo ga šteli za člana mlade literarne generacije in ki je letos sodeloval pri »Besedi«. Nacionalno izdajalski, s častjo slovenskega kulturnega delavca nezadržljivo korak Igorja Sentjurca je vzbudil v vrstah mlade slovenske literarne generacije veliko in resnično ogorčenje. O človeku, ki se je zaznamoval s takšnim dejanjem,

v literarnem smislu pravzaprav ni mogoče več govoriti, lahko ga samo še preprosto zanikujemo.

Govorijo, — saj to je javna skrivnost, kar se tiče finančne strani revij — da tudi navdušenje mladine težko premaguje finančna bremena lista. Kako je z »Besedo« v tem pogledu? Ali ste ukrenili kaj takega, da bi nad »pomladno lastovko« slovenske povojne literature stalno ne visel Damoklejev meč?

S svojo finančno problematiko je »Beseda« nedvomno edinstveni primer v našem literarnem življenju.

Miodrag Protić: Lotos

V tem finančnem položaju je delo revije docela negotovo, saj se prebija od številke do številke in stalni skrbi za svoj obstoj in s številnimi zakasnitvami v izhajanju števil, saj dostikrat ob izidu še nimamo denarja, da bi plačali tiskarno in honorarje. Honorarji so pa že sami na sebi manjši od običajnih honorarjev drugih revij, znašajo namreč približno dve tretjini najnižje uradno določene vsote. Revija se vzdržuje iz oglasov, ki jih je od številke do številke težje dobiti, iz redkih podpor, predvsem pa iz subvencij Sveta za prosveto in kulturo LRS. Vsoto, ki nam je bila v začetku letošnjega leta nakazana, smo že v prvem polletju izčrpali in zato zaprosili za dodatno subvencijo. Od te nam je bila nedavno nakazana ena tretjina, upamo pa seveda, da nam bo Svet dodelil še ostale dve tretjini, ki sta nam nujno potrebni, če naj letnik zaključimo. Ne samo, da upava — trdno sva prepričana, da bodo naša pričakovanja kmalu in v obilni meri izpolnjena. Bila bi vendarle prevelika kulturna sramota, da bi ne mogli prehrantit tistih nekaj literarnih revij, ki jih imamo, in da bi morala »Beseda« še naprej životari in negotovem finančnem položaju, ki je končno tudi velika ovira samemu urejanju revije, da to ne more biti tako prožno in iniciativno, kot bi za naš literarni razvoj bilo potrebno.

Sicer pa upava za nadaljnji razvoj »Besede« in vse povojne literarne generacije vse najboljše — samo da bo dovolj finančnih sredstev in prav toliko resne, stvarne in analitične literarne kritike njenega dela.

France Novšak

Violinist Prihoda v Ljubljani

Vaša Prihoda je bil rojen na Češkem v Vodňanyju kot sin kapelnika in kasneje ravnatelja glasbene šole. Pozornost je vzbudil že s 5 leti, kajti bil je izreden glasbeni talent. Ko je bil star 6 let je v Pragi igral Beethovnov in Brahmov koncert z orkestrom, ki sta najzahtevnejša koncerta vse violinske literature sploh. S svojo igro je napravil pravo senzacijo, ki je imela za posledico sijajno turnejo po vsej Evropi. Ko se je vrnil v Prago, je nadaljeval študij

violine v težkih okoliščinah in ga končal l. 1914. Odslej je koncertiral kot eden največjih violinskih virtuozov po vsem svetu. Posvetil pa se je tudi pedagoškemu delu: njegova predavanja in praktični tečajji v Salzburgu so dobili svetovni sloves. Zaradi njegovih uspešnih turnej v Evropi (Berlin, Hamburg, München, Milano, Pariz, Dunaj), Ameriki (New York, Chicago) in bližnjem vzhodu (Istambul, Kairo) prihajajo k njemu mladi violinisti vsega sveta. Prihoda je skupaj z znamenitimi češkimi violinisti — Kocianom, Kubelikom, Ziko, Ondříčkom — med najvidnejšimi mojstri violine. Njegova turneja po Jugoslaviji ga vodi tudi v Maribor in Ljubljano, kjer bo koncertiral (z beograjskim pianistom dr. Andrejo Pregerjem) v ponedeljek, 19. oktobra.

Razstava Neodvisnih 1953

V umetniškem paviljonu na Malem Kalemegdanu so odprli razstavo skupine Neodvisnih umetnikov, na kateri sodeluje okrog 30 razstavljalcev. Med drugimi razstavlja Milana Konjović, Petar Lubarda, Milo Milunović, Zora Petrović in Sreten Stojanović, med mlajšimi pa Milan Bajlić Dragoljub Cigarčić, Jovan Kratoš, Zoran Petrović in drugi. Razstava zajema nad 120 del, predvsem slik, pa tudi plastik in risb. Odprta bo do 23. oktobra.

Razstava plastik Save Sandića

V galeriji Grafičnega kolektiva na Obilježevem venci v Beogradu prvič samostojno razstavlja kipar Sava Sandić, dolgoletni učenec mojstra Tome Rosandića. Sandić je doslej razstavljal na kolektivnih razstavah ULUS. Njegove plastike so figurativnega značaja, pretežno mavce, kamen, bron in kost.

Razstava bo odprta do 30. oktobra.

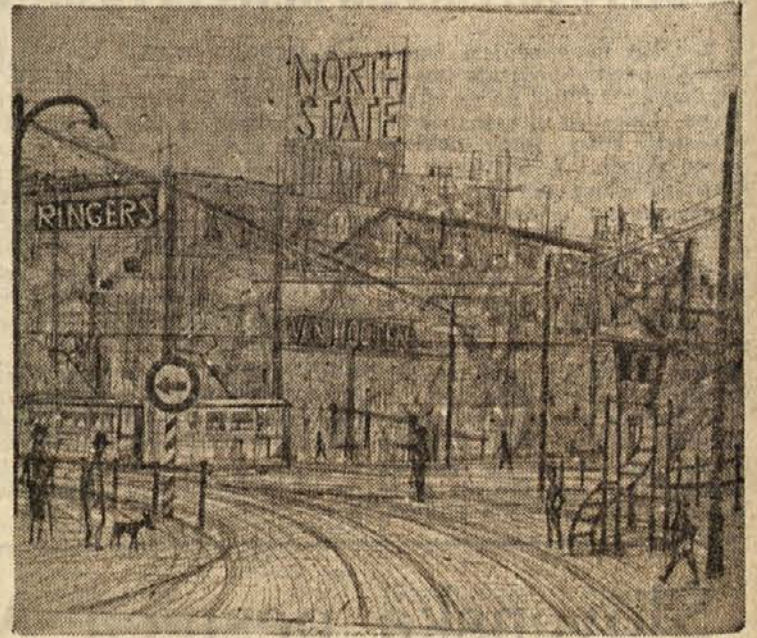
Parška Opera Comique bo uprizarila Tolstojev »Vstajenje« kot opero. Uglasbil jo je Ajfan, ki jo bo verjetno tudi dirigiral.

Šesti kongres mednarodnega gledališkega inštituta (ITI) bo 1955. leta v Jugoslaviji, in sicer v Dubrovniku. Peti kongres ITI je bil nedavno v Haagu.

Vstopnice gledališča »Strand« v Chicagu so v zadnjih 36 letih niso podražile: 20 centov za odrasle, 10 centov za dijake. To je verjetno edinstveni primer na vsem svetu, da se neka stvar od 1917. leta do danes še ni podražila.

Razstava mladih slikarjev in kiparjev

Danes ob 11. uri bo v Malih dvoranah Moderne galerije odprta razstava 7 mladih slovenskih likovnih umetnikov. Skupino sestavljajo: Melita Vovk, Milan Berbuč, Mire Cetin, France Peršin, Marko Suštaršič, Marjan in Drago Tršar. Ljubitelji likovne umetnosti vljudno vabljeni.

Melita Vovk: Velemesto

Kulturne beležke

Tokijska Opera je za naslednjo sezono angažirala znanega avstrijskega dirigenta Herberta Karajana. Na Japonskem bo gostovala najbrž tudi Dunajska filharmonija.

Mnogo ameriških filmskih igralcev zapušča film in odhaja h gladišču. Med drugimi tudi Deborah Kerr, Judy Garland in Betty Hutton zapustile film in nastopajo po broadwayskih gledališčih in »music-hollih«.

Znani ameriški skladatelj in libretist opere »Konzul«, Gian Carlo Menotti, bo kmalu odpotoval v Pariz na premiero svoje nove opere »Amal«. Menotti bo sam izbral igralce in vodil vaje. V ZDA bodo isto opero prevajali po televiziji.

Beseda, bajna moč ...

Novo izdaje Mladinske knjige

Med tihožitja pozne jeseni, ki je kakor vsako leto tudi letos s tihjo nežnostjo nasula rdeče ognjenih listov na znane in neznane grobove padlih borcev za svobodo, med prve bogate cvetove kranjskega, ki se dihajo v vazah na pokopališčih in šepetajo o ljubezni vsega slovenskega naroda, med podivjanost fašističnih petoliznikov, ki so znova zagnali svojo krivično zahtevo po Trstu, po naši zemlji, med ognjeviteno enodušne manifestacije vsega našega ljudstva je sopvalda izdaja knjige »Med proletarci«. Avtor knjige ni niti pisatelj niti kakšna blesteča literarna zvezda, ampak eden izmed borcev Štirinajste divizije, ki je kot toliko drugih v težkih dneh naše narodnoosvobodilne borbe sam prijel za puško in s slavno Štirinajsto divizijo prehodil doberšen del slovenske zemlje, dokler ni nad njo zaplapolala zastava svobode. Nikakršnega lepotečenja in »svetnega stila« ni v tej preprosti knjigi; sleherni stavek, sleherna beseda je iskrena

in preprosta, a obenem težka, kakršno je bilo v tistih dneh življenja slehernega borca. Iz obroča v obroča, skozi snežne zamete in viharje, preko gozdov, v katerih so našli zdaj zavetje zdaj zasedo, je Štirinajsta divizija slednjč le učkala Pomlad. Koliko neznanih obrazov se je v nočeh in dnevih borilo za uresničenje silnega klika po svobodi, za uresničenje želje, ki je plamenela v slehernem iskreno čutečem človeku: da za vselej uničijo fašistične in nacistične morilce. Avtor knjige »Med proletarci« je bil takrat še zelo mlad, skoraj otrok, a njegovo pisanje izraža ugotovitve in prikaz pohoda Štirinajste divizije, tako, kakor bi ga doživel in napisal le odrasel človek. V opisovanju ni nobenega olepšavanja niti pretiravanja, preprosto in naravno, kakor se noč umika dnevu, kakor sonce zakrije nočne zvezde, prav tako preprosto in naravno je opisano herojstvo Štirinajste divizije izpod peresa

Franceta Strleta. Knjigo je ilustriral Ivo Seljak-Copič in je eden izmed neštevilnih dokazov našega ljudstva, da ne bomo nikdar pozabili krivic, proti katerim smo se in se bomo borili.

Drobna, belozelena knjiga s preprostim naslovom »Kaj nam je povsod Jakec« govori, da je lahko tudi lirika, tako izrazit lirski, kakršne je Jože Smit, tudi dober pisatelj mladinskih tekstov. Pravzaprav je v vsakem pisanju za otroke, zlasti za predšolske, vsaka beseda lirika sama. Vse zvani, vse poje, čeprav v knjigi ni verzov, niti pesniških oblik. Sleherna otrokova mladost je navidez enostavna; ko se otrok iznebi plečnik in cuclja, ni za odrasle nič posebnega, kadar mu nataknejo prve hlačke ali prvo krilce; tudi majhna otrokova laž ne zapusti v odraslem nobenega sledu, a za otroka je celo kamenček, ob katerem se nerodno spotalne, vreden opazovanja in še dolgo časa se njegovi možganci ukvarjajo z vprašanjem, čemu je bil kamen tako grd, da ga je spotaknil, zakaj je metuljček, ki so ga hoteli ujeti njegovi neokretni prstki odfrtati; še dolgo se sprašuje zakaj morajo imeti prav njegove

hlačke dvoje hlačnic in zakaj se mu odrasli smejijo, kadar kar z obema nožicama sili skozi eno hlačnico. Ta preprosti otrokov svet prvih let kobancanja, omahujoč hoje in neobgibnega tipanja je s svojevrsnim lirizmom opisal Jože Smit. Teško bi se odločili, kaj lepše in čisteje zvoni, ali so nam bližji njegovi verz ali njegova proza v omenjeni knjigi, kajti oboje je privrelo iz globin pesnikovega preprostega dojemanja življenja, kakršno je, pa naj ga preljuje v pesniško ali v prozno posodo. Ni Jože Smit prvi, ki se je sklonil tudi k otrokovi duši, ki je skušal prikazati nežno in plahovo utripanje otrokovega srčka, a je prvi mladi pesnik, ki se je odločil, da otrokom govori po njihovo tudi v nevezani besedi. Razveseljivo pa je Smitovo zagotovilo, da knjiga »Kaj nam je povsod Jakec« prav gotovo ni njegova zadnja knjiga, ki jo je posvetil otrokom. Čita Potokarjeva se je s svojimi ilustracijami toplo približala pesnikovi zgodbi.

Ob neubrani melodiji grunjenja golobov, nagajivega polvižgavanja kosov, vabečih klicev žabanov, ob neopaznem pogajanju bukev, hrastov, javorov in ko-

maj opaznega bilja se je v enem izmed neštevilnih gozdov rodil srnjaček Bambi, čigar življenje je Feliks Salten, s pravim imenom Feliks Salzmann, čudovito opisal v toimenski knjigi, ki je izšla te dni v prevodu Kristine Brenkove. Človek bi moral pravzaprav dobesedno prepisati vso knjigo, če bi se hotel izogniti nerodnosti in suhoparnosti svojega obnavljanja zgodbe o ljubkem srnjačku Bambiju. Ne samo, da so v knjigi edinstveni opisi življenja in dihanja gozda, živali, ki se zde človeku nespametne in nič kaj preveč prirčne; ne samo, da pisatelj z milino in z ljubeznijo spremlja Bambija od rojstva do modrih, pametnih let, preko najrazličnejših dogodkov, ki so se srnjačku nelzbrisno vtisnila v spomin; ne samo, da srnjaček zraste v čudovitega srnjaka z bogatim rogovjem; nekaj več je v tej knjigi: stara, prastara življenjska modrost, da se mora človek sam prebiti skozi vse težave in zapreke, da mora verjeti, pa naj je trenutno še tako hudo in črno, v lepšo prihodnost, verjeti v pogum in v zvestobo. Zgodba je gladko tekoča, še več, zgodba se bere, kakor da bi privrela

izpod prevajalkinega peresa, Rahločutno se je znala Kristina Brenkova prenesti v šumljanje in zvenenje listov in lističev, bilk in trav, v ljubke in hkrati pametne pogovore gozdnih živali. Knjiga je bogato ilustriрана.

V knjižnici Priroda in ljudje je izšla Oskarja Heinrotha knjiga »Iz življenja ptičev«. Pisec, nemški prirodoslovec, je v tej knjigi obravnaval vse mene ptičje življenja in to vsakovrstnih ptičev. Čeprav je knjiga v glavnem poučnega značaja, vendar se s svojim načinom pripovedovanja močno približuje živalski zgodbi, v kateri nastopajo ptici. Razen zanimivih fotografskih posnetkov so v knjigi številne barvne priloge. Tako je knjiga »Iz življenja ptičev« z že izišlimi knjigami (Polenec: »Iz življenja žuželk«, Zel: »Iz ribjega sveta«, Polenec: »Iz življenja pajkov«) le ena v vrsti knjigi, ki jih je pričela v seriji »Iz življenja živali« izdajati Mladinska knjiga in katere naj ne bi manjkale na nobeni knjižnici polici.

Vse navedene knjige so okusno opremljene in preneke imajo nevtile, očem prijetne skrivnosti. Ada Škerl

Za Italijanke se nekaj posebej

Boj Tržačank se ni začel šele danes

Italijani pa tudi Angloamerikanci bi radi prikazovali boj tržaškega ljudstva proti priključitvi k Italiji kot nekaj, kar je zanklo šele danes, in še tudi to kot plod neke jugoslovanske propagande. In vendar Angloamerikanci že polnih 8 let, vselej, kadar barantajo z iredentisti na škodo delovnega tržaškega ljudstva, naletijo na ogorčen odpor. Italijani pa so spoznali ta boj proti sebi že prvega dne, ko je stopil njihov škorenj na tržaška tla. Od takrat do danes ta boj ni nikdar popolnoma ponehal, ob vsaki krivični in zahrbtni italijanski zahtevi le znova zažari. Kaj je čudnega, da se je razplamtel v ogromen plamen, čigar odsev se vidi po vsem naprednem svetu sedaj, ko pljuvajo na ves boj in na vse žrtve tržaškega ljudstva in ga hočejo dati Italijanom, ki so polnili vlažne kleti Coronea, Tržačane streljali, jih obešali ter jih selili v malarične kraje.

V boju Tržačanov za svobodo so odigrale žene ogromno vlogo, saj jih je zadelo italijansko suženjstvo v živo kot žene in matere.

Morale so gledati, ko so odpustili njihove može in otroke iz služb in namesto njih nastavljali Italijane, ki so prihajali iz Sicilije in drugod, da bi dali Trstu italijansko lice; morale so gledati stotine in stotine družin, ki so zapustile svoj rodni Trst in šle v begunstvo, ker niso hotele postati Italijani, in ne fašisti. Morale so doživljati, da so njihove otroke s silo poitalijančevali, da jih učili sovražiti materinski jezik in rodno grudo. In da se fašistom to ni posredilo, je v največji meri zaslug žensk. Tih, na zunaj često neopazen je bil njihov boj, toda bil je vztrajen in ogorčen. Bil je to boj za otroke, boj za ohranitev narodnosti. Po celodnevem težkem delu je sedela neuka mati za mizo in učila svoje otroke slovenskega jezika. Brala je z njimi knjige, ki jih je morala skrbno skrivati, ker bi bila sicer v zapor.

Leta 1941, ko se je tudi v Trstu razvedelo, da so se v Jugoslaviji pojavili borci proti fašizmu, ko sta se brata Kovačič vrnila v Trst, da bi tam organizirala odpor, so se jim takoj pridružile ženske. Začele so z množičnim pridobivanjem zavednih žena, pripravljale so jih na vsestranski odpor, zbirale so material za vojsko in za zapore, podpirale so žrtve fašističnega terorja. Vseh zavednih žena takrat organizacija zaradi hudega terorja ni mogla zajeti. Marsikatera je na svojo pest pomagala gibanju, dokler ni dobila zveze z organizacijo. Tov. Sonce-Giorgio Marija je n. pr. nabirala material in ga nosila internirancem v Gonars. Mnoge druge so nosile stvari, ki so jih nabrale, znancem na Kras, da so jih pošiljali borcem. Tako je večina tržaških žensk organizirano ali samoiniciativno po svojih možnostih pomagala gibanju.

Leta 1942 so imele tržaške ženske že tudi svoj okrožni odbor, v katerem so bile: Valerija Kocjančič-Spela, Draga Tavčar-Nežica, Marica Škabar-Jera, Angela Udovič-Mica, Darinka Piščanec-Slovenka, ki so jo fašisti ubili leta 1944, Zora Ivančič-Marjana in Lojzka Čebolin-Grozdana. Takrat je bila organizacija že precej široka.

Pred 2 ali 3 leti je bila v Trstu razstava OF, ki je prikazovala delo tržaškega ljudstva v boju za svobodo. Med drugim je bil na razstavi tudi grafikon, na katerem so bile z rdečimi pikami zaznamovane vse hiše v mestu, kjer so bile javke, kjer so bile ilegalne tiskarne, tajne slovenske šole, kjer je bil sedež komande mesta, kjer so skrivali ilegalce, kjer so bila skladišča za hrano in drug material itd. Manfredova mama iz Sv. Justa je dolgo nekaj iskala na grafikonu. Potem pa se ji je razjasnil obraz in kazala je na rdečo piko: »Vidiš, tu je moja hišica! Tu se vidi, da je bila pri meni tajna šola, komanda mesta

šizmu in za priključitev k Jugoslaviji? Ali ni bilo mogoče temu krivo, to, da je tudi pošten italijanski narod spoznal, da je fašizem z vsem svojim zverstvom madež za italijanski narod? Na veliki pokrajinski konferenci primorskih žena v Cerknem, na kateri so bile tudi tržaške protifašistke, Slovenke in Italijanke, je pozdravil zborovalke komisar italijanske brigade Vanni z besedami: »Italijanski narod je zakrivil nad Slovenci v Julijski krajini in povsod po Jugoslaviji toliko zločinov, da bomo morali mi, ita-

miru, ki je bil priborjen s toll-kimi žrtvami, je Jugoslovanska vojska zapuščala Trst. Zakaj so se takrat tržaške ženske postavile pred naše tanke in niso pustile vojski-rešiteljci, da bi odšla? Zakaj so jokale in rotile borce: »Ne zapustite nas! Ne dovolite, da bi spet prišli Italijani v Trst!«

Ker so spoznale, da je edino Titova Jugoslavija tista, ki jim da pravice in kruha. To je bilo junija leta 1945. Od takrat so stale neprestano na braniku. Čeprav je bila v Trstu zavzevniška uprava, so se morale prav tako kot pod fašistično Italijo boriti za slovenske šole za svoje otroke, za kruh in za obstoj svojih družin. Borile so se proti temu, da so puščali zavezniki nekdanjim fašistom toliko pravic, da so jih spet lahko zatirali. All je potem čudno, da je zdaj, ob nenadnem, tako krivičnem sklepu zapadnih zaveznikov, priklopela borbenost do vrha, da je vsa cona A enotna v svoji zahtevi: »Nočemo Italije!« in da so ljudje za uresničenje tega pripravljani žrtvovati tudi svoja življenja? Marica Cepe

Na II. kongresu AFZ leta 1945 je tovariš Kardelj sporočil delegatkam, da bo morala Jugoslavija zapustiti Trst. Žene so ga s težkim srcem poslušale. Ko pa je zapustil dvorano in sedel s tovarišem Kidričem v avtomobil, so se tržaške delegatke zbrale okrog njiju in ju zaskrbljene rotile, naj storita vse, da se to ne bi zgodilo.

in nekaj časa tudi ilegalna radijska oddajna postaja!«

Toda na grafikonu je bilo mnogo, mnogo rdečih pik, to je pomenilo, da je bilo v Trstu mnogo, mnogo Manfredovih mamic, največ jih je bilo v delavskih delih mesta, v Skečnju, pri Sv. Ivanu, Sv. Jakobu in Sv. Justu, bile pa so tudi v vseh drugih delih mesta, čeprav ne tako na gosta posejane.

O veliki politični zrelosti tržaških Slovenk govori tudi to, da so začele pridobivati za skupni boj tudi italijanske protifašistke, ki so bile povezane v »Difesa della donna«. Organizirale so slovensko-italijanski koordinacijski odbor.

Kdo, čigava propaganda je bila temu kriva, da so se celo Italijanke vključile v boj proti fa-

lijanski partizani, mnogo žrtvovati, da bomo vsaj deloma popravili te krivice!«

Kdo bi mogel pozabiti na vse žrtve, ki so jih dale tržaške žene same, ali s tem, da so jim pobili može in otroke? Kdo bi mogel pozabiti na Ullico Ghega, na Opčine itd. Kdo bi pozabil na mnoge, mnoge žrtve, ki so padle na tržaških ulicah, ko se je narod na strani JA boril za svobodo izpod Italije.

Toda z zmago, z ogromnimi manifestacijami, ko je nad 60.000 Tržačanov v nepopisnim navdušenjem manifestiralo za priključitev k Jugoslaviji, se boj tržaškega naroda, tržaških žensk še ni končal.

Zaradi mahinacij med anglo-amerikanci in SZ in na ljubo

Tako so ženske iz Trsta in okolice podpisovale za priključitev k Jugoslaviji.

Šolarjev delovni kotiček doma

O šolarjevem delovnem prostoru doma je bilo velikokrat govora na roditeljskih sestankih. Tudi naš pedagoški tisk je poudaril važnost tega vprašanja. Po vojni je postalo to vprašanje zaradi stanovanjske stiske še bolj pereče in teže rešljivo. Toda kljub vsem težavam mora vsaka družina najti neke prostorček, kjer

se bo njihov šolar v miru učil, kajti od tega zavisi njegovo delo in uspeh njegovega učenja.

Najpravičnejše in najbolj ugodno bi bilo, če bi imel šolar doma svojo sobo, kjer bi spal in kjer bi se učil. Izkušnja je pokazala, da je to najboljše in največ, kar lahko družina glede tega stori. Toda pri nas je malo družin, ki bi lahko nudile svojim otrokom take ugodnosti pri delu in učenju. Večina družin mora reševati to vprašanje v mejah svojih, često zelo tesnih, stanovanjskih razmer.

Najpravičnejše stori starši, ki uredijo svojemu otroku že prvi dan, ko gre v šolo, primeren delovni prostor ter ga navajajo in tudi zahtevajo od njega, da je ta prostorček vedno v redu.

Učenje je resna zadeva in šolar ima prav tako svoje zahteve pri delu kot vsak odrasel človek. Najbolj prijetno se bo počutil v kotičku, ki bo samo njegov. Cesto menjavanje delovnega prostora se škodljivo odraža v šolarjevem pripravljajanju za šolo. Posebno manjši otroci se s težavo privajajo neprestanemu menjavanju delovnega mesta. Če pa nastopajo pri njegovem učenju še pogoste

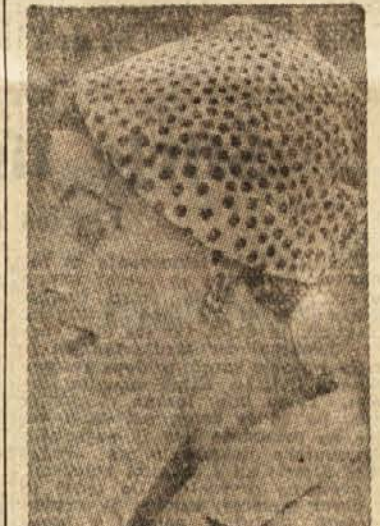
spremembe, je njegova zbranost še manjša. Zato je še tembolj važno, da uredimo otroku stalni kotiček. Tudi izbira prostora je zelo važna, saj ni vseeno, ali se otrok uči na svetlem in mirnem prostoru ali v temnem in hrupnem.

Če so družinske razmere take, da ne moremo urediti šolarju njegove mize — kjer bi se otrok mirno in stalno učil — moramo poskrbeti tako, da se bo otrok učil takrat, ko se najlaže učil. Vsekakor pa mu moramo preskrbeti četudi prav skromen kotiček za knjige in druge šolske potrebe. To je pa najmanj, kar družina lahko stori doma za šolarjevo uspešno učenje.

Popolnoma napak ravnanje starši, ki jim prav nič ni mar, kje in kdaj se bo doma otrok učil. Se bolj nepravilno pa je sprejemati obiske prav takrat, ko naj bi se otrok najlaže učil.

Urediti otroku primeren prostorček za učenje in poskrbeti za stalen delovni čas, ne pomeni samo omogočiti mu mirno učenje, to pomeni več. Navajanje na delo, red in točnost pri delu je posebno važnega pomena za otroka in njegovo vzgojo. T. Prodanović

TAKI SO LETOŠNI KLOBUKI

Letošnji klobuki so nekoliko manjši in so posajeni na vrh glave ali pa se tesno objemljejo glave in so globoko potisnjeni na tilnik. So vseh mogočih nians od bež do barve bisernice, svetlo modre, in sicer od češpljeve do sivkasto modre. Letošnji klobuki niso samo iz mehke klobučevine, zanje uporabljajo tudi jersey, žamet in saten. Na silki vidite turban iz bele klobučevine potiskane s črnimi pikami. Take oblike zimskih klobukov bodo zelo praktične, ker nam pokrijejo ušesa in glava je na toplom.

Destrost naših gredic

Kaj sadimo na skalnjak

Vzporedno z razvojem alpinizma se je stopnjevalo tudi zanimanje za skalnjake in suhozide, ki žal največkrat niso služili prvotnemu namenu. Značilni za skoraj vse skalnjake so bili številni majhni kupčki, posuti s srednjedeblim kamenjem. Tak-

šnih zbirk kamenja se človek kaj kmalu naveliča. Izredno lepo pa učinkujejo v obliki skalnjakov urejene brežine, suhozidi in drugi naravno razgibani prostori. Pri ureditvi skalnjaka uporabljamo kolikor mogoče manj kamenja, vendar pa lepe, izrazite in velike kose. Velika napaka je tudi, ako zasadijo skalnjak z vsemi mogočimi rastlinami in od vsake rastline vzamemo samo po 2 do 3 ene vrste. Več rastlin ene vrste učinkuje lepše in delo je bolj preprosto. Posebno tista mesta, ki jih iz kakršnih koli razlogov želimo poudariti, moramo zasadi z večjimi skupinami rastlin. Kako lepo je n. pr., če vidimo v senci pod drevjem veliko skupino dišeče perle ali pa dvoлистne senčice. Nekoliko izven, vendar še v senci bodo bujno uspevali kamenokreči, bolj na soncu pa svišč, gorska velesa in jožefice. V velikih skupinah sadimo zlasti grenik, perunike, nizke plamenice, astre, vetrnice in jegliče. Tudi ognjeni tni, češmni in prillikavi bori ne smejo manjkati. Ne smemo pa saditi na skalnjak vsiljivih rastlin, ki se močno širijo s podzemnimi živicami (šarnice), ker jih silno težko krotimo. Ruvanje in presajanje planinskega cvetja nima smisla, ker planinske rože v dolini propadejo. Rastline, ki bi jih normalno presajali v jeseni, jih v tem primeru skoraj vedno presajamo v dobi cvetenja, ko se ne obeta da bomo imeli uspeh. Zato je najboljša, da nabavimo vse rastline pri vrtnarju, ki bo hkrati dober svetovalec glede izbire za vsakokratno razmere. O. M.

Granatno jabolko in bršljan za zdravljenje in olepševanje

V najstarejših časih so uporabljali granatno jabolko za zdravljenje in olepševanje. Uporabni so cvet, listje, seme in plod. Ker je že davno minil čas za obiranje cvetja in mladega listja, bomo govorili samo o uporabi ploda.

Zelenjava za juho

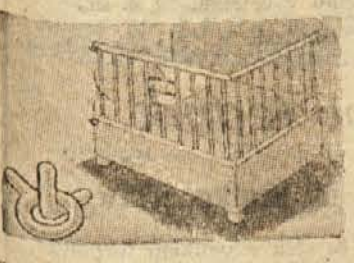
Zdaj bo čas pripraviti jušno zelenjavo za zimo. Dobro očistite in operite enake dele korenja, peteršiljeve korenine in zelenje, korenine in zelenje zelene in pora. Vse zrežite na strojčku za meso, nato pa strežite v porcelanasto skledo in zelenjavo precej osolite. Pustite jo stati čez noč, zjutraj pa dobro odtisnite sok, zelenjavo pa naložite v dobro pomnito kozarce, ki jih pokrijete s pergamentnim papirjem in zavežete.

Granatno jabolko vsebuje poleg drugega kisline, razne soli in mastno olje. Posebno važno pa je njegovo bogastvo vitamina C.

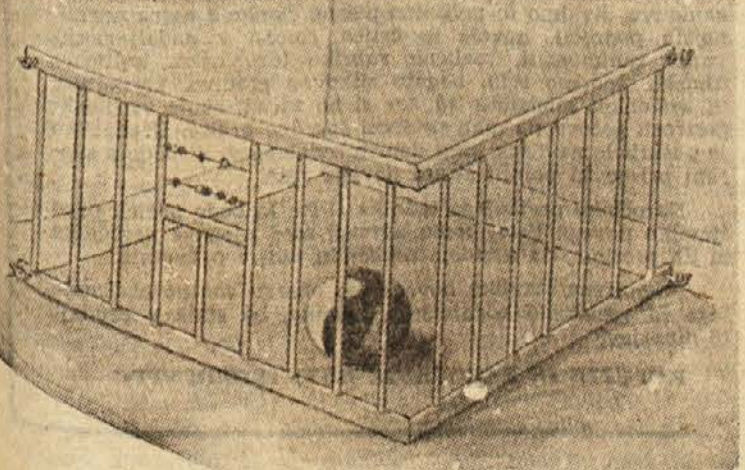
Iz plodov lahko pripravimo tudi čaj: 15 g suhih plodov kuhamo 10 minut v pol litra vode. Če imate nečisto polt in ste preveč rejni, popijte dnevno med obroki tri do štiri skodelice tega čaja. Iz čaja granatnega jabolka lahko napravite tudi masko za obraz; skuhajte močan čaj in še v vročega zmešajte malo otrobov (če imate suho kožo, dodajte nekaj kapljic rastlinskega olja). Še vročo zmes namažite po obrazu, ki si ga nato pokrijete, da bo maska ostala čim delj toplja. Ko se ohladi, jo odstranite z razredjenim čajem. Ta maska je dobra za mozoljasto, nečisto polt in za tiste, ki imajo temnkasto in rumenkasto kožo. Če boste to delale stalno, boste dobile lepo, nežno in čisto kožo. S čajem lahko izpirate tudi utrujene in vnete oči.

Tinktura iz granatnega jabolka dobiti, da sveže plodove (če le-tih nimate, lahko uporabite tudi suhe) narežete v majhne koščke in jih polijete z razredjenim alkoholom. To naj stoji v široki steklenici, ki sme biti polna samo do treh četrtin. Steklenica naj stoji dva do šest tednov na toplom, in pretresite jo vsak dan. Nato precedite tinkturo skozi krpico in dobro iztisnite ves sok. Iz tinkture lahko napravite tudi lotion za čiščenje obraza, če jo razredčite z rožno ali navadno vodo. Tinktura vam bo dobro služila tudi za nego telesa. V ta namen vzemite del tinkture, tri dele prekuhane vode in en del dobrega vinskega kisa. Tako narejen toaletni kis, v katerega lahko daste tudi večjico rožmarina, dodajate vodi, v kateri se umivate; lahko si pa z njim tudi natrete telo po umivanju. Kis deluje osvežljivo in čuva kožo.

Bršljan najdete skoraj v vsakem gozdu. Iz listja skuhate čaj, ki ga uporabljate za obloge in perete z njim lase, če imate prhljaj. Greta Konfino

Za dojenčka moramo pripraviti, še preden se rodi, posteljico in ko nekoliko odraste, pa bo zelo prav prišla stajica. Slika prikazuje, kako rešimo to stvar samo z enim kosom pohištva. Posteljica ima tako ograjico, da jo lahko vzamemo stran in jo uporabljamo za stajico v drugem kotu. Pritr-dimo jo s kaviji, kakor kaže slika.

Deklice, ki niso več majhni otroci in niti ne odrasla dekleta, je zelo težavno oblačiti. Slika nam kaže tri primere, kako jih oblečemo.

Danes v Zagrebu mednarodna nogometna tekma Francija : Jugoslavija

Naša bilanca mednarodnih tekem s francosko reprezentanco je negativna: izmed 9 tekem smo štiri izgubili, tri dobili, dve pa sta se končali neodločeno. Po osvojitvi smo zabeležili eno zmago in dve neodločeni tekmi.

To razmerje sil našega in francoskega nogometa, izraženo v rezultatih, kaže, da so naši in francoski nogometaši izenačili in da so drug za drugega pomenili nevarnega nasprotnika.

To lahko trdimo tudi za povojno razdobje, ko je naš nogomet znatno napredoval in se uvrstil med najboljšje v Evropi. Tudi francoski nogomet je dosegel vrsto pomembnih zmag, zlasti v zadnjih dveh letih.

Danes bodo nastopili francoski nogometaši optimistično razpoloženi, imajo močno, pomlajeno postavbo, ki je nedavno odlično zaigrala in premagala irsko reprezentanco v Dublinu v tekmovalni za svetovno prvenstvo s 5:3. Igralci se med seboj poznajo in so vigrani. Za tekmo z Jugoslavijo so napravili v postavi samo eno izpremembo.

V primeru z našo nogometno reprezentanco imajo Francozi prednost. Naši igralci so s tekmami preobremenjeni. Ni bilo časa za posebne priprave. Trener Pogačnik je zadel v črno, ko je dejal, da naši reprezentanti najbolj potrebujejo počitka.

Komisija za sestavo in pripravo državne reprezentance je določila postavbo za današnje tekmo. V njej

najdemo nova imena in mlade igralce. To je pozitivno. Toda vprašanje je, kako se bodo znašli v novem okolju. Sodim, da bi moralo biti moštvo bolje sestavljeno. Toda kot vsi ljubitelji nogometa bi bili zelo srečni, če bi nas člani komisije in igralci sami demantirali, odlično zaigrali, nam prinesli še eno pomembno zmago in pokazali, da so imeli prav.

Navzlic takšnemu položaju lahko verujemo v naše igralce in lahko upamo v uspeh. Potrebno je samo, da se potrudijo tako, kot so to znali storiti njihovi starejši tovariši, ko so pri prejšnjih tekmah branili naše barve.

Tekme s francosko reprezentanco so nudile vedno lep in razburljiv nogomet in vedno smo jih z veseljem

pričakovali. Tekma v Firencah nam bo še dolgo ostala v spominu. Zeleni bi, da bi tudi v Zagrebu gledali takšno tekmo.

BOKSARSKI DVOBOJ Jugoslavija—Turčija

V Beogradu, Sarajevu, verjetno pa tudi v Skoplju bodo od 1. do 6. novembra trije boksaški dvoboji med Jugoslavijo in Turčijo. Turški reprezentanti bodo gostovali najprej v Beogradu, kjer bodo imeli 1. novembra uradni dvoboj z našo reprezentanco.

FRANCIJA

	Vignal			
	Pleimelding	Marche		
Penverne	Jonquet	Marcel		
Ujlaki	acki	Koppa	Flamion	Plantoni
Zebec	Milutinović	Vukas	Veselinović	Rajkov
Boškov	Spajčić		Cajkovski	
	Crnković		Stanković	
	Beara			

JUGOSLAVIJA

Med igralci in navijači

Zagreb, 17. oktobra. Zagrebčani po vojni niso imeli priložnosti videti tako velike mednarodne tekme. Naša državna reprezentanca je po osvoboditvi igrala v Zagrebu dvakrat: proti Bolgariji in proti Norveški. Enkrat je nastopila tudi B reprezentanca proti avstrijski B reprezentanci. Zato bo tekma s Francijo pomenila pravo poslastico za zagrebške ljubitelje nogometa. Francozi so v zelo dobri formi in so trenutno na vrhu evropske nogometne rang lestvice. Zanimanje je prekosilo vsa pričakovanja. Nekaj deset tisočev ljubiteljev nogometa bo moralo poslušati potek tekme pri radijskem aparatu.

vorili, da nam je potrebna pomlajena reprezentanca z mladimi igralci, ki so nezadovoljni, ker smo vsi uslišali. Toda komisija sodi, da je pravilno ravnala, saj nas čaka svetovno prvenstvo in zato imamo zdaj najboljšo priložnost, da preizkusimo mlajše sile.

CRNKOVIČ BO DOBRO ZAIGRAL
Postava državne reprezentance je povzročila mnoge razprave. Zlasti je bilo dosti pripomb na Crnkovičev račun, češ da svoji nalogi ne bo kos. Njegov klubski tovariš Dvornič pa pravi, da bo Crnkovič kot na tekmi proti Walesu dobro zaigral tudi proti Francozom.

CAJKOVSKI IN KOPPA
Francoski reprezentanco sestavljajo igralci raznih narodnosti. V njej sta dva Poljaka in Madžar Ujlaki. Zlatko Cajkovski, eden izmed naših najboljših igralcev, se je hitro sprijateljil s francoskimi reprezentanti, zlasti pa s Koppajem in Glavckim. Z njima se najraje spoznamo; onadva govoriita poljski, Cajkovski pa jima odgovarja po naše — in razumejo se.

TO BO VELIKA TEKMA
Francoski reprezentanti so v soboto dopoldne trenirali. Opazovalo jih je nad tisoč navijačev in naši trenerji. Francozi so napravili zelo dober vtis. Vaj enodušno sodijo, da je to zelo dobro moštvo.

Tako francoski kot naši reprezentanti so optimisti. Teško je reči, kdo bo zmagal. Ole moštvi si želita tega. Vsekakor nam to dejstvo obeta veliko in lepo borbo na stadionu v Maksimiru. Ivo Maleš

JUGOSLAVIJA — FRANCIJA			
Pariz	1926	1:4	
Pariz	1929	3:1	
Beograd	1932	2:1	
Pariz	1934	2:2	
Pariz	1934/6	0:1	
Beograd	1949	1:1	
Pariz	1949	1:1	
Florence	1949	3:2	
Pariz	1951	1:2	
9	3	2	4

Lokomotiva : Branik 6:5 (3:1)

Maribor, 17. oktobra. V prijateljski nogometni tekmi je zagrebška Lokomotiva premagala Branik 6:5 (3:1). E. B.

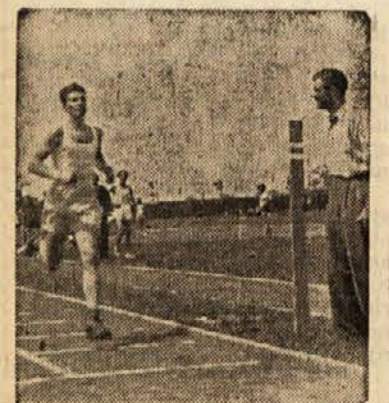
CERAJ PREMAGAL MUGOŠO

Vipotnik presenetil — Pokorn prvi v skoku v daljino — Pecelj šele peti na 100 m

Beograd, 17. oktobra. Danes se je začelo moštveno prvenstvo Jugoslavije v atletiki. Pred kakimi 4000 gledalci so se odvijale oporečne borbe med 250 najboljšimi atleti v državi. Tudi to tekmovalje ni minilo brez presenečenj. Največje presenečenje je zmaga Ceraja nad Mugošo in Vipotnika nad Krtičem. Mugoša je vs

TIERNANOĆ IN NOVINARJI
Izmed vseh članov komisije za sestavo državne reprezentance je med novinari najpopularnejši in najviše v Tiranu. Oni vedno rad odgovarjajo na vprašanja. Pred današnjo tekmo je dejal šasnikarjem: »Vi, šasnikarji, niste nikdar zadovoljni. Prej ste go-

ATLETSKO PRVENSTVO JUGOSLAVIJE

Vipotnik na celjskem stadionu

čas tekkel za Cerajem in Krtičem, računajoč na finiš. Tu pa je bil boljši Ceraj. Dve sto metrov pred ciljem je prišel v vodstvo Vipotnik. Ta talentirani mladinec iz Celja pa ni zdržal do konca, vendar je z rezultatom in zmago nad Krtičem na-

ODBOJKA Finale državnega prvenstva

Tekmovalja za prvenstvo vzhodne in zahodne skupine v odbojki so zaključena. V vzhodni skupini so prvo mesto osvojili odbojkarji in odbojkašice Partizana, v zahodni pa pri moških Mladost, pri ženskah pa Branik. Odbojkaška zveza Jugoslavije je določila, kdaj bo tekmovalje finalnega dela. Moški ekipi Mladosti in Partizana bosta tekmovali 25. oktobra v Beogradu in 1. novembra v Zagrebu, finalisti ženskih ekip pa 18. okt. v Mariboru in 25. v Beogradu.

pravil veliko presenečenje. Na tekmovalju so odlično tekli tudi Tomašič in Relja na 400 m. Prvi je dosegel nov hrvatski rekord 46,8, drugi pa odličan rezultat 49,8. Presenečenje je bilo tudi v skoku v daljino. Pokorn in Milčević sta premagala Radovaničeviča. Prav tako preseneča peto mesto Pecija na 100 m.

Po prvem dnevu tekmovalja vodi Crvena zvezda z 18.166 točkami, drugi je Partizan z 17.787 točkami. Moštva, ki so dosegla naslednje število točk: Mladost 7193, 2. Ključar 7061, 3. Crvena zvezda 6986, Dinamo 5960, 5. Odred 5906, 6. Sloboda 5417.

Nekateri boljši rezultati prvga dne: moški — 110 m ovire: Lorger (K) 15,0, Zupančič (K) 15,8; 100 m: Jovančić (Cz) 19,8; 400 m: Sabolović (P) 48,7; 1500 m: Ceraj (P) 3:54,6, Mugoša (Cz) 3:54,8, Vipotnik (K) 3:55,6; 10.000 m: Mihalič (P) 30:37,0; krogi: Sarčević (Cz) 15,53, Miller (O) 15,78; kopej: Dangubič (Cz) 62,45; višina: Dimitrijevič (P) 187; daljina: Pokorn (O) 5,88; 4 x 100 m: Crvena zvezda 43,1, Zenske — 100 m: Babović (M) 12,6; 300 m: Sefer (M) 2:21,8; 4 x 100 m: Mladost 50,3, Ključar 52,3; daljina: Majček (K) 5,26; kopej: Kristovšek (K) 33,43, Orehek (O) 32,89. Tekmovalje se nadaljuje.

NA MEDNARODNEM ŠAHOVSKEM TURNIRU METALURGOV vodi Borovo

Bled, 17. oktobra. V nadaljevanju mednarodnega šahovskega turnirja metalurgov so bili v II. kolu doseženi naslednji rezultati: ESW (München) : Jesenice 1,5:4,5, VOST (Linz) : Litostroj 4:1 (1), OUTIL (Zürich) : Borovo 0:6. III. kolo pa je prineslo te rezultate: Borovo : ESW (München) 3,5:2,5, Litostroj : OUTIL (Zürich) 5:1, Jesenice : VOST (Linz) 4:2. Po tem kolu vodi Borovo 12,5 pred Zelezarno Jesenice 12, ESW (München) 10, VOST (Linz) 9 (1) itd.

Unžekler, nemški mednarodni mojster, je po vrnitvi iz Opatije odigral v Ljubljani handicap dvoboj na deseti deskah. Z njim so igrali v glavnem ljubljanski šahisti-prvokategorijci. Po štirih urah igre je Unžekler 7 partij dobil, 2 remiziral (proti Tošu in Z. Gabrovšku), 1 pa izgubil (proti Trampužu).

PO ŠAHOVSKI ZGODOVINI

Dosedanji svetovni prvaki v šahu

Turnir kandidatov v Švic je znova zbudil zanimanje za vprašanje, kdo je zdaj najboljši šahist na svetu, ali uradni prvak Botvink ali kak drug velemojster. Pred dvema letoma se je dvoboj za svetovno prvenstvo med Botvinkom in Bronsteinom končal neodločeno 12:12. Ker ni bil premagan, je Botvink po pravilih prvenstvo obdržal. Neodločen izid dvoboja, kakor tudi nekateri slabši Botvinkovi rezultati na naslednjih tekmovaljih, so omajali njegov ugled, in po svetu so začeli dvomiti, ali je še vedno prvi šahist na svetu.

STEINITZ PRVI URADNI PRVAK
V šahu so uvedli naslov svetovnega prvaka šele 1886. Vendar so bili že zdavnaj prej mojstri, ki so jih šteli za najboljše. V začetku novega veka so bili takšni Lopez, zmagovalec mednarodnega turnirja v Madridu 1875, Giovanni Leonardo, Polerio, Greco in drugi. V 18. stoletju je bil slovit francoski mojster Philidor, v preteklem stoletju pa Francoz La Bourdonne, Anglež Staunton, Amerikanec Murphy in Nemeec Andersen. Prvi uradni svetovni prvak je postal 1886 Steinitz, ki je v Ameriki premagal glavnega tekmečca Zuckertorta z 10:5 in petimi remiji

Steinitz je ostal neporažen do 1893, ko ga je v Ameriki premagal Dr. Lasker z 10:5 in štirimi remiji. Dr. Lasker je ostal prvak celih 27 let. V tem je premagal svoje tekmece Marshalla, dr. Tarascha in Janovskega.

Tretji svetovni prvak je bil kubanski velemojster Casablanca Dvoboj v Havani proti Laskerju 1921 je dobil s 4:0 in desetimi remiji. Dogovorjeno je bilo, da bosta odigrala 24 partij, vendar je Lasker prej kapituliral. Casablanca zmaga ni dolgo časa užival. Leta 1927, ko so bili vsi prepričani, da je na višku svojih sil, je kubanski velemojster v Buenos Airesu izgubil naslov svetovnega prvaka. Aljehin ga je premagal s 6:3 in 25 remiji.

ALJEHIN JE UMRIL KOT PRVAK
Četrti svetovni prvak je bil dr. Aljehin ki je branil svoj naslov od 1929 do 1934. Leta 1935 pa ga je dr. Euwe nepriznane porazil z 9:8 in 13 remiji. Peti svetovni prvak dr. Euwe je ta naslov obdržal še dve leti. Izkazalo se je, da njegova zmaga ni priležna po njej dobi, 2 remiziral (je bila posledica Aljehinovega nezmernega življenja. To je pokazalo

Kvalifikacijska tekmovalja za svetovno prvenstvo so precej napredovala. Znan je že četrti finalist Belgija, ki se je tako pridružil Urugvaj in Švic, ki sta bila vnaprej določena ter Madžarska, ki je prišla v finale zaradi odstopa svojega tekmečca Poljske. Kljub mnogim tekmam, ki so bile igrane v zadnjih dneh, pa bo še dolgo pot do Švice, kjer bo prihodnje leto 16 najboljših reprezentance tekmovalo za »Pokal Julea Rimet« ali z drugimi besedami, za svetovno prvenstvo. Do tedaj je še devet mesecev, zato si je vredno ogledati trenutno položaj v posameznih skupinah.

I. skupina: Po prvi polovici tekmovalja je položaj na lestvici naslednji:
Norveška : Nemčija 1:1, Saar : Norveška 3:2, Nemčija : Saar 3:0.
Nemčija 2 1 1 0 4:1 3
Saar 2 1 0 1 3:1 2
Norveška 2 0 1 1 3:4 1

Na sporedu so še naslednje tekme: 8. novembra v Saarbrücken: Saar : Norveška, 22. novembra v Hamburgu: Nemčija : Norveška, 28. marca 1954, v Saarbrücken: Saar : Nemčija.

II. skupina: V tej skupini je tekmovalje zaključeno. Preseneča izločitev Švedske, ki je na zadnjem svetovnem prvenstvu imela precej uspeha.
Rezultati: Finska : Belgija 2:4, Švedska : Belgija 2:5, Finska : Švedska 3:5, Švedska : Belgija 4:1, Belgija : Finska 2:2, Belgija : Švedska 2:0.

BOTVINKOVA DOBA

Ko je po Aljehinovi smrti šahovski svet ostal brez prvaka, so živahno razpravljali, kako bi to vprašanje rešili. Dr. Euwe je sodil, da mora naslov spet pripasti njemu kot bivšemu prvaku. Predlagal so tudi, naj bi dr. Euwe in Botvink odigrala dvoboj, katerega zmagovalec bi postal svetovni prvak. Ker so se pojavili tudi drugi kandidati, so si ometali dvoboj šestih: dr. Euweja, Botvinka, Smislova, Keresa, Reshevkega in Finea. Ker Finea ni prišel, je bil 1948 odigran dvoboj petih velemojstrov, na katerem je zmagal Botvink in postal šesti svetovni prvak. 1951 je Botvink igral neodločeno z Bronsteinom in obdržal prvenstvo.

Mednarodna šahovska zveza organizira zdaj tekmovalje za svetovno prvenstvo. Svetovni prvak je dolžan braniti vsaka tri leta svoj naslov proti zmagovalcu mednarodnega turnirja kandidatov. Dosej so bili trije svetovni prvaki Zidje (Steinitz, dr. Lasker in dr. ing. Botvink), eden je bil ameriški Spanec (Casablanca), eden Rus (dr. Aljehin) in eden Nizozemec (dr. Euwe). Če upoštevamo napredek našega šaha, lahko upamo, da bo napočil čas, ko bo tudi Jugoslovijan osvojil naslov šahovskega svetovnega prvaka. Avstrijski pisatelj Stefan Zweig (1881 do 1924) napoveduje v svoji »šahovski noveli«, da bodo Jugoslavlani imeli v novih vrstah šahovskega svetovnega prvaka. To je ba je nek Mirko Centović, po rodu iz Banata, sin siromanskega čolnarja z Donave. Pisatelj so dostikrat v svojih delih napovedoval dogodke, ki so se uresničili, pa se bo morda uresničilo tudi to, da bo prej ali slej tudi kdo izmed Jugoslovijanov osvojil ponosen naslov šahovskega svetovnega prvaka. Gligoričeva udeležba na turnirju kandidata naj bi bila namig, da je pri takšnih tekmovaljih treba računati tudi na naše mojstre.

SIMULTANKA DR. TRIFUNOVICA V BASLU

Jugoslovanski velemojster dr. Trifunović je večer v Baslu zaigral dve simultanki. V eni je izmed štirideset partij 24 dobil, 15 remiziral in eno izgubil, v drugi pa je izmed trideset partij 24 dobil, 4 remiziral, dve pa izgubil.

DANAŠNJI ŠPORTNI PROGRAM

LJUBLJANA
Ob 9: Prvenstvena mladinska tekma Ljubljana : Grafičar.
Ob 10:30: Prvenstvena tekma LNP Novo mesto : Grafičar.
Ob 13:45: Mednarodna nogometna tekma Puch (Graz) : Ljubljana na stadionu Zelezničarja v Šiški.
Ob 15:45: Mednarodna rokometna tekma Avstrija : Jugoslavija na stadionu Zelezničarja v Šiški.
Otvoritve novega nogometnega igrišča v Gerbičevi ulici, v okviru te slovesnosti bo naslednji športni program: dopoldne nogometne tekme pionirjev in tekma rokometišča Svoboda I. : Svoboda II.
Ob 13:30: Prvenstvena tekma ljubljanskega centra Slavija : Svoboda.
Ob 15:30: Tekma starih športnih nasprotnikov Jadran : Reka.

MARIBOR
Ob 8: V prosvetni dvorani finalne borbe sabljačev za Hanžičev pokal.
Ob 10: Finalna odbojkaška tekma za državno prvenstvo (ženske) Branik : Partizan (Dgml). Igrišče na Ljudskem vrtu.
Ob 10: V kinu »Dgml« prijateljski boksarski dvoboj Tekstilac (Vardžin) : Branik.
Ob 15:15: Na stadionu Zelezničarja prvenstvena tekma slovenske lige Zelezničar : Rudar (Trb).
SLOVENSKA NOGOMETNA LIGA
Zahodna skupina: Jesenice : Domžale, Odred B : Slovjan, Branik : Krmo, Piran : Zelezničar (NG).
Vzhodna skupina: Proletarec : Nafca, Celje : Sobota, Kovinar (S) : Rudar (V), Zelezničar (Lj) : Rudar (Trb), Drava : Aluminij.

VTISI S CARIGRAJSKEGA KOŠARKARKEGA TURNIRJA

Neenakopravne borbe

Carigrad, 17. okt. Visoki igralci prinesejo zmago. To je v tvis, ki ga odneseš z letošnjega carigrajskega turnirja. To pa tudi v košarki ni nič novega. Vse ekipe so se precej časa opirale predvsem na visoke igralce. Trenerji so skoraj vedno pripravili zamenjati igralca normalne visokosti, hitrega, prožnega in izvrstnega tehnika, z igralcem, ki je visok nad 2 m in nima zgoraj omenjenih odlik. Ima pa ogromno prednost: vedno najlaže pride do žoge pred košem in brez hudih naporov dosega točke. Carigrajski turnir je samo eden izmed dokazov več, da brez visokih igralcev ni moč uspešno igrati svobodne košarke. Kdo so najboljši strelci? Beniaus, Marjanović, Alesin, Alkan in Plivoznik. Vsi ti merijo okrog 2 m.

Kaj pomeni imeti v ekipi visoke igralce, so najbolje občutili sinoči Švicarji na tekmi proti Franciji. Švicarji so po rasti najmanjša ekipa. Kar žalostno je bilo gledati to neenakopravno borbo s francosko reprezentanco in Beniaoum, ki je bil od vsakega Švicarja za glavo višji in ki je dosegal koše, kadar je hotel.

PREPRIČLJIVA ZMAGA
Davišnji carigrajski tisk hvali igro naše reprezentance. Vsi časniki poudarjajo, da so Jugoslavlani zasluženje premagali Turčijo. »Jugoslavlani so prepričljivo zmagali«, piše »Journal d'Orient«. »Jugoslavlani so igrali zelo dobro, čeprav so nastopili brez nekaj svojih najboljših igralcev. Pri turški reprezentanci je bilo čutiti, da ni vigrani, čeprav so posamezniki zelo dobri igralci, vendarle sinoči niso pokazali skupne igre.«

Četrti časnik piše o končnem plasmanu posameznih ekip in pravi: »Francozi so prvo mesto že osvojili, Jugoslavija pa si je sinoči s prepričljivo zmago zagotovila drugo mesto.«
LOCI NAJBOLJSI
Danes se je začelo tradicionalno tekmovalje v izvajanju prostih metov. Iz vsake ekipe sodeluje po pet igralcev. Vsak tekmovalček je imel pravočasno izvesti 60 prostih metov. Prvi so streljali naši reprezentantje: Locl, Mešič, Miletič, Kristančić in Lučić. Izmed 300 prostih metov so jih realizirali 200. Posamezni rezultati so naslednji: Izmed 60 metov jih je Locl realiziral 50, Mešič 48, Miletič 46, Kristančić 45 in Lučić 42.

Za našimi reprezentanti so nastopili Francozi. Uradni izidi še niso znani, znano je le, da je njihov najboljši igralec Buffer dosegel slabši rezultat kot naš Locl. Koš je namerel zadel 48 krat. Najboljši igralec bo dobil posebno nagrado.

ZADNJA TEKMA

Dveji igra naša reprezentanca zadnje tekmo na tem turnirju. Na-

stopila bo proti reprezentanci Italije. Čeprav bo le-ta nastopila v pomlajeni postavi, nikakor ni tako šibka, kot smo domnevali. Dosej je Italijani igrali zelo dobro. Vsi so zelo točni strelci. Potemtakem drevisnja tekma naša reprezentanca ne bo lahka. Vendar pričakujemo zmago naših, saj so sinoči proti Turčiji zelo dobro zaigrali, in če bodo to igro ponovili, je uspeh gotov.

Nobene pritožbe glede sojenja!

Letošnja košarkarska sezona ima pozitivno značilnost, o kateri je bilo doslej malo rečeno. Sojenje na tekmah je bilo namreč odlično. V vseh tekmovaljih za državno prvenstvo na primer, kjer je bila vsaka tekma silno pomembna, rezultati pa čestokrat tesni ali celo neodločeni, ni bilo nobene pritožbe glede sojenja. Vsa tekmovalja so minila tudi brez ustnenih pritožb. To je treba čimprej pohvaliti in postaviti za vzgled, ker je letos na tekmah sodilo poleg nekaterih uglednih mednarodnih košarkarskih sodnikov, tudi okrog dvajset mlajših sodnikov.

DRŽAVNO PRVENSTVO V NAMIZNEM TENISU

Spartak favorit za vsa prva mesta

Kranj, 17. oktobra. Danes se je nadaljevalo državno ekipno prvenstvo v namiznem tenisu za ženske, mladince in mladinke. Vse tekme so minile v glavnem brez presenečenj. Med posamezniki naj omenimo gladko zmago Bogatajeve nad Čovičevco. Rezultati posameznih dvobojev so naslednji: Spartak : Sloboda 5:1, Projektor : Tekstilac 5:0, Sloboda : Projektor 5:2, Sloboda : Grafičar 5:2, Projektor : Slavija 5:2, Opatija : Zelezničar 5:1, Spartak : Slavija 5:0, Grafičar : Tekstilac 5:3, Opatija : Sloboda 5:4. Zenske: Grafičar : Partizan 3:0, Opatija : Slavija 3:2, Grafičar : Opatija 3:0, Spartak : Projektor 3:1, Partizan : Opatija 3:1, Projektor : Slavija 3:1. Mladinke: Spartak : Opatija 3:3, Spartak : Partizan 3:0, Opatija : Projektor 3:0.

KRATKE VESTI

London. — Angleški pilot Burton je preletel na aparatu »Canbera« progo Anglija—Nova Zelandija v 22 urah 28 minutah in s tem osvojil prvo mesto v letalski dirki. Razdalja med letališči v Londonu in Christchurchu (Nova Zelandija) je 11.796 milj. Burton je letel s povprečno hitrostjo 548 milj na uro.

London. — Groba igra na nogometni tekmi Avstrija — Madžarska je predmet mnogih kritik angleških nogometnih poročevalcev. Nekateri zahtevajo od nogometne zveze, naj opozori Madžare, da če bodo nastopili s tako igro v Wembleyu pred Angliji, ne bo povratne tekme v Budimpešti, ki je že dogovorjena za prihodnje leto.

X. skupina: V tej skupini sodeluje poleg Grčije in Izraela tudi naša reprezentanca. Dosej je igrala le Jugoslavija z Grčijo 1:0. Preostale tekme pa so: Skopje: Jugoslavija : Izrael, Atene 1. novembra: Grčija : Izrael; 7. marca Tel Aviv: Grčija : Izrael; 21. marca Tel Aviv: Izrael : Jugoslavija; 28. marca, Atene: Grčija : Jugoslavija.

XI. skupina: V tej skupini so doslej igrali le Mexiko : Haiti, za ostale tekme pa bodo še določili termine.

XII. skupina: Brazilija. Paragvaj in Čile bodo dale enega finalista. Vse tekme bodo igrali v mesecu februarju in marcu prihodnjega leta. Favorit je Brazilija. Zadnja, najbrž odlična tekma bo v Rio de Janeiru, 21. marca — Brazilija : Paragvaj.

XIII. skupina: Ker je Kitajska odstopila, nastopata le Japonska in Koreja. Pomerili se bosta 24. januarja v Tokiu, povratna tekma pa bo prav tako v Tokiu 14. marca. Vietnam in Indije niso sprejeli v to skupino.

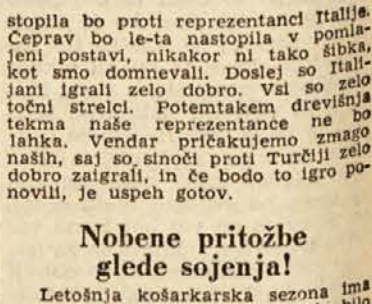
»TEDENSKA TRIBUNA« ali kratko: »TT«

Novi list, ki bo izhajal vsak četrtek v velikem formatu na osmih straneh in v dvobarvnem tisku, bo prinašal zelo zanimive, živahno in poljudno pisane članke z najraznovrstnejših področij, novele in črtice, roman v nadaljevanju, razne zanimivosti, različne rubrike (družinsko, kulturno, filmsko, športno itd.), bogato slikovno gradivo, karikature in križanke, anekdote itd. ter si bo zaradi svoje vsebinske pestrosti gotovo na mah pridobil številne bralce. Uredništvo je poskrbelo za širok krog dobrih sodelavcev, ki bodo s svojimi prispevki polnili strani novega lista.

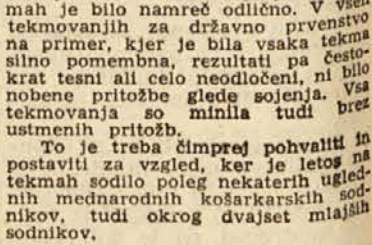
Naročnike prejšnjega tednika »PP«, ki bodo prejeli prvo številko novega lista, bomo uvrstili med njegove naročnike in jih prosimo, da ostanejo naročniki tudi v prihodnje. Posamezna številka novega, po obsegu znatno obsejnejšega in vsebinsko bogatejšega tednika, bo stala v prodaji 15 dinarjev.

KUPUJTE IN NAROČAJTE NOVI TEDNIK »TT«!

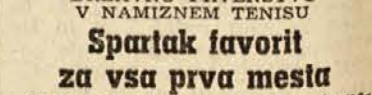
Namesto dosedanjega tednika »PP« bo v četrtek, 22. t. m., začel izhajati nov tednik »TT«

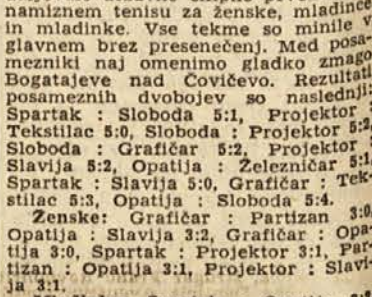
Andrijašević

Andrijašević

Andrijašević

Andrijašević

Andrijašević

Andrijašević

Andrijašević

Andrijašević

Andrijašević

Andrijašević

Andrijašević

DNEVNE NOVICE

Novo takse in prometni davek. V Uradnem listu LRS št. 35/53 je objavljena Odlok MLO glavnega mesta Ljubljane o mestnih takсах in prometnem davku. Po tem odloku bodo pobirali MLO gl. mesta Ljubljane, občinski LO na območju mesta, njihovi organi, uradi in proračunske ustanove ter predračunske ustanove s samostojnim financiranjem razen predpisanih državnih taks in prometne davke med drugim naslednje prometne takse in prometni davek: takse za vlogo po 20 din, takse za navadne odločbe 75 din, takse na izprečevala in potrdila, f. katerimi se potrjujejo kakšne lastnosti, razmerje ali okolnosti 50 din, takse za potrjevanje pogodb in drugih listin — med temi za potrjevanje poslovnih knjig od vsakega lista 2,50 din, takse za reklame ne glede na število izvodov po velikosti od 400 do 2300 din, taksa na zapitek v podaljšanem obratovanem času v gostinskih obratih v višini 10% od zapitka, turistična taksa — od nočnin — v glavni sezoni od postelje dnevno 30 din, v predsezoni od postelje dnevno 20 din. Prometni davek od potrošnje alkoholnih piščin v gostinskih podjetjih in v bratih znaša 5%, od vstopnic za kinematografske, za fizikulture in druge prireditve je treba plačati 5% davek od bruto cene vstopnice; od nakupa oz. prodaje nepremičnin v Ljubljani se plača prometni davek v višini 10% državnega davka; za klanje vsake glave živine dnevno 100 din, drobnice pa 50 din. Odlok začne veljati z dnem objave v Uradnem listu LRS, izjaviti pa se začne dne 19. oktobra 1953.

Sonja Rogelj, tesar Franc Hribar in delavica Ivana Jager, obrtnik Avguštin Tschokert in g-spodinja Frančiška Lindič, ekonom Rafael Bunc in gosposdinja pomočnica Alojzija Rožar, delavec Franc Slana in tovarniška delavica Matilda Hrnja, učitelj Vladimir Urbančič in učiteljica Angelica Pirnat, klepar Jožef Anžur in delavica Terezija Pečjak, delavec Janez Hribšek in babica Justina Znidaršič, strojevodja Franc Čizman in gosposdinja Terezija Presebnik, študent Gerhard Hötzl in med. sestra Ana Kramer, gradbeni tehnik Janez Vospersnik in med. sestra Ana Likar, ekonomist Milan Lapuh in farmaceutka Ivanka Krulc, namestnice Rudolf Solner in namestnica Ivana Kavčič, modelni mizar Franjo Verčarič in bolnišnica streljiva Jožeta Mavšar, namestnice Cvetko Feldin in strokovna učiteljica Frančiška Debevec, kleparski mojster Milan Justin in gosposdinja Jožeta Hočevar, namestnice Anton Polžep in gosposdinja Vida Segar, železničar Stanislav Vrečar in kuharica Elizabeta Tomišček, finomehanik Milan Florjančič in frizerka Gabrijela Doležal, strojni klepar Viktor Simnovce in frizerka Cirila Primožič.

Pododbor rez. oficirjev terena Gradisce-Universa v Ljubljani in terenski odbor Zveze borcev vabita vse člane svojega področja, da se 19. t. m. (v ponedeljek) ob 20. uri polnočevno udeležijo sestanka v dvoranji Ekonomsko srednje šole v Ljubljani. Obpravnavali bomo organizacijska vprašanja in poslušali aktualno predavanje. S seboj prinesite tudi vojaško in društveno legitimacijo.

Obitna nabavna in organizacijska zadruga prevoznikov, Ljubljana Strelška ulica 24, se je preselila v nove poslovne prostore s sedežem Ljubljana, Koblerjeva ul. št. 7. Poslovno vse dosedanje poslovne zveze, da se za naročila prevozov obračajo na naš novi naslov od 22. oktobra 1953 dalje. Cekovna številka 6011-T-17 in telefonska številka 22-885 ostaneta do nadaljnega neizpremenjeni.

Zadruga prevoznikov, Ljubljana, Koblerjeva ulica št. 7, proda večje količine dobro ohranjenih jata vreč. Nabavna cena je zmerna. Interesenti naj se javijo na zgornji naslov.

Narodni muzej v Beogradu (Trg Republike) je odprt od srede, četkih, sobotah in nedeljah od 9. do 13. ure, ob torkih in petkih pa od 17. do 21. ure. Ob ponedeljkih je muzej zaprt. Kolektivne obiske prijavit dan prej na telefon št. 20-178.

Mestna občina Kočevje obvešča, da se bo opuščeno mestno pokopališče v Kočevju spomladi leta 1954 odpravilo. Svoje pokopalnike, kateri želijo pokopalnike iz tega pokopališča prekopati in prenesti na pokopališče na Trati ali drugam, naj se pri mestni upravi najkasneje do 25. aprila 1954. Meseca maja 1954 bo pogrebni zavod v Kočevju iz opuščenega mestnega pokopališča odstranil vse spomenike, ograjenosti in druge predmete. Natančneje je id. ter izravnan grobove. Nategne poljska se dobi pri Pogrebni zavodu v Kočevju.

Poročili so se v Ljubljani: delavec Franc Markeč in gosposdinja Pavia Štrukelj, pristav drž. žel. Hubert Lusak in strok. učiteljica Alojzija Trajnik, šofer Anton Zakarišek in uslužbenka Pavia Dremelj, stroj. ing. Gabrijel Cotti in abs. biolog. Alojzija Silva, gradb. tehnik Franc Marčič in delavica Terezija Novak, avtomehanic Ivan Ciber in delavica Terezija Rogina, čevljar Franc Babič in šivilja Marija Cerar, diplomant Boštjan Barančič in dijakinja Silverija Pakiz, žiglar Jožef Novak in delavica Kerin in zidar, kovar in Novine in gosposdinja Frančiška Močnik, strojni ključavničar Josip Arko in delavica Marija Krajinik, zdravnik Stanislav Pirc in mag. pharm. Breda Kolenc, električar Alojz Sketelj in delavica Cecilija Ravnik, čevljarški pomočnik Joža Granda in kuhinjska pomočnica Ana Kerin, delavec Janez Kerin in gosposdinja Jožeta Znidaršič, delavec Boris Spendov in otroška negovalka Marija Sluga, gradbeni tehnik Ivan Terglav in trgovska pomočnica Ivana Avšič, stud. tehniko Jožef Zagar in uslužbenka Olga Golobčič, strojni tehnik Bojan Brenčič in gosposdinja Mirja Senčič, strugar Franc Ravnohrib in delavica Danijela Avguštin, gostilničar Ivan Pečnikar in gosposdinja Ana Pančur, obrtnik Nikolaj Grabljan in trgovska pomočnica Marija Victorar, ekonomist Boris Požar in abs. biolog. Silva Kumelj, kožar Jože Mikulčič in kmetovalca Antonija Zalar, ključavničar Vekoslav Stebaj in šivilja Kristina Hosta, abs. tehniko Milvica Zernič in stud. filozofije Ljerkar Rybar, profesor Ivan Repovž in bančna uradnica Ana Brovet, delavec Rudolf Zvegljič in delavica Antonija Pirc, mizar Branimir Benet in fotografinja Olga Bončina strojni ključavničar Leopold Leban in uslužbenka Ivana Kozamernik, namestnice Ivan Debevec in namestnica Radislava Medič, tehnik Ivan Kobel in uradnica

Umri so v Ljubljani Muck Ana, upokojenka. Pogreb bo v nedeljo, 18. t. m. ob 14. uri z Zal. Džemalovic, posestnik. Pokopani bo v ponedeljek v Selah nad Skofjo Loko.

MESTNO GLEDALIŠČE Ljubljana, Gledališka pasaža

Nedelja, 18. oktobra ob 20.: M. G. Sauvajon: Trinaest jih bo. Izven. Tork, 20. oktobra ob 20.: R. Tagore: Chitra. Red. Tork. Vstopnice so tudi v prodaji. Sreda, 21. oktobra ob 20.: V. Oevirk: Ko bi padli oživel. Izven. Četrtek, 22. oktobra ob 20.: M. G. Sauvajon: Trinaest jih bo. Red. Tork. V veljavni vstopnice od 8. t. m. Petek, 23. oktobra ob 20.: V. Oevirk: Ko bi padli oživel. GT in TSS II. Sobota, 24. oktobra ob 20.: M. Bor: Raztrganci. Izven. Nedelja, 25. oktobra ob 20.: M. Bor: Raztrganci. Izven.

DRAMA Nedelja, 18. oktobra ob 20.: Linhart: Matiček se ženil. Izven in za podležje. Ponedeljek, 19. oktobra: Zaprt. Tork, 20. oktobra ob 20.: Molière: Zlahtni meščan. Abonma red C. Sreda, 21. oktobra: Zaprt. Četrtek, 22. oktobra ob 20.: Molière: Zlahtni meščan. Abonma red S — dramski. Petek, 23. oktobra: Zaprt.

OPERA Nedelja, 18. oktobra ob 11.: Matineja v okviru protestnih manifestacij. Brezplačna vstopnina. Ob 19.30: Gounod: Faust. Izven in za podležje. Ponedeljek, 19. oktobra ob 19.30: Debilbes: Coppelia. Balet. Abonma red H. Tork, 20. oktobra ob 19.30: Verdi: Rigoletto. Abonma red A. Sreda, 21. oktobra ob 19.30: Gounod: Faust. Abonma red B.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE Marionette

Levstikov (Sentjakovski) trg. Nedelja, 18. oktobra ob 11.: Tauer: Mojea in Zivalis. Ročne lutke Resljeva cesta 28. Nedelja, 18. oktobra ob 17.: Stemmler: Carovni klubok. Prodaja vstopnic za Carovni klubok bo ob 11.30 do 12.30 pri blaginji Mestnega gledališča v Gledališki pasaži in pol ure pred vsako predstavo pri gledališki blaginji.

KINO KINO «UNION»: Ameriški barvni film »Dumbo«. Tednik: Filmške novosti 41. Predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri. KINO «KOMUNA»: Francoski film »Volpone«. Tednik: Predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri. KINO «SLOGA»: Ameriški film »Zlogin v Nevada«. Tednik: Predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri. KINO «SOCA»: Ameriški film »Krvna osveta«. Tednik: Predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri. — Predprodaja vstopnic v vseh štirih kinematografskih od 9. do 11. ter od 14. ure dalje. KINO «SLOKA»: Ameriški film »Pohod v džungli«. Tednik: Predstave ob 16., 18. in 20. uri. Prodaja vstopnic od 9. do 11. ter od 15. ure dalje. KINO «TRIGLAV»: Angleski film »Dolgo je pomnil«. Tednik: Predstave ob 16., 18. in 20. uri. Predprodaja vstopnic od 9. do 11. ter od 15. ure dalje. KINO «UNION»: Ameriški barvni film »Kaptan Horatio«. CELJE: »DOM»: Ameriški film »Tezeza«. BLEJ: Ameriški barvni film »Rudniki kralja Salomona«. KAMNIK: Ameriški film »Pohod v džungli«. ZADOBROVA: Ameriški barvni film »Broadwayje medelje«. VEVČE: Amer. film »Nevidni človek«. DOMZLAJE: Angleski film »Izobčeneč z otkov«. JESENICE — »RADIO»: Ameriški film »Onstran Missourijae«. — »PLAVZ»: Angleski film »Hitrejši od zvoka«. KOROSKA BELA: Angleski film »Za Kylvno ni prostora«. KRANJ: »STORŽICE: Jugoslovanski film »Giranka«. — »SVOBODA»: Franc. film »Mesečnik Bonifacij«. MURSKA SOBOTA: Ameriški film »Konec sveta«. LJUTOMER: Italijanski film »Nočni taksli«.

BORIS BADIURA dipl. ekonomist, kapetan J.L.A. nosilec spomenice od 1941. leta. Pogreb bo danes, 18. oktobra 1953 ob 15. uri z Nikolajevske mlinske vežice. — Globoko žalujoci: žena Vera, roj. Tržar, oče Ciril, mati Franja, sestra Olga in ostalo sorodstvo. Ljubljana, Logatec Reka.

MESTNO GLEDALIŠČE Ljubljana, Gledališka pasaža

CELJSKE VESTI Gibanje prebivalstva v Celju. Mlinski teden se 16. v Celju rodilo 43 tekle in 38 dečkov. Poročili so se: železniški namestnice Ivan Smodej iz Ponike in krojaška pomočnica Justina Gošnik iz Celja; delavec France Opalk in gradbenica delavica Frančiška Sinko, oba iz Celja; kro-

RADIO

DNEVNI SPORED ZA NEDELJO, DNE 18. OKTOBRA 1953

6.00—8.00 Dobro jutro, dragi poslušalci (pester glasbeni spored) — vmes ob 6.10—6.20 Jutrnanja telovadba — 7.00—7.15 Napoved časa, poročila, vremenska napoved, pregled tiska in objava dnevnega sporeda — 7.15—7.25 Radijske reklame — 8.00 O športu in športnikih: 7 športnikov pred mikrofonom — 8.15 Lahka glasba — 9.00 Silvo Matelič: Lutjani pred mikrofonom, reportaža — 9.40 Dopoldanski simfonistični koncert — Frederic Chopin: Koncert za klavir in orkester št. 1 v e-molu, op. 11; Blaž Arnič: Osmi simfonija »Na domači grad« — 11.00 Od pravilnice do pravilnice: Pripravljene in uganke — stavlja Manica Komanova — 11.30 Kratke orkestralne skladbe — 12.00 Oddaja za Beneške Slovence — 12.15 Mahjni zabavni orkestri vam igrajo — 12.30 Napoved časa, poročila in pregled dnevnega sporeda ter objave — 12.45 Zabavna glasba — 13.00 Za naše kmetovalce — 13.15 Oddaja za kmečke žene — 13.25 Želati ste — poslušatelj — 15.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 15.10 Prenos reportaže meddržavne nogometne tekme Jugoslavija : Francija (prenos iz Zagreba) — 17.00 Prijetno zabavo! (lahka in operetna glasba) — 18.00 Radijska reportaža: »Slava« v Kranjski razlira svoje obrate — 18.20 Med kmečkimi pevci in godci — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Zabavna glasba, vmes objave in reklame — 20.00 Anton Foerster: Gorenjski slavček, opera v 3. dejanjih — 22.00 Napoved časa, poročila in pregled sporeda za naslednji dan — 22.15 Igra Werner Müller s svojim plesnim orkestrom — 22.30—23.00 Literarno-glasbena oddaja: Pesni Galva Tartalje — 23.00—24.00 na valdu 327,1 m: Oddaja Radija Jugoslavija za tujino (prenos iz Zagreba)

jaški mojster Rihard Drame iz Smarj pri Jelšah in šiviljska pomočnica Ljudmila Pakiz iz Celja; logar Leopold Valand iz Celja in namestnica Stefanija Pasarič iz Rogatec. — Umrl so: dojenček Stanislav Pevalec, 12 Sv. Primožar; dojenček Ivanka Zolotar iz Celja; gosposdinja Frančiška Pož iz Rogatec Slatine, stara 85 let; kovač Ciril Zvipej iz Sp. Rečice, star 34 let; poljska delavica Slavka Klemenšek iz Ljubnega, stara 16 let; posestnik Karel Zajc iz Radeč, star 44 let; gosposdinja Neža Skorjanc iz Ostržnega, stara 67 let.

NEDELJSKA ZDRAVNIŠKA SLUŽBA 18. oktobra tov. dr. Sevssek Maksim, Celje, Ljubljanska 36.

Vremensko poročilo hidrometeorološke službe LRS

Stanje dne 17. oktobra ob 7. uri: Nad srednje Italijo se zadržuje depresija, ki se znova pogloblja in pomika počasi proti jugovzhodu. Med azorskim in skandinavskim področjem visokega zravnega pritiska se je preko Britanskega otočja zgradil most, ki veže obe področji. Omenjeno področje se bo razširilo tudi nad srednje Evropo, tako da pričakujemo v prvi polovici tedna zboljšanje do pretežno lepega vremena.

V Jugoslaviji je bilo ob 10. uri dopoldne pretežno oblačno vreme s krajevnimi padavinami na Gorenjskem in megle po nekaterih kotlinah. Temperature so bile v notranjosti države od 13 do 23°C, ob Jadranu pa od 21 do 26°C.

Napoved za nedeljo, dne 18. oktobra 1953: Menjajoče do pretežno oblačno vreme s krajevnimi padavinami. Ponoči in zjutraj po kotlinah meglja. Temperatura ponoči od 8 do 14°C, podnevi od 18 do 22°C. Prevladoval bo zmeren vzhodnik predvsem na Primorskem.

VAZNI NASLOVI V LJUBLJANI

Uredništvo »Ljudske pravice-Borbe«, nočni urednik ima telefonsko št. 23-261

Reševalna postaja, Zaloška 2, tel. 22-444

Porodnišnica, Slajmerjeva 2, tel. 20-215

Otroška klinika, Ulica Stare pravice 4, tel. 20-975

Dežurna lekarna, Prešernov trg št. 5, tel. 20-115

Zavod za socialno zavarovanje, Miklošičeva 20, tel. 23-081-083

Zdravstvena dežurna služba, Miklošičeva 20, tel. 23-081

DOZ, Miklošičeva 19, tel. 21-776

Nočnja ura, Prešernova, tel. 21-100 in 21-200

Zavod za socialno zavarovanje, Miklošičeva 20, tel. 23-081

Dežurni tajništva za notranje zadeve Ljubljana-mesto, telefoni 21-100, 21-200, 21-600, 21-700

Dežurni za prometne nesreče, tel. 20-663

Putnik, Titova 2/I, tel. 20-472

Elektrarna, Magistrate, tel. 23-121

Plinarna Reševalna, tel. 20-555

Vodocod, Kerkov trg 10, tel. 20-534

Železniška postaja, Trg OF, tel. 20-768

Avtoobusna postaja, Masarykova, tel. 23-085

Jug. aerotransport JAT, Miklošičeva 12, tel. 20-845

Hotel »Union«, Miklošičeva 1, tel. 20-570

Mestni aviotaksi Slomškova 6, tel. 21-576

Kurilo, Masarykova cesta 15, tel. 20-570

Veleslagovnica NA-MA, Ljubljana: uprava — sekretariat, 23-563

komercialni oddelk, 23-571

računovodstvo, 23-059

centralno skladišče, 23-550

poslov. pri »Pošti«, 21-066

poslov. pri »Promostovju«, 22-551

poslov. »Pohštivo«, 20-496

Trg. podjetje »Usnjor«, Ljubljana, Wolfova 1/I, direktor, 20-042

komere, 23-364

Grosistični oddelk za usnje, Trubarjeva 41, 23-281

Detaljna poslovavnica za usnje »Usnje«, Trubarjeva 41, tel. 23-281

Detaljna poslovavnica za usnje »Koža«, Trubarjeva 16, 23-068

Grosistični oddelk za obutev, Gradisce 10, 20-517

Trg. podjetje »Volna«, Ljubljana, tel. 23-563

Prodajalica »Volna«, Ljubljana, Nazorjeva 3, tel. 20-683

Prodajalica »Korotana«, Ljubljana, Celovška 71, tel. 23-683

Slovenija — Impex, trg. agentura za izvoz in uvoz, Bežobnovska 14/I, tel. 23-915

Galanterija, trg. grosistično podjetje, Ljubljana: direktor, 23-273

komercialna, 23-271

skladišče, 23-275

računovodstvo, 23-276

Trg. podjetje »Izbrina«, Ljubljana, Wolfova 1/I, direktor, 23-521

komercialni odd., 20-235

skladišče Mestni trg 21, 21-195

skladišče »Perlo«, Miklošičeva 13, 20-122 — »Manous«, Prešernov trg 3, 21-572 — »Moda«, Nazorjeva 5, 20-255 — »Okras«, Čopova 54, 21-149 — »Vkras«, Trubarjeva 81, tel. 20-441

Agrotehniko — export-import, Ljubljana, tel. 20-143

direktor, 21-416

oddelk. za uvoz in prodajo, 21-778, 20-547

oddelk. za les, 21-053, 23-048

20-377

oddelk. za živilno, 20-365

oddelk. za tehnično službo, 20-143, (int. 19)

oddelk. za posredovanje in kmetijske pridelke, 21-330

oddelk. za servisno službo, 21-905

trgovina, Gosposvetska c. 3, tel. 21-658

Mestno prevzavno podjetje »Meprom«, uprava — mehanizirane delavnice, karoserijska delavnica, tapetarska delavnica, ličarska delavnica — vinkantizerska delavnica — tel. 21-392

Prometna pisarna — Prevoz (garaza) — tel. 20-823

Spedičija — Ljubljana, podjetje za tuzemske in mednarodne transporte uprava Titova 33, tel. 21-392

direktor tel. 20-831

kovosovna odprava Metelkova št. 4, tel. 21-719

avtodisponenta tel. 21-690

avtoobraza, Središka 1, 23-290

MITRA MITROVIĆ

Vojna pota

LUSTRIRALA CUCA SOKIĆ

Bila sem na partijskem sestanku v vasi. Ves čas nisem mogla odvrtni pogleda od sekretarjev rok. Med belimil prsti se je kar izgubil kratek svinčnik, razpolovljen z nekim pionirjem, velike črke pa so hipoma napolnile stran majhne beležnice. Dobro znana silka, a zmeraj nekaj simbolizira. Kaj so ti ljudje še pred letom dni vedeli o sprejemanju in sklepih, razen tistih, ki so jih sprejemali na žagi! Kako dobro pa so zdaj že poučeni o Komunistični Partiji in ljudski oblasti. Morda bi res šlo tudi brez dnevnega reda, ker je beležnica do kraja polna, preden sama to napišejo. Laže bi jim bilo, če bi se kar po domače pomenili, toda kaj hočemo, kar človek za piše, bolj drži: pomoč beguncem, priprave na žetev, prispevki za vojsko, izmena žensk, ki šivajo za bolnišnico, razpored voz za prevoz ranjencev, za prevoz »Borbe« do Petrovca — žbejlev pa ni, živina ni podkovana, ni čevljev za ženske in otroke.

Z Bravskim pa je treba tekmovali v zbiranju hrane in skrbi za ranjence. Pa tudi v boju proti nepismenosti. V Bravskem nepismenih malone sploh ni več, kakih šest sto se jih je naučilo po vstajih brati in pisati. Tam je partizanska bolnišnica in najbrž jim pomagajo. Govore jim tudi že o komunizmu. Mi pa jih kritično zbiramo. Prezgodaj je še, pravimo, toda ljudstvo rado to sliši,

Ste že naročili »Ljudsko pravico-Borbo«? Ne odlašajte!

VSAK NAROČNIK JE ZAVAROVAN

v primeru smrtne nesreče za 40.000 din

in v primeru trajne invalidnosti za 80.000 din!

pravljo ranjeni. Pa naj sliši, pa naj se malo krši partijska linija v bravskih gozdovih, saj so daleč...

Koliko je dela! Tajnik bi bil očitno bolj zadovoljen, če bi bil kje v enoti, kakor »na terenu«, kjer se mu zdi, da svoje sile preveč troši za tisočere opravke v zaledju, ki jih ti vojak nič kaj preveč ne cenijo, ko pridejo s fronte za nekaj časa domov. Včasih, pa se mora s kakim ozlovoljencem še prerekatati zaradi voz... Ljudstvo je pač...

Ljudstvo je v Driničih sijajno. Grem na predvolilni zbor. Sneg mi škrpije pod nogami. Pri ograji stoji mnogo žensk, druga poleg druge, mnogo mladih žen, dolga vrsta žarečih oči. Zamisljeno cepetajo, z roko pod roko ob ograji. Može in vsi fantje so pri vojaki.

Sekretar začne svoj govor. Poznajo se kdo ve od kdaj že, odkar se je kdo rodil, njihove hiše stoje druga poleg druge Drinič so strnjena vas. Toda sekretar začne svoj govor svečano in resno, ker govori »pred« več organizacijami in pred vso to borbo. Izgovarja znane stavke, s katerimi vsi začnejo. Lola je v neki prejšnji številki »Borbe« ostro nastopil proti naguljeni in puhli frazi in napovedal boj proti pridobitni in ceneni rutini. Sekretarju pa te besede ne gredo tako lahko z jezika. Govori jih, ko da jih sam šele zdaj kuje. In vsakokrat jih pojmuje čedalje globlje. In vendar po prvih splošnih stavkih obmolne. Ženske nekaj zasepečejo, čedalje bolj stopicajo in videti je, ko da se je ograja od njihovega močnega pritiska zamajala. In ena izmed njih sredi tišine zvonko zakliče sekretarju: »Kaj boš pa zdaj počel?« Ta smeji Sekretarju res ni lahko govoriti z ljudstvom. Nazadnje pa so se le dogovorili o vsem, o volitvah, o obutvi, o vozovih.

Vrnila sem se z ženskami med njihovim hehetanjem in najsočnejšim smehom, kar sem ga slišala v tej vojni. Obljubljala sem jim marsikaj o življenju po vojni. Njihov smeh je postal še sočnejši.

23. decembra. — Posebna izdaja »Borbe«.

Ali se nam spodobi, da izdajamo posebno izdajo? Kaj pa papir, kaj pa nož za rezanje, ki se bo še bolj skrhral, nabrustiti pa ga nimamo kje, kaj pa... Mnogo razpravljamo A-kaj bi tisto, veseli smo, tiskarna pa lahko tudi to sprejme. Tovariši stavi in faktor privolijo.

Se en razlog za posebno izdajo: hrvatski partizani v Zagorju so osvobodili iz nemškega ujetništva pet sovjetskih oficirjev. Veselimo se ko otroci, kakor da se bo šele zdaj pokazalo, kdo se v tej deželi bori.

Ne vem, kaj je zmagalo pri odločanju o posebni izdaji. Toda glej samo, kako Drinič poslušajo to vest, kako se veselo in čudijo. A Solomonomi, stavčevi, in prsti drugih že iščejo črke... saj so jim ustaši po taboriščih pobili vse: brate, sestre in matere. »Daj, Pavle, debele črke za tole vest.«

Ujeli smo Francetiča.

Juro Francetiča, kolovodjo upora Črne legije v Bosni. Pozna ga vsa Bosna. Dobro ga poznajo tudi v Driničih, povsod je dobro znan, saj je na visokem položaju. Te dni bi moral postati minister Pavelčevega domobranstva in celotne Pavelčeve oborožene sile. Še bolj je znan v Vzhodni Bosni, v vasi Urijah, v Malovanu, Janju, Pljevi... in Vukovskem...

SGP »PIONIR«, Novo mesto potrebuje za takoj več delavcev-težakov, zidarjev in tesarjev ter dva gradbeno tehnika. Stanovanje preskrbljeno.

Tovarna metalnih konstrukcij »Franc Leskošek« v Mariboru

razpisuje na zgradbi lastne mehanične delavnice v Mariboru sledeča obrtniška dela:

1. elektroinstalacijska dela za luč in moč — 2. elektroinstalacijska dela za šibki tok — 3. mrzlovodno in toplovodno instalacijo — 4. parno kurjavo — 5. slikarska in plesarska dela.

Ponudbe je poslati do 24. oktobra tega leta na upravo podjetja. Tehnična dokumentacija in pogoji razpisa se dobijo v investicijskem sektorju podjetja.

ŽELEZARNA SMEDEREVO

potrebuje:

- 2 INŽENIRJA METALURGA
- 2 INŽENIRJA TEHNOLOGA ZA OTK. IN LABORATORIJ
- 2 STROJNA INŽENIRJA ZA KONSTRUKCIJSKI BIRO
- 1 ELEKTROINŽENIRJA ZA ELEKTROOBRAT
- 3 TEHNIKE METALURGE ALI TEHNOLOGE ZA POCINKOVALNICO
- 1 TEHNIKA TEHNOLOGA ZA PLINSKI GENERATOR
- 3 STROJNE TEHNIKE ZA KOVAČNICO

V poštevi prihajajo tisti, ki imajo urejeno vojaško obveznost. Stanovanje zagotovljeno, plača po tarifnem pravilniku, oziroma po dogovoru. — Življenjepisne podatke z opisom sedanjih službe pošljite Železarni Smederevo.

4416

FILMSKE NOVOSTI

ŠT. 42

IZ DRŽAVE:

1. Govor Aleksandra Rankovića na proslavi 10. obletnice Prve šumadinske brigade v Mladenovcu.
2. Demonstracije ob priliki odluka o predaji cone A STO Italiji.
3. Predvoljno zborovanje v Ljubuškem
4. Nova ladja »Triglav«.
5. Otroška nedelja v Nišu.
6. Snemanje »Stojana Mutikašev«.

SPORT:

1. Boks: Jugoslavija — Zahodna Nemčija 11:9.

Redakcija — Beograd
tel. 31 191

Zahtevajte, da v oalih kinematografskih redno predvajajo filmske novosti.

2463

KEMIČNA ČISTILNICA IN BARVARNA »ETILEN« NOVI SAD
nujno sprejme

detašerija

Plača po dogovoru.

SIRENE

ELEKTRIČNA ALARMNA SIRENA

s trofaznim elektromotorjem 5,7 KS
Slišnost zvoka do 8 kilometrov na prostem

ROČNA ALARMNA SIRENA

Slišnost zvoka 0,5 km. — Uporabna za gasilska društva, tovarne in PAZ.
Dobava iz skladišča.

Zahtevajte ponudbe pri Gasilskem servisu ali v tovarni!

Proizvajamo tudi gasilske črpalke in armature, elektromotorje od 1,7 do 7 KS, električne brusne stroje, žage cirkularke z elektromotorjem 7 KS

ELEKTROKOVINSKO PODJETJE »MOTOR« — ŠKOFJA LOKA

OBVEŠČAMO NAŠE NAROČNIKE, DA IMAJO PRI MALIH
OGLASIH, OSMRTNICAH IN ZAHVALAH 50% POPUSTA

Gospodarska podjetja! Uradi in ustanove!

Prevzeli smo generalno zastopstvo za FLRJ

RUF-KNJIGOVODSTVA

D. D. ZÜRICH

Organiziramo knjigovodstva po sodobnih metodah, navajamo osebje na najracionalnejše delo, dobavljamo vsem podjetjem, uradom in ustanovam RUF stroje za knjiženje (brez številčnika, s številčnikom) in RUF knjigovodstvene avtomate, material za pregledno kartoteko s celuloidnimi jahači RUF-GRIFF, kakor tudi pribor za kopirno knjigovodstvo, ročno in na stroju. Ves pribor je izdelan iz najboljšega materiala, formularji pa iz ustrezajočega specialnega papirja

Zahtevajte brezplačne prospekte, vzorce formularjev in ponudbe!

TEHNOLOŠKO-EKONOMSKI BIRO ZA KEMIJSKU INDUSTRIJU
GENERALNO ZASTOPSTVO ZA FLRJ

RUF-KNJIGOVODSTVA D. D., ZÜRICH

ZAGREB, ILICA 43, TELEFON 32-625

Zatemnitev v GRETLEYJU

Roman o nacističnem
vohunstvu v Angliji
med drugo svetovno
vojno.

ILUSTRIRAL SABAHADIN HODŽIĆ

Drugi bolnikov ni bilo in iz tega sem sklepal, da privatna ordinacija v Gretleyju, vsaj na Sherwoodovi cesti, ne uspeva posebno. Toda majhna ordinacija je bila čista in prijetna.

Prvi hip me doktorica Bauernstern ni spoznala in zato je napravila name drugačen vtis kakor v Olneyjevi sobi. Bila je v platneni halji in zdaj sem tudi lahko videl njeno gladko počesane lase temnorjave barve. In kot zdravnica je bila seve v svoji ordinaciji videti bolj poslovna in samozavestna, kakor ko sem jo prvič srečal. Priznati moram, da se mi je zdela zelo privlačna. Postave je bila lepe, imela je štirioglata ramena, kakršna imajo ženske zdaj tako rade. Njen obraz pa je bil videti izmučen in hladna svetloba ordinacije je težko padala nanj.

Brž ko me je spoznala, je dobil njen obraz iznenada srdit izraz. Delala se je, ko da me še nikoli ni videla.

»Dober dan. Kaj vam je?«

Prvi hip sem pomislil, da bi prišel z resnico na dan.

»Nič posebnega,« sem rekel svečano ko sodnik. »Ne domišljaj mi, da sem nevarno bolan. Toda kar naprej se počutim nekam potrtega, spim slabo in jed mi ne diši.«

»Pokažite jeziki!«

Pokazal sem ji ga in bilo mi je nekam prijetno, da ji ga kažem.

»Ce se ne motim, mnogo kadite,« je dejala, »in premalo se

giblujete na čistem zraku. Kdaj ste bili zadnjikrat pri zobnem zdravniku?«

»Ze dolgo, zelo dolgo nisem bil,« sem odgovoril in odkimal z glavom. »Dela imam čez glavo. Toda naj vas moj zobje ne vznemirjajo. Dajte mi nekaj, kar me bo malo poživilo, potem pa pomirilo — veste...«

Na vhodnih vratih, morda dva, tri korake od vrat ordinacije, je rezko pozvonilo. Slišal sem, kako je služkinja odprla vrata, potem pa je bilo slišati globok glas. V naslednjem trenutku je služkinja potrkala na vrata ordinacije in preplavila sobo s ploho prestrašenih nemških besed. Zdravnica je odhitela iz ordinacije. Brž ko je odšla, sem pogledal skoz okno. Pred hišo je stal policaj. Ne vem, kaj je hotel, toda hitro je odšel. Ta prekinitev je popolnoma pokvarila komedijo, ki sva jo igrala. Zdravnica se je vrnila z izrazom na obrazu, ki je spominjal na snočnji, z očmi, vznemirjenimi od prikritega strahu. Zaprla je vrata za seboj, ni pa stopila k meni.

»To je neumno,« je dejala. »Kaj hočete? Čemu ste prišli sem?«

»Prišel sem vam nekaj povedat,« sem odgovoril resno. »Toda ta vaša ženska mi je rekla, da sprejemate samo bolnike, in zato sem postal bolnik.«

»Najbrž ste mislili, da ne bom znala ugotoviti, da niste bolni.«

Menda hoče reči — sem pomislil — da ne verujem v njeno zdravniško znanje, ker je ženska. To je očitno tisti tip dolgočasnih, občutljivih žensk, ki so zmeraj v stanju obrambe.

»Ne vi, ne noben drug zdravnik ne bi mogel na podlagi tako pičlih podatkov ničesar sklepati. Čeprav pa nisem videti bolan, me morda muči strašna bolezen.«

Nasmehnila se je.

»Ali niste rekli, da ste mi prišli nekaj povedat?«

»Da, in da bi vas nekaj prosil. Oboje je zelo važno. Toda čujte,« sem pripomnil, »ali ne bi mogla stopiti na pomenek kam drugam? Tu je nekam mračno.«

»Mislila sem, da ste na svojo mračnost ponosni.«

Pazljivo sem jo pogledal. Morda je s to nepričakovano pripombo nalašč hotela reči, da zelo dobro ve, kakšen človek sem.

»Dobro,« je nadaljevala, »lahko se umakneva kam drugam, da se pomeniva. Ob četrtkih pijem čaj malo prej kakor po navadi, ker moram biti pred peto uro v otroški bolnišnici.«

Odvedla me je skoz prednjo sobo, stopila pa je v drugo sobo, da bi naročila služkinji, naj prinese čaj. Opazil sem, da so služkinjine oči polne skrbi in svarila. Neumno je bilo, kako sta se ti dve ženski s svojim vedenjem izdajale.

Soba, kamor sva prišla, je bila zelo prijetna, ne posebno angleška, toda nič manj lepa in udobna od podobne angleške sobe. Doktorica Bauernstern je odložila zdravniško haljo. Oblečena je bila v temnordečo obleko, ki ji je zelo dobro pristojala, čeprav je poudarjala njene lične kosti in jamice pod njimi. Vzlic preveliki resnosti in strogosti pa je bila lepa. Zdela se mi je, da bi lahko bila ob drugačni priložnosti še lepša. Sama ni vedela, kako naj se vede vpricho mene, in zato je bila tako toga in srdita — a, mimogrede rečeno, glavna potreba moje igre je bila prav v tem, da bi se počutila nelagodno, da bi ostala zbegana in vznemirjena. Če pa se vam zdi, da je to grda igra nasproti utrujeni ženski, tedaj se izvolite spomniti, kaj vse so storili nemški in japonski vojakji mnogim ženskam, bolj utrujenim od te tu.

»Prihajam v zadevi vašega bolnika Olneyja,« sem začel, zroč ji srepo v oči.